

FLACARA

Nr. 2 (51) — 15 Ianuarie 1955

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva





In cinematografele din Capitală rulează noul film românesc „Desfășurarea” (după nuvela cu același nume a scriitorului Marin Preda). In fotografie: un moment din turnarea filmului.

Fotografie de Tadeu CIOS

COPERTA 1: Cine mai e ca ei?!... (vedere din Predeal)

Fotografie de A. LOVINESCU

COPERTA a IV-a: Soseaua Kisselef. Clădirea Muzeului Lenin-Stalin

Fotografie de Tadeu CIOS

RASPUNDEM PRIN FAPTE

În ajun de an nou, țara întreagă a aflat cu bucurie vestea desființării sistemului de aprovizionare pe bază de cartele și rații, și trecerea la comerțul desfășurat al produselor alimentare și industriale, cu prețuri unice de stat.

Oamenii muncii de la orașe și sate văd limpede că perspectiva unui nou salt în creșterea nivelului de trai va fi posibilă printr-o și mai intensă activitate creatoare în toate ramurile industriei și agriculturii.

La câteva zile numai după publicarea Hotărârii, paginile ziarelor noastre erau pline de nenumărate angajamente pe care oamenii ai muncii din cele mai variate ramuri de producție și le luau însuflețiți de un fierbinte simțămînt patriotic.

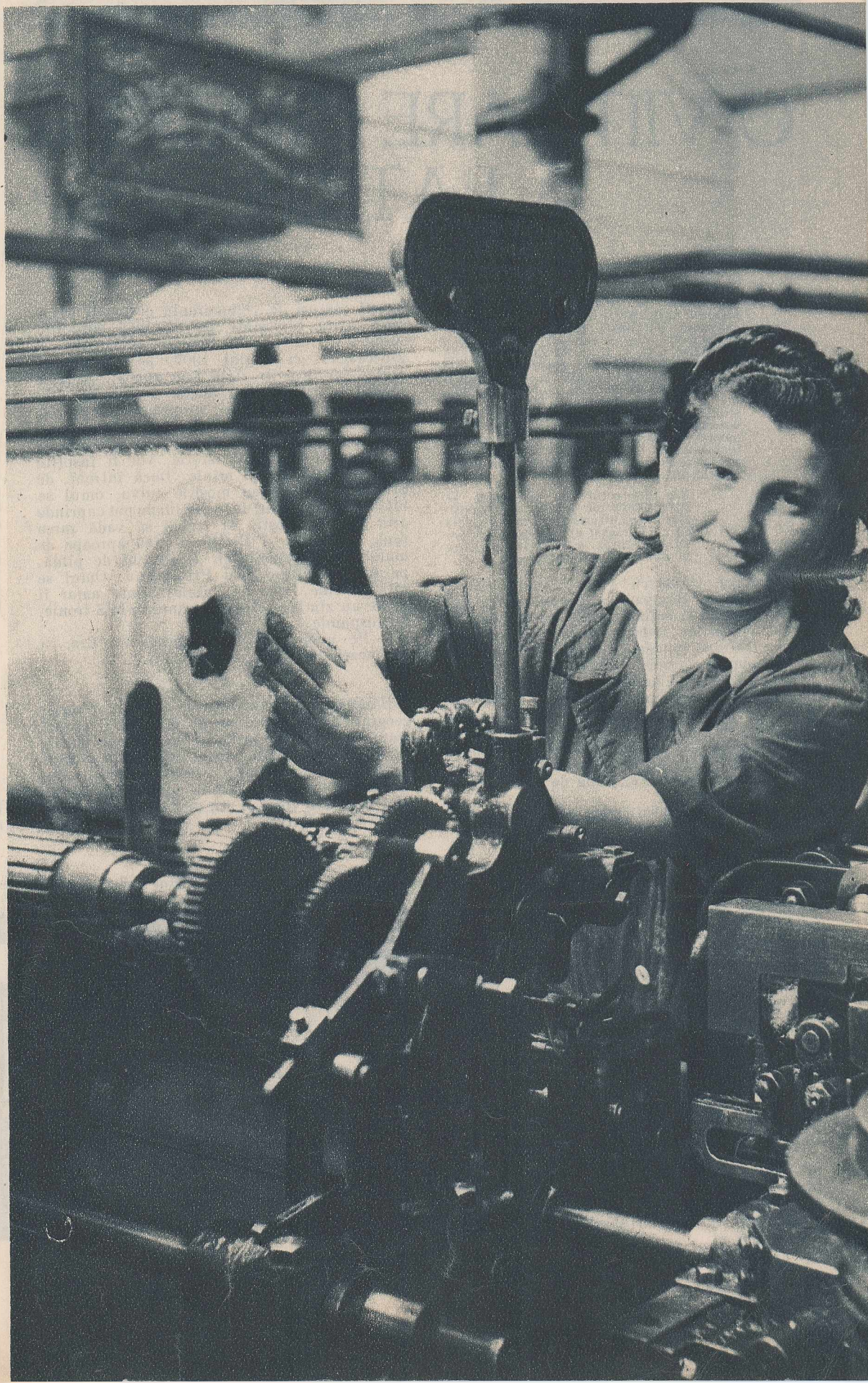
La Cluj, directorul fabricii „Tehnofrig”, tovarășul Orosz Adalbert, laureat al Premiului de Stat, anunță că întreprinderea pe care o conduce va fabrica atît sortimente noi de bunuri de larg consum, cît și sortimente noi de mașini și aparate necesare industriei alimentare, printre care un nou tip de frămîntător pentru pîine. Sau iată ce scrie muncitoarea Maria Bălăuță, de la Industria Bumbacului A.: „Lucrînd la patru războaie, dau zilnic cam 1-2 m de stambă peste plan. Mă voi strădui să dau mai mult și să realizez lucruri de mai bună calitate”.

Cu aceeași promptitudine și sinceră bucurie au răspuns apariției Hotărârii și oamenii muncii din agricultură.

„Vom termina reparațiile cu 18 zile înainte de termen” — anunță colectivul S.M.T.-ului din Sărulești regiunea Ploești. „Noi, spun colectivității din Ernei (Regiunea Autonomă Maghiară), vom introduce anul acesta alte două metode sovietice: cultivarea cartofilor iarovițați după metoda plantării de vară și efectuarea polenizării artificiale”. Din Mătușeni Birladului, scrie „Scînteii” moș Ion Filiuță, gospodar harnic și priceput, care anul acesta a obținut 2.400 kg grîu la hectar: „Voi obține vara asta o producție și mai mare”.

Anul 1955 a fost așteptat cu largi năzuințe de oamenii muncii din țara noastră, care l-au salutat cu importante succese în muncă, dovedind în mod grăitor că au înțeles să-și respecte angajamentele luate. L-au salutat, în seara anului nou, oțelarii hunedoreni, prin echipa topitorului Petre Forțu, care, în noaptea revelionului, a elaborat prima șarjă rapidă a anului. L-au salutat deopotrivă oameni ai muncii din fabrici și de pe ogoare. În prima zi a acestui nou an, muncitoarea Aneta Helvig de la fabrica de încălțăminte „N. Bălcescu” din Capitală și-a depășit cu 110,4% sarcina de plan. Tot în București, la fabrica „7 Noiembrie” muncitorii din primul schimb au produs peste plan 230 m.p. țesături. La F.R.B. filatoarea utomistă Iuliana Scînteia (fotografia noastră) dă în primele zile ale anului numai materiale de bună calitate, depășindu-și în același timp planul cu 4% în ce privește cantitatea. La S.M.T.-ul din Sărulești, mecanicul Gh. Ronea, tractoristul Ion Mihai și șeful de brigadă Petre D. Dobre și-au depășit cu 100% planul de reparare al tractoarelor.

Primind cu bucurie Hotărîrea partidului și guvernului, oamenii muncii au înțeles limpede că în brațele și mințile lor stau viitoarele roade ale noului an.





Inginerul Tomuleț în urmărește cu regularitate dezvoltarea tinerelor plante. El e întovărășit de câțiva studenți ce-și fac practica în Stațiune.

O VIITOARE GRĂDINĂ A PATRIEI

„Oamenii de știință care lucrează pe tărîmul agriculturii au avut în munca de cercetare științifică realizări însemnate. Cercetătorii din institutele de cercetări științifice I. C. A. R., I. C. Z. și celelalte institute și stațiunile experimentale ale Ministerului Agriculturii și Silviculturii leagă din ce în ce mai mult activitatea lor de cerințele practice. Față de rolul științei în agricultură și de condițiile create cercetării științifice de către regimul democratic-popular, oamenii de știință mai au încă mult de făcut pentru a răspunde sarcinilor mari puse de necesitățile dezvoltării agriculturii noastre”.

Din „Proiectul C.C. al P.M.R. — Directivele cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2-3 ani”. Paragraf al XIV-lea: Despre îmbunătățirea activității științifice în domeniul agriculturii.

Alexandru Odobescu vorbea acum câteva decenii despre Bărăgan ca despre o regiune aproape pustie și sălbatică. Pe aci foșeau în bătaia vînturilor ierburi înalte, iar înaintea lor, va fi foșnit frunzișul fastuos al unor păduri de întinderi homerice. Odobescu, vîntor pasionat, a cutreierat aceste locuri într-o mizerabilă căruță rustică, cu coviltir, trasă de cai mărunți și repezi, urmărind de departe goana cîrdurilor de dropii. Odobescu a întîlnit la vremea lui puține așezări omenești, cu numiri ciudate, apoi rare hanuri așezate la răscrucea unor drumuri dezolante, pline de colb, ori de noroi.

Pe atunci, pămîntul acesta abia fusese descoperit. Îl descoperiseră marii proprietari agricoli, atrași de cernoziomul virgin și prolific. Multe sate poartă numele acestor cuceritori venali: Căzănești, Ștefănești, Vlădeni, Hagieni, Armășești, Andrășești, Sighireni, Mărculești... Să nu ne lăsăm induși în eroare de înfățișarea idilică a unor numiri de sate care se cheamă Dor Mărunt, ori Însurăței! În Arhivele Statului se mai păstrează încă, între alte mii de documente, niște febrile și alarmante telegrame din 1907. De pildă: „Rog faceți a se trimite cîte un detașament de 50 soldați la moșiile Miloșești, Căzănești și Jilavele, proprietatea D-lui G. Gr. Cantacuzino pentru apărarea curșilor și întregii averi”. Semnat: Ministru de Interne Const. I. Nicolescu.

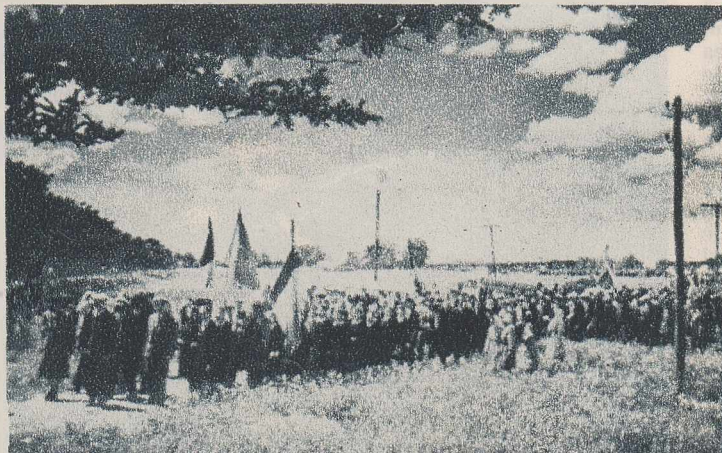
Pămîntul Bărăganului a fost stropit atunci de sîngele fierbinte al țaranilor localnici și n-ar fi cu nimic uimitor să găsești îngropate, prin preajma țestelor conacuri și armane bo-

ierești, alături de vreun craniu despicat, oasele unei mîini încheștate pe o coasă dezdoită. Asemenea relicve nu aparțin preistoriei și arheologiei, ci anului 1907, pe care mulți dintre cei încă în viață l-au apucat. Numele satelor au rămas. Au rămas și țararii. Dar Cantacuzinii și nababii, proprietarii miilor de pogoane și ai armanelor gemînd de grîu, s-au făcut praf și pulbere. Numele lor, cît timp va fi ținare de minte și istorie, vor fi însoțite de nepotolită ură și mînie. Dacă întrebî, de pildă, pe unde erau moșiile cuiva, omul se uită de jur împrejur, dar ochii lui nu pot cuprinde aria fostelor moșii. Ar trebui să vadă zarca pînă la Fetești și Brăila și pînă aproape de marginea Bucureștiului. Îl întrebî, de pildă, pe unde stăpînea Ticu Pribegeanu. Omul se uită la tine, apoi pe buzele strîșne amar îi apare un zîmbet tăios, de-o inegalabilă ironie. Și răspunde:

— Pe unde stăpînea Pribegeanu? Era ca dumnezeu. Stăpînea peste tot...

Bărăganul a rămas între aceleași coordonate geografice. În marginea de miazăzi îl scaldă Dunărea. Iar la miazănoaptea lui, trec rîurile Ialomița și Buzăul. Apele ocolesc întinderea uriașă a acestui pămînt prolific, alcătuit dintr-un strat de cernoziom gros aproape de un metru. Apa este visul și cea mai patetică dorință a acestui pămînt.

Stațiunea a primit oaspeți: numeroși țărani muncitori au venit aici să vadă și să învețe...



Hărțile meteorologice consemnează și azi abia 450 mm, ca medie a ploilor anuale. Iernile sînt geroase, polare, iar vînturile trec în rafale teribile, ridicînd nori de colb și întunecînd zărilor. Și, totuși, această tînără regiune a patriei s-a schimbat în mare măsură. În zeci de sate ale acestui țînut au apărut în ultimii ani stațiuni de mașini și tractoare, gospodării de stat, gospodării agricole colective și întovărășiri. În ultimul an, la Ciulnița, înima Bărăganului, a fost dată în folosință o modernă fabrică de egrenat bumbac. Iar la Mărculești, în locul unei modeste și anemice stațiuni experimentale, s-a dezvoltat în anii puterii populare o adevărată școală, o universitate a celor ce studiază viața plantelor, înzestrată cu laboratoare și vaste cîmpuri de experiență. Aci, în stațiunea experimentală de cercetări agronomice, se prefigurează înfățișarea viitoare a Bărăganului.

★

Călătorul care trece astăzi cu trenul spre Fetești și Constanța, zărește lîngă gara Mărculești, un original peisaj citadin: un grup de clădiri albe, acoperite cu olane roșii, remize largi din care ies duduind tractoare și semănători mecanice, combine și pluguri mari cu cîte cinci brăzdare. Trenul aleargă cu optzeci de kilometri pe oră, dar și-n acest ritm poți zări forfota acestui orașel ivit din frunzișul pomilor fructiferi. Pe mari întinderi în jurul stațiunii, recunoști caligrafia umedă și răcoasă a perdelelor de protecție plantate în anii din urmă și privirile trec peste întinse tarlale semănate cu plante noi, necunoscute Bărăganului pînă în anii noștri: bumbac și floarea-soarelui, cartofi și legume, abutilon și viță de vie.

Am vizitat de curînd stațiunea și o zi întregă, cu docarul, abia am putut face înconjurul celor peste 1300 de hectare cîte măsoară azi acest important centru de cercetări agronomice. Aci, un efectiv numeros de ingineri și referenți tehnici, maștrii de culturi și laboranți, mecanici și tractoriști și-a luat o grea și patetică sarcină: să oprească slihia vînturilor, să stăvilească furia crivățului, să aducă ploile asupra acestor pămînturi, să încetățenească noi plante și culturi agricole. Aci s-a pornit o impresionantă ofensivă pentru cucuriga naturii, pentru transformarea ei.

★

„Ministerul Agriculturii și Silviculturii și Direcțiile Agricole regionale vor lua măsuri pentru:

a) Îmbunătățirea muncii experimentale a stațiunilor agricole, a gospodăriilor ratiionale de producere a semînelor în scopul înmulțirii semînelor de soi... intensificarea muncii de creare de soiuri productive rezistente la cădere, la ger, la secetă, la scuturat și la boli...”

În 1949, colectivul stațiunii a fost distins cu Premiul de Stat pentru aplicarea în practică a complexului D. K. W. și crearea soiului de grîu „Bărăgan 77”. Inginerul Eufimie Valuță, directorul stațiunii, mi-a povestit istoria acestui nou soi de grîu. O relatez acum cititorilor: În Bărăgan, culturile de grîu erau alcătuite din amestecuri comune, puțin productive. Gerul, seceta îndelungată și vînturile aspre, compromiteau ardean recoltele. Scăderile de producție erau atât de mari, încît de la un an la altul se înregistrau pierderi de 15-20%.

La stațiune s-a început studiul comparativ al soiurilor de grîu. S-au luat întîi 9 soiuri cu grîu de toamnă.

Între anii 1931-36, linia de grîu A 15 a bătut recordul, dînd mereu recolte de peste 1500 kg la hectar. Celelalte soiuri, se opreau la 600, 700 și 800 kg la hectar. S-a început în mulțirea acestui soi nou de grîu. E s-a dovedit rezistent la ger, la cădere și scuturare, la rugină. Totul a mers bine pînă în 1946. Atunci a venit seceta. Una din cele mai teribile secete

pomenite în istoria țării noastre. Grâul A 15 a fost pierdut de multe gospodării care începuseră a-l cultiva. La stațiunea experimentală din Mărculești rămăsese doar un stoc infim de semințe din acest soi. Și lucrul a pornit iar de la început, de la semănarea grâului A 15 în parcele experimentale. Trebuia să se confere și să se imprime calităților anterioare, o nouă caracteristică: rezistența la secetă. În timpul cercetărilor, s-au observat câteva plante neatacate de rugină. Asupra lor a fost îndreptată atenția și grija deosebită a cercetătorilor. În anul următor, aceste semințe au fost așezate într-un rînd aparte. Seria „77”. Un nou soi de grâu, „Bărăgan 77” a intrat în istoria agrotehnicii românești. Pe atunci existau doar câțiva pumni de sămînță din acest grâu nou. Atîta cît să faci din el o singură pîine. Azi, stațiunea livrează anual zeci de vagoane cu sămînță din acest soi prețios de grâu și el se cultivă pe mii de hectare în Bărăgan. Dar Bărăganul va trebui să dea nu numai grâu, ci și mazăre, fasole, cartofi, sorguri alimentare și fructe.

★

...„In scopul mării producției de cartofi și legume este necesar... să se reintroducă aceste culturi în localitățile cunoscute ca fiind în trecut cultivate de cartofi și legume... fără a se renunța la extinderea culturii cartofului în regiunile de stepă ca Galați, Constanța și altele, unde greșit se credea că această plantă nu poate fi cultivată.”

Locuitorii Bărăganului nu cunoșteau cultura cartofului. În fiecare toamnă, sute și mii de vagoane de cartofi erau descărcate în găurile și baltoale din Bărăgan. Erau cartofi aduși din Banat și Ardeal. Dar, pe cîmpurile experimentale ale stațiunii din Mărculești, cartoful începuse să dea cercetătorilor întîile indicații științifice. Întîile semne de viață. Laboratorul de fitotehnie din stațiune a început să furnizeze întîile date privitoare la condițiile specifice ale culturii cartofului în Bărăgan. Aci s-a studiat problema ierovizării cartofului, problema însămînțării de vară și s-a determinat soiul cel mai indicat pentru regiunea de stepă. Inginerii și tehnicienii stațiunii experimentale au pornit în regiune. Faza de experiență trebuia dezvoltată și extinsă. Cartoful trebuia să cucerească stepa. Tînărul inginer Tușa Gheorghe a bătut în ultimii ani, drumurile regiunii Constanța, îndemnînd și lămurînd oamenii pentru cultura cartofului. La Poarta Albă, țărani colectivști abia au fost convinși să samene 1000 m² cu cartofi. Ei semănau și pînă atunci cartofi dar nu la începutul lunii iulie, cum le cerea agronomul venit de la Mărculești, ci în primăvară. Inginerul Tușa Gheorghe le spunea:

— Veți putea culege două recolte de cartofi într-un an!

Oamenii îl priveau poneis, neîncredători. — Cum dracu, să culegem două recolte bune, cînd și aceea singură pe care-o stringem într-un an, e ca vai și-amar de ea?

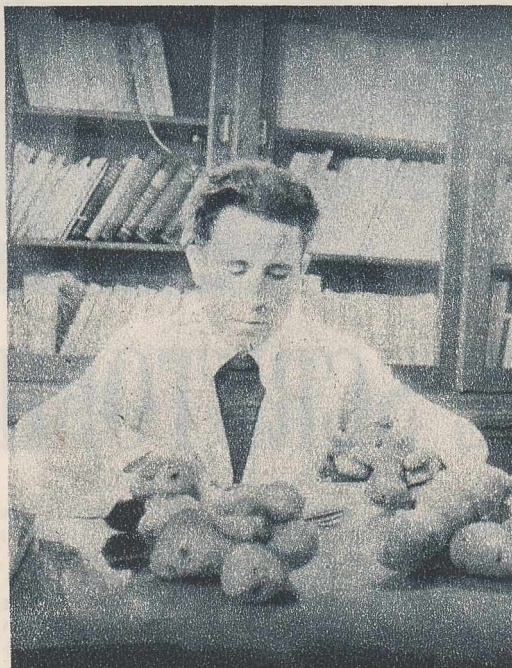
Inginerul Tușa Gheorghe a fost mulțumit și cu 1000 de metri pătrați, cît însămînțaseră colectivștii din Poarta Albă anul trecut. El știa că rezultatele vor fi peste așteptările țărănilor. La gospodăria de stat din Fetești, în urma indicațiilor date de inginerii stațiunii experimentale, s-au însămînțat 4 ha de cartofi în primăvară și 40 ha în vară. Numai de aci s-au recoltat aproximativ 30 vagoane de cartofi. Pentru prima dată, în anul trecut, la animata gară a Feteștilor nu s-au mai descărcat vagoane de cartofi aduși din alte regiuni ale țării. Dimpotrivă, la rampa acestei gări, au fost încărcate primele 30 vagoane cu recolta acestei noi culturi care a cucerit Bărăganul. Și nu numai la Fetești, dar și la Olga Bancic, la Cobadin, la Făcăieni, la Dragalina și Ștefan Vodă. La Cobadin, un colectivist bătrîn a spus la început:

— Să-mi tăiați barba, dacă vom scoate măcar un singur cartof!

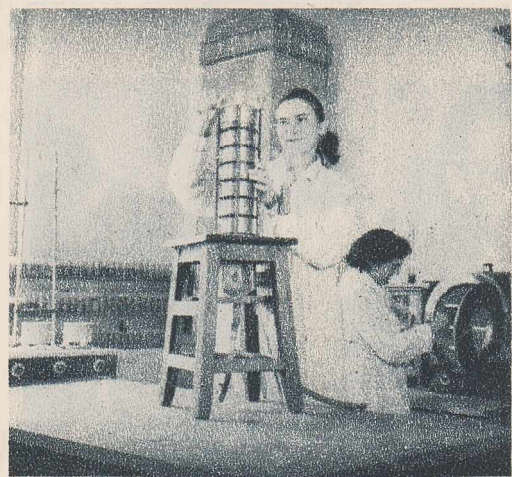
N-au recoltat un singur cartof, ci 12 mii de kg la hectar. Bineînțeles, nu i-a tăiat nimeni barba, dar bătrînul colectivist s-a convins că visurile cele mai îndrăznețe pot deveni realitate. La Făcăieni, colectivștii au scos la hectar chiar și mai mult decît cei din Cobadin: 14.600 kg de cartofi.

...„Să se organizeze în toate comunele loturi demonstrative, cursuri agrotehnice de scurtă durată și seminarii pe probleme agricole și zootehnice, specifice raioanelor și comunelor respective...”

Așa cum e așezată stațiunea experimentală de la Mărculești, pare, în timpul verii, o oază de verdeață. Clădirile și remizele, magaziiile și laboratoarele abia se văd din frunzișul bogat și îndelung foșnitor al sutelor de pomi fructiferi plantați aci. Dar zeci și sute de fire și drumuri leagă indisolubil această oază de satele împrăștiate în largul uriașei stepa. La Tudor Vladimirescu, Dragalina și Ștefan Vodă, înțîneste case-laborator organizate și îndrumate de colectivul stațiunii experimentale din Mărculești. Nu e sat și gospodărie colectivă în care să nu se fi organizat mici terenuri de cer-



Recolta de cartofi obținută de pe lotul experimental prezintă particularități interesante. Inginerul Tușa analizează cu toată atenția acești cartofi.



Și în laboratorul Stațiunii activitatea este intensă.

cetări și experiențe, de unde, observațiile culese de către colectivști, să nu ofere un bogat material documentar cercetătorilor din stațiunea de la Mărculești. În fiecare an, stațiunea e vizitată de aproape cinci mii de țărani colectivști, întovărășiți și individuali. Ei cercetează atent munca în laboratoarele stațiunii, cîmpurile cu semănături și plantații. Ei ascultă și își notează în caiete modeste, îndrumările date de agronomii stațiunii. În anul trecut s-au ținut numeroase consultații agrotehnice și referate la Tudor Vladimirescu, la Ștefan Vodă, la Dragalina. Iarna, cînd crivățul șuieră sălbatic de-a lungul uriașei stepa, în condiții grele, adesea supraomenești, inginerii stațiunii organizează și conduc cursuri agro-

tehnice în satele Bărăganului. Ei înfruntă viscole, în sănii ușoare, făcînd zeci de kilometri spre satele unde duc mesajul lor înflăcărat. Între inginerul Miclea Emil de la stațiune și colectivștii de la Tudor Vladimirescu s-a cimentat o prietenie adîncă. El a arătat colectivștilor cum să creeze un cîmp experimental propriu, i-a învățat cum să pregătească solul pentru cultura bumbacului, cum să combată bolile și dăunătorii plantelor, cum să facă polenizarea artificială la porumb și floarea-soarelui, și iată, în 1952, cu toată seceta cumplită care a bîntuit în Bărăgan, colectivștii de la Tudor Vladimirescu au recoltat la hectar 810 kg mazăre și 1100 kg porumb. La țărani cu gospodării individuale, recolta de porumb a fost atunci abia de 210 kg la hectar.

★

...„Cu sprijinul specialiștilor din stațiunile experimentale de pomicultură și viticultură să se studieze problema introducerii diferitelor specii de pomi și arbuști fructiferi și a viței de vie în perdelele de protecție a cîmpurilor...”

Am crezut multă vreme că oamenii de știință nu au, ca poeții de pildă, capacitatea de a visa. La stațiunea experimentală de la Mărculești m-am convins încă o dată de contrariu. Agronomii visează în aceeași măsură ca și poeții. Un inginer de la laboratorul de ameliorare a plantelor din stațiunea de la Mărculești, mi-a povestit despre înfățișarea viitoare a Bărăganului. Povestea a pornit pe nesimțite, de la pomi. Cu un glas puțin răgușit, inginerul spunea:

— S-a crezut că în Bărăgan pomii nu pot trăi. Pe întinsul Bărăganului procentul de livezi e abia de 0,1, iar cel de vie, 1 la sută. La stațiune am creat o livadă de 19 hectare și am plantat 3 hectare cu vie selecționată...

Inginerul povestea calm, liniștit. Părea că nu are de gînd decît să-mi relateze date seci și concrete dintr-un raport de activitate. Pe încetul, însă, se înflăcăra, deveni volubil, parcă s-ar fi temut că nu-l voi crede.

— ... Voi apuca, fără îndoială, cu toate că nu mai sînt tînăr, vremea cînd Bărăganul va deveni o grădină înfloritoare. Nu peste mulți ani, vei vedea proiectate de la nord-vest către sud-est, pe toată întinderea Bărăganului, uriașe perdele de protecție. Un cordon păduros va delimita Bărăganul la miazănoapte, pe linia Rîmnicului Sărat—Galați, urmînd cursul de apă al Buzăului și Ialomiței, iar la miazăzi, pe anul Dunării și Borcei, un alt cordon păduros va urca de la Călărăși spre Brăila. Înăuntrul acestui uriaș teritoriu, stepa va somăna cu pătrățelele unei table de șah. O gigantică rețea verde va opri iarna crivățul și vara vînturile fierbinți și secetoase, va aduce umezala și ploile peste întinsele tarlale de grâu și porumb, bumbac și floarea-soarelui, cartofi și mazăre. Ulmii și frasinii, stejarii și salcîmii, glădițele și plopii, vișinii turcești și duzii, jugastrii și arțarii, iată ostașii care vor sta de pază în calea vînturilor turbate. Apele Ialomiței și Buzăului, apele Dunării și Borcei, vor curge prin canale de irigație pe sute și mii de hectare, în viitoarea grădină a Bărăganului...

★

Am văzut pe urmă plantația de pomi a stațiunii. Mici de un lat de palmă, alți abia erau cireșii, merii, gutuii și nucii, vișinii și piersicii. Mai încolo, erau pomi fructiferi maturi. Unii au dat în 1954 întîile roade: mere gustoase, vișini cu miezul lor acrișor, piersici ațîțator parfumate și pere zemoase. Mai încolo, am văzut întîile perdele de protecție, experimentale. Înalte de peste șase metri. Cu frunzișul bogat, foșnitor în adierea vîntului. Aci erau și duzii, și jugastri, și salcîmi. Așezați frumos, în șir. Ca niște soldați. Din pepiniera stațiunii de la Mărculești și din alte pepiniere ce vor lua ființă, vor porni în anii care vin, armate întregi de pomi și copaci. Milioane de vișini turcești și salcîmi, plopi și arțari se vor alinia în calea vînturilor.

Cînd vor foșni uriașele cordoane de protecție, atunci Bărăganul va fi o minunată grădină a patriei noastre.

Petru VINTILĂ



Un aspect din sala Congresului în medallion poezii A. Surkov, rostindu-și raportul

LA CONGRESUL SCRITORILOR SOVIETICI

Incepute la 15 decembrie 1954, lucrările celui de al II-lea Congres unional al scriitorilor sovietici au durat 12 zile. Rînd pe rînd s-au perindat la tribună scriitorii sovietici și reprezentanții scriitorilor din zeci de țări ale lumii, împărtășindu-și gândurile despre literatura realismului socialist, despre succesele obținute și despre căile ei de dezvoltare în viitor. Era destul să urmărești operele valoroase ale literaturii sovietice expuse în Sala Coloanelor, pentru a-ți face o imagine a uriașei ei dezvoltări. Printre cărțile de aici se aflau la

loc de cinste opere ca: „Pe Donul liniștit” de Mihail Șolohov, „Tinăra Gardă” de Alexandr Fadeev, „Zile și nopți” de Konstantin Simonov, „Calvarul” de Alexei Tolstoi și multe altele. Cine a privit această expoziție și, mai ales, a ascultat rapoartele scriitorilor A. Surkov /„Despre situația și sarcinile literaturii sovietice”/, N. Tihonov /„Despre literatura contemporană a lumii”/, corapoartele lui K. Simonov /„Despre proza sovietică”/, S. Vurgun /„Despre poezia sovietică”/, A. Korneiciuk /„Despre dramaturgia sovietică”/, S. Gherasimov /„Despre dramaturgia cinematografică sovietică”/, B. Polevoi /„Despre literatura sovietică pentru copii și tineret”/ și B. Riurikov /„Despre

problemele principale ale criticii literare sovietice”/, și a urmărit cuvîntările rostite, a simțit aproape în mod fizic sensul cuvîntului „nemurire”.

Nu se mai află în mijlocul scriitorilor marele Gorki, care a condus dezbaterile celui dinți Congres al scriitorilor sovietici, dar se simte din plin prezența sa în viața spirituală a poporului sovietic, în discuțiile teoretice purtate aici, ca și în evoluția personală a multor scriitori sovietici. Nici Maiakovski nu mai este printre scriitori, nici mulți alții. Dar ei trăiesc prin operele lor care au intrat adînc în viața poporului sovietic, au înflăcărat inimile tinerilor literați, ca și ale marilor maeștri.

În Sala Coloanelor domnește nobila prietenie a confrăților de pană din toate colțurile lumii. Iată-i pe bulgarul Gheorghe Karaslavov și pe Konstantin Fedin stînd de vorbă ca niște vechi prieteni. Trei scriitori chinezi îl opresc pe novelistul uzbek Abdula Kahhar, înmîmîndu-i un volum în care se află — în traducere chineză — una dintre povestirile sale. În timpul dezbaterilor, tribuna rămîne la un moment dat liberă. Se instalează un magnetofon. În tăcerea sălii vibrează acum cuvîntul lui Paul Robeson care-și transmite mesajul pe această cale întrucît autoritățile americane i-au interzis plecarea în U.R.S.S.

În incinta Congresului au răsumat și glasurile reprezentanților tinerei literaturi a popoarelor care înaintea marelui Octombrie nu aveau literatură proprie; ale scriitorilor din țările de democrație populară, care au subliniat în fluența binefăcătoare a literaturii sovietice asupra dezvoltării literaturii lor pe drumul realismului socialist. Scriitorii progresiști din țările capitaliste au vorbit despre importanța internațională a literaturii sovietice ca model de urmat și ca factor de strîngere a prieteniei dintre popoare, în lupta lor comună pentru pace.

Lucrările Congresului au limpezit multe probleme încă nelămurite pînă acum, au indicat că noi de dezvoltare, au elaborat un nesecat tezaur de învățăminte pentru scriitori. Așa cum și spune în mesajul adresat C.C. al P.C.U.S. ei vor scrie în așa fel ca cititorul — om al muncii — să urmeze pe erou în lumea creației și a lupte pentru afirmarea măreței orînduirii noi, a unor înțelepte și minunate relații omenești.



Scriitorii I. ... (R. S. S. Gruzină), V. Lațis (R. S. S. Letonă), S. Mihalkov și B. Polevoi discută într-o pauză dintre două ședințe.



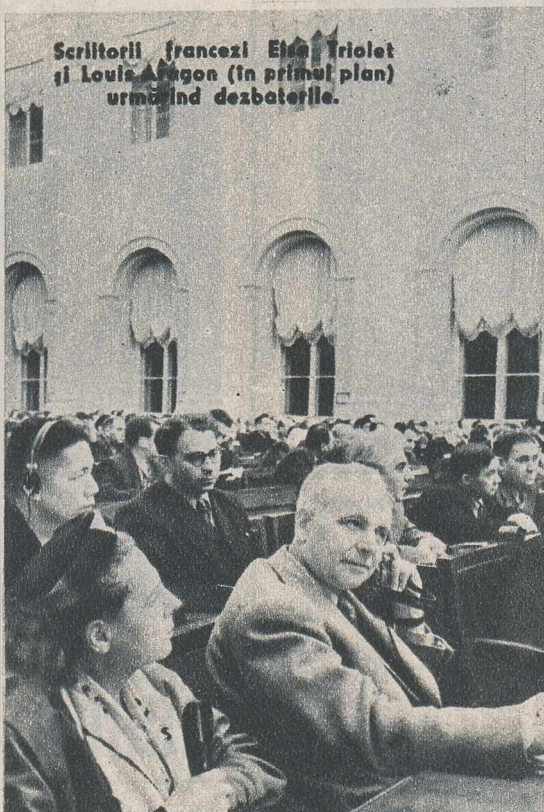
F. Gladkov (stînga) și P. Antokolski.



Scritorul S. Marșak în mijlocul tinerilor săi cititori, elevi ai Școlilor Rezervelor de Muncă, care au salut Congresul aducînd daruri lucrate de ei.



În Marele Palat al Kremlinului din Moscova. De la stînga la dreapta: L. Nikulin, L. D. miterkô, A. Barto, A. Fadeev și N. Pogodin.



Scritorii francezi Elsa Triolet și Louis Aragon (în primul plan) urmînd dezbaterile.



Scritorii germani Willi Bredel și Anna Seghers.



Scritoarea cehă Maria Majerova, întreținîndu-se cu scriitorii chinezi Cen Bin-i și Din Lin.



Scritorul englez Jack Lindsay (dreapta) și Theun de Vries (Olanda).



Într-una din pauze. Scritorul ceh Jan Drda (stînga) stînd de vorbă cu scriitorii indieni Balvant Garghi și Ali Sardar Djafrî.



SĂRBĂTORIREA ANULUI NOU

Primele clipe ale noului an i-au găsit pe oamenii muncii de la Atelierele C.F.R. „Grivița Roșie” adunați în sala mare a clubului. După obișnuitele urări și ciocniri de pahare, tineretul își continuă și mai înveselit dansul întrerupt.

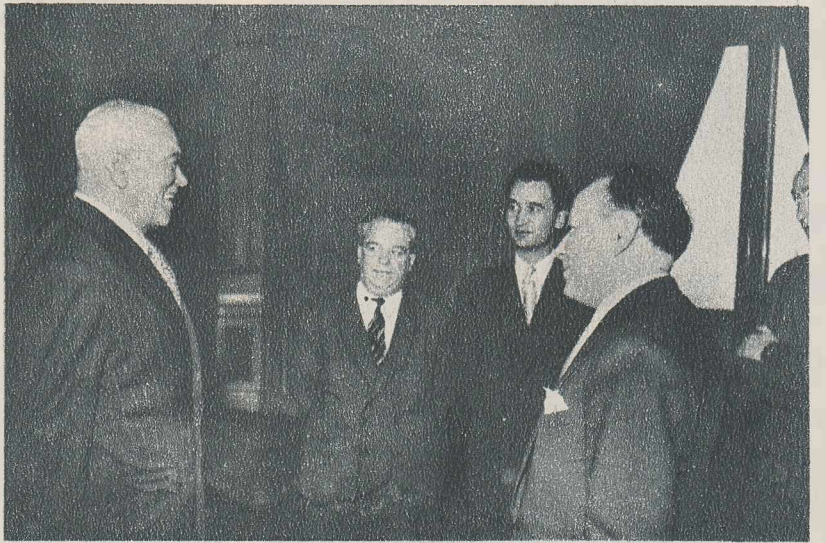


Și cei mici știu să petreacă la fel de bine ca cei mari! Sărbătorirea Anului Nou reprezintă doar una dintre cele mai de seamă bucurii ale copilăriei. Câte amintiri minunate nu vor purta cu ei acești pionieri, care au întâmpinat anul nou 1955 în minunatul lor Palat, în preajma pomului de iarnă și a lui Moș Gerilă.

PENTRU DEZVOLTAREA RELAȚIILOR CULTURALE ROMÎNO-MAGHIARE



Recent a avut loc semnarea Programului de lucru pe anul 1955 al acordului cultural romîno-maghiar. În fotografie: tov. Nicolae Belu, locțiitor al ministrului culturii al R.P.R., și tovarășul György Nan, locțiitor al ministrului culturii al R.P.U., semnând în numele țărilor respective.



↑ Cu prilejul împlinirii a 30 de ani de activitate pe tărîmul creației artistice, artistului N. Stroe, de la Teatrul de Estradă din București, i s-a acordat titlul de artist emerit al R.P.R. În fotografie: solemnitatea de la Prezidiul Marii Adunări Naționale a R.P.R.

fotocronica FLACĂRII



Peste tot în facultățile și institutele noastre de învățămînt s-a deschis prima sesiune de colocvii și examene a anului școlar 1954-55. Fotografia noastră înfățișează un aspect din timpul colocviului de istorie dat la Institutul pedagogic din Capitală de către studenții anului II.



Sosirea în țara noastră a Orchestrei Filarmonice de Stat din Sofia. Condușă de cunoscutul dirijor Sașa Popov, artist al poporului din R. P. Bulgaria, orchestra a dat o serie de concerte în Capitală și provincie. În fotografie: la sosirea în gara Băneasa, dirijorul Sașa Popov răspunde salutului adresat de reprezentanții oamenilor muncii din Capitală.



În sala Teatrului C.C.S. s-au adunat oamenii de teatru din Capitală. Încadrați în marea armată a iubitorilor de pace de pretutindeni, artiștii noștri au protestat cu vehemență împotriva punerii pe picior de război a fascismului german, dușmanul de moarte al oricărei arte și culturi adevărate. În medalion: G. Niculescu-Basu — artist al poporului din R.P.R. — vorbind la tribună.



DENTRU PACE ȘI SECURITATE COLECTIVĂ ÎN EUROPA

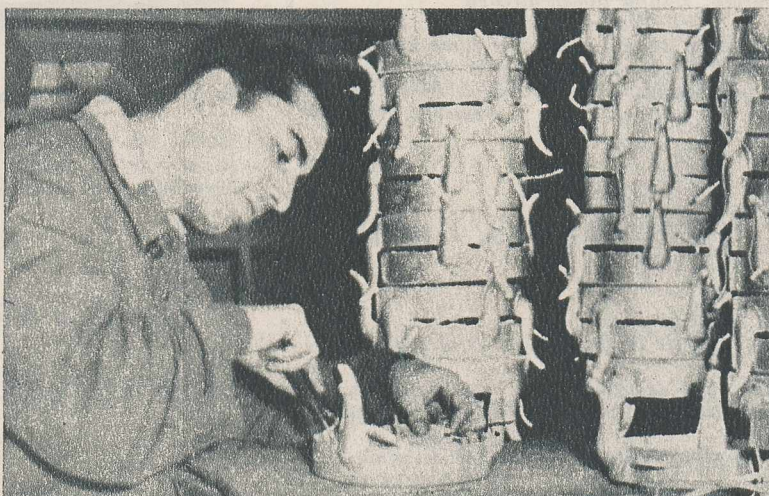
Poporul nostru se pronunță cu hotărâre împotriva reinvierii mașinii de război naziste pe care imperialiștii doresc s-o folosească în dezlănțuirea unui nou măcel. Numeroase adunări de protest, împotriva manevrelor imperialiste, au avut loc în întreaga țară. Fotografia noastră reprezintă un aspect de la adunarea inginerilor și tehnicienilor din Capitală; vorbește cunoscutul savant Horia Hulubei.



Populația întregii țări a luat cunoștință cu satisfacție de Hotărârea partidului și guvernului cu privire la desființarea sistemului de aprovizionare pe bază de cartele și rații. Ca urmare a trecerii la comerțul desfășurat, magazinele ce distribuie produse de larg consum, din belșug aprovizionate, au cunoscut din primele zile ale anului un mare aflus de cumpărători și o creștere a volumului mărfurilor desfăcute. În fotografie; într-un mare magazin alimentar din Capitală.



Învățăminte prețioase pentru bătălia recoltei din anul acesta. Cursurile agrozootehnice au atras mulți participanți și la G.A.C. „Știința” din satul Nisipari, raionul Medgidia. Fotografia noastră înfățișează pe tovarăsa Maria Duță, inginerul agronom al gospodăriei, explicând participanților la cursuri structura internă a frunzel și florii (lecția „Golurile și fertilitatea lor”).



Hotărârea partidului și guvernului privind desființarea cartelelor a fost salutată de către oamenii muncii din întreprinderi cu vii angajamente și noi succese în muncă. La fabrica „Electroaparate” din Capitală, fruntașul Ilie Moceanu, care lucrează produse electrotehnice de uz casnic, și-a depășit, din primele zile ale noului an, norma cu 85-100 la sută.

MARTIN CARTER - UN POET LUPTĂTOR DIN ÎNDEPĂRTATA GUYANA

Din îndepărtatul tărâm al Indiilor Occidentale, — biruind nu numai vastitatea spațiilor geografice, dar și zidurile temnițelor și gardurile de sîrmă ghimpată ale lagărelor de concentrare, — se răspîndește în întreaga lume mesajul unui poet care și-a legat soarta de cea a poporului său asuprit. Poetul se numește Martin Carter, iar țara sa este una din coloniile Angliei. În urmă cu cîțiva timp, în această colonie — Guyana engleză — a avut loc o sălbatică reprimare antipopulară, după ce populația, în marea ei majoritate, alesese un parlament în care trei pătrimi din deputați erau membri ai Partidului Progresist Popular. Lepădîndu-și masca demagogică, imperialiștii au adus atunci argumentul lor preferat — tunurile — pentru a înlătura pe reprezentanții aleși în baza unei constituții create de inșiși autoritățile coloniale engleze. Printre fruntașii Partidului Progresist Popular arestați de colonialiști și azvîrliți în închisoare, se numără și poetul Martin Carter, în vîrstă de numai 26 de ani. Publicăm aci cîteva dintre poeziile ce fac parte dintr-un ciclu de „poeme ale rezistenței”, scrise înaintea singeroaselor evenimente amintite. Nemulțumindu-se cu arestarea poetului, colonialiștii au încercat să-i „aresteze” și opera, dar în ciuda faptului că exemplarele tipărite de autor au fost confiscate de poliție, poemele acestea au ajuns acolo unde a vrut poetul să ajungă: la poporul Guyanei. Poemele lui Martin Carter constituie nu numai o mărturie a terorii dezlănțuite de cotropitorii străini în Guyana, dar și un puternic și impresionant act de acuzare împotriva colonialismului. Totodată, ele exprimă hotărîrea unui popor neînfricat de a lupta pentru libertatea sa.



TREZEASCĂ-L LIBERTATEA

Dă-mi mîna, tovarășa mea,
nu plînge, draga mea, nu plînge!
Acesta-î legămîntul nostru
în bezna cruntă ce ne impresoară:
Mîna-n mîna! Inimă lîngă inimă!
Cu forțele unite totdeauna!
De vezi acest suris amar pe-a mele buze,
nu crede că m-a-nceselit vre-o glumă —
E doar minia inimii, ce se preface în dispreț,
văzîndu-l pe soldatul trimis să mă înhațe.
Tovarășa mea, vîntul are mireasma dulce a
eucaliptilor.
In zori, iarba verde răsfrînge chipul soarelui.
Aici, în casă, copilașul doarme,
Trezească-l libertatea — nu vîrful baionetei!
Tovarășa, răsună lumea-ntr-o dată
de cîntecele libertății.
Nu trece zi să nu se nască-n lume un erou.
Înaltă filfîie-n văzduh flamura roșie,
iar jos, pămîntul îi răspunde **LIBERTATE** —
asemenea unui ecou.

SCRISOAREA ÎNTÎI

Iată ce mi-au făcut!
M-au azvîrlit în temniță, să m-ascundă au
orut,
să mă rup de lume, să mă rup de soare.
Mi-au întunecat țara, au înnegrit a grădinilor
albă floare.
Ei mă gîtuie astfel, în nădejdea că pînă la
urmă-am să mor.
Dar eu îmi bat joc de ei și le rîd în obraz,
rîd, fiindcă știu că n-au puterea să mă
omoare —
ei nu-mi pot ucide nici gîndul, nici slova.
Sînt un fiu al poporului meu,
mîndru ca pomul pe care scurea
nu-l poate răpune. De-i vie pădurea,

și eu voi trăi. Poporul trăiește
și pururi trăi-va, să știți!
Dar ei...
Le rîd în obraz.
Nu știu ce gînduri prin feastă le trec —
poate că nici nu pot să gîndească:
tigrii n-au cuget, nici broaștele, nici rîmătorii —
doar omul gîndește, se știe.
În Kenya, astăzi, ei beau sîngele femeilor negre,
În Malaya, eroul e hăituit și-mpușcat ca un
ciine.
În țara mea, ne pîndește și pe buze se ling
asemenea fiarelor: li-e poftă de sîngele pruncilor
noștri.

Dar ascultați ce vă spun:
ca un talaz neînduplecat
și de ne-nlăturat
ștîni-va, din inima vieții, o zi.
De n-am să apuc acea zi, fiul meu
o s-apuce s-o vadă.
Iar de nu, fiul lui
negreșit o s-o vadă.
Și ziua aceea va încinge pămîntul
ca un briu de foc,



ea va sosi în țara mea și-n toate
țările lumii.
Atunci voi renaște și eu
și voi rîde din nou,
ieșind din această-nchisoare.

LA MOARTEA

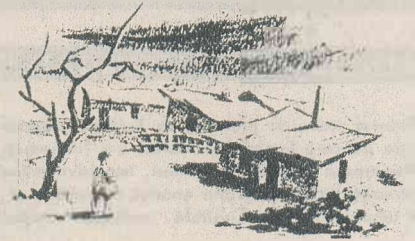
UNUI TOVARĂȘ

„Să nu ne găsească moartea,
gîndîndu-ne la moarte”

Curînd, prea curînd
steagul nostru s-a cernit pentru tine.
Aș fi vrut mai degrabă
să-l văd fluturînd —
nu strîns așa tare



în roșiile-î jalduri —
nici înmuiat de lacrimile-amare
ale poporului tău,
ci strălucind în văzduh
deasupra acestei negre uliți a zdrenșelor.
Tovarășe drag,
dacă nu mai e chip
să stai de vorbă cu mine,
să-mi surzi,
să pășești alături de mine,
lasă-mă doar
să fiu liniștit, împăcat —
căci iată, și-acum
frunzele-s verzi în copaci,
soarele pune peceți de lumină
pe pietre,
iar riul întreg e în flăcări.
Tovarășe drag, din indoliata-ne avangardă
pășind înainte,
își dau salutul acesta fierbinte
și-ți spun, de departe:
Moartea nu ne va găsi cu gîndul la moarte!



SÎNT VREMURI NEGRE, DRAGA MEA

Sînt vremuri negre, draga mea —
în țară mișună gîndacii negri,
s-ascunde soarele în cer,
flori roșii își apleacă, triste, capul.
Sînt vremuri negre, draga mea,
E anotimpul asupririi și al lacrimilor,
e sărbătoarea tunurilor și carnavaulul sărăciei —
pretutîndeni fețele oamenilor sînt neliniștite.
Cine umblă prin bezna nopții acesteia?
Cine calcă-n picioare cu cizme de-oțel
iarba gingașă?
— E omul morții, draga mea,
e cotropitorul străin,
care-ți pîndește somnul, țintindu-și arma
cître visul tău.

CU PUMNUL STRÎNS



În vase de război ne-aduceți moartea.
Știu, mîinile cu sînge coreean vă sînt minjite —
știu, ele tremură cînd pe trăgaci apasă
și totuși vă blestem, străinilor
în uniforme cafenii.

Soldat britanic, om în uniformă
cafenie!

Îa scama cum pășești, pe unde treci.
Străbunul meu Accabre se frămîntă
și geme în mormîntu-i.

Se trezește noaptea și veghează,
cu flăcări în priviri —
fiindcă tu pășești pe pieptul lui
și în picioare inima i-o calci.
Deși veniși cu miile de peste mări,
deși umblați pe stradă ca lăcustele,
deși vi-e arma așintită spre
inima mea,

îmi ridic deasupra capului pumnul strîns
și îmi înalț spre slavă cîntecul
de Libertate!

În romnește de
Petre SOLOMON

Ilustrații de I. MIȚURCĂ

SORCOVA

Ziua-i scurtă și posacă,
Rece, sură, fără cer.
Pomii grei de promoroacă
Stau încremeniți de ger.

Geamul își aduce-aminte
De copaci și de viață,
Și cum nu știe cuvinte,
Zugrăvește flori de gheață.

Eu vîsez privind la geamuri,
Și cum nu știu zugrăvi,
Zic: de-ar fi iar flori pe ramuri,
Multe flori, ce bine-ar fi...

Și mă-ndrept spre gura sobii,
De la sobă către masă;
Vreau să scriu, ci cînd m-apropii,
Mîna-n jos, trudit, se lasă.

Zace-n fața mea o coală
Albă și neprihănită, —
Holda mea pustie, goală,
De zăpadă-nvăluită.

Dar aud băfînd afară
Mîna de copil smerită;
Intră-n casă-o bălăioară
Cu o sorcovă-nflorită.

Și cum are o cravată,
Roșie la gît ca focul,
Parcă-n prag mi se arată
Socialismul și norocul.

M. BENIUC



În orașelul copiilor din Piața
Republicii.

Fotografie de Tadeu CIOS



Scrisoare de felicitare de Anul Nou

Studiu de A. Mihailop

(Marla Popescu, muncitoare fruntașă la Uzinele Textile „7 Noiembrie”, citind scrisoarea primită de la fiul său, ostaș al Armatei noastre Populare)

P A C E A

- fragment -

de ARISTOFAN



Aristofan s-a născut în Atena acum 2400 ani. Din cele 44 de comedii scrise de el, 11 ne-au parvenit în întregime și sînt și astăzi jucate cu succes. Printre acestea, „Pacea” e o comedie în care Aristofan, plecînd cu convingere cauza poporului obijduit de ororile războaielor, denunță — totodată — pe ambițioșii și lacomii cîrmuitori și politicieni care le provoacă. „Pacea” s-a jucat întîia oară după bătălia de la Amphipolis dintre Sparta și Atena, în care au pierit generalii adepți ai războiului, Brasidas și Cleon. Acțiunea piesei e simplă: Trygeos, cetățean atenian, om din popor, care suferă laolaltă cu ai săi de pe urma războiului, călătorește pînă în Olimp, pentru a cere zeilor Pacea. Dar zeii nu-s acasă, iar Zeus a îngaduit ca Războiul să întemnițeze Pacea și să distrugă orașele și așezările omenești. Trygeos, cîștigînd ajutorul zeului Hermes, apelează la toți cetățenii Elladei, cărora le cere ca printr-un efort comun să purcedă la eliberarea „divinei care face să rodească poamele și aduce tuturor bucuria”. Și într-adevăr, printr-o strădanie comună ei reușesc să dezrobească Pacea și s-o aducă printre oameni.

Deși piesa lui Aristofan răspundea unor necesități politice momentane, măiestria și realismul cu care el a tratat permanentele probleme ale omenirii au dat comediei o semnificație universală: după 24 de veacuri, ea este atît de actuală încît, dacă am înlocui unele personaje, am crede-o scrisă în zilele noastre. „Luați-vă uneltele de muncă, aruncați armele, căci de azi înainte domnește Pacea!” — așa glăsuiește Trygeos către poporul scăpat de Război.

Hotărînd sărbătorirea lui Aristofan, Consiliul Mondial al Păcii a adus omagiul omenirii progresiste luptătoare pentru pace din zilele noastre marelui poet al antichității.

(Trygeos îl întreabă pe Hermes unde se află Pacea)

HERMES:

Intr-o peșteră neagră a-nchis-o Războiul.

TRYGEOS:

Unde-i peștera?

HERMES:

Vezi-o pe cel povîrniș...

Ia-n privește ce lespezi i-a pus curmeziș:

Lumina curată

Să nu o mai vadă...!

Și nimeni, în voci, să n-o scoată...

TRYGEOS:

Poate știi ce mai pune Războiul la cale?

HERMES:

Încă ieri l-am văzut cum căra către vale

Niște arme ciudate, lucioase și grele.

TRYGEOS:

Ce gîndești că mai vrea să înceapă cu ele?

HERMES:

V-au rămas neatînse cetăți cîteva;

În curînd cu dezastre și jaf le-o călca.

Eu acum am plecat. După cît mi se pare

E Războiul, ce vine e-o larmă-așa mare

(pleacă)

TRYGEOS:

Aoleu, ce mă fac! Să mă dau la un dos,

Că sosește Războiul urlînd fioros.

(Trygeos se ascunde. Apasă o făptură în sfiorătoare e Războiul.)

RĂZBOIUL:

Vai de voi și de voi, muritori, muritori!

Vă voi face fărîme, oscior de oscior!

TRYGEOS:

Pe Apollo, acest Polemos te-nfioară,

Cînd privește îngheață, cînd suflă doboară!

Nu-i mirare că toți muritorii îl tem:

Doar să-l vezi, și-l ghicești că-i pîrjol și blestem.

RĂZBOIUL:

Ei, Gîlceavă băiete!

GÎLCEAVA:

Poruncă, stăpîne!

RĂZBOIUL:

Ca un trîntor îmi stai! Na-ți un pumn pentru tine!

Lustruiește-mi armura, dar știi, cu temei

Să orbească pe oameni sclipirile ei.

(Războiul și Gîlceava au plecat să facă pregătiri și să abată noi nenorociri asupra popoarelor. Trygeos iese din ascunzătoare și privește împrejuru-i mirat.)

Au început să se strîngă oameni de toate vîrstele și din toate clasele sociale ale Greciei antice. Lor li se adresează acum cetățeanul Trygeos.)

TRYGEOS:

Sosit-a, o grecilor, clipa și ora cea mare

Cînd ura și vechile vrajbe curmînd fiecare,

Lupta-vom să dăm la lumină,

A păcii zeiță divină.

Plugari, muncitori,

Meseriași, negustori,

De-ați fi băstinași, insulari sau străini,

Voi sînteți poporul

Și Pacea vi-i dorul!

Zoriți!

Cu pîrghii, odgoane și sape veniți!

Veniți!

Uniți-vă forțele voastre cu toate,

Veniți cît n-or prinde tiranii de știre

Să-mpiedice-a noastră unire,

Să dăm libertate,

Să dăm la lumină

A păcii zeiță divină.

CORIFEUL:

Veniți ai Elladei feciori,

Căci iată-ne ziua cea mare

Scînteie în zori!

Veniți într-un cuget și-un gînd.

Veniți mai curînd!

(lui Trygeos)

Iar tu înțelepte Trygeos

Condu-ne îndată

La locul în care e Pacea acum ferecată.

Să scoatem din nou la lumină

Pe cea mai frumoasă zeiță,

Divina ce lumea-nsenină

Și poama rodește pe viță.

Grăbiți,

Veniți cu odgoane, și pîrghii, și sape,

Căci ora salvării e-aproape!

(corul începe dansul)

CORUL:

Nădejdea, oastea păcii o avîntă,

E bucurie-n pieptul tuturoră;

În ritmul inimilor, saltă hora,

Și laolaltă sufletele cîntă.

Trygeos pentru ce te-ntuneci?

TRYGEOS:

Stăpîniți-vă încă! Hidosul Război

E pe-aci și-ar putea năvăli peste noi..

CORIFEUL:

Dar vestea cea nouă în inimi ne bate!

Să poți să te bucuri în tihnă de roade!

Să nu-ți mai iei arcul și hrana-n desagă,

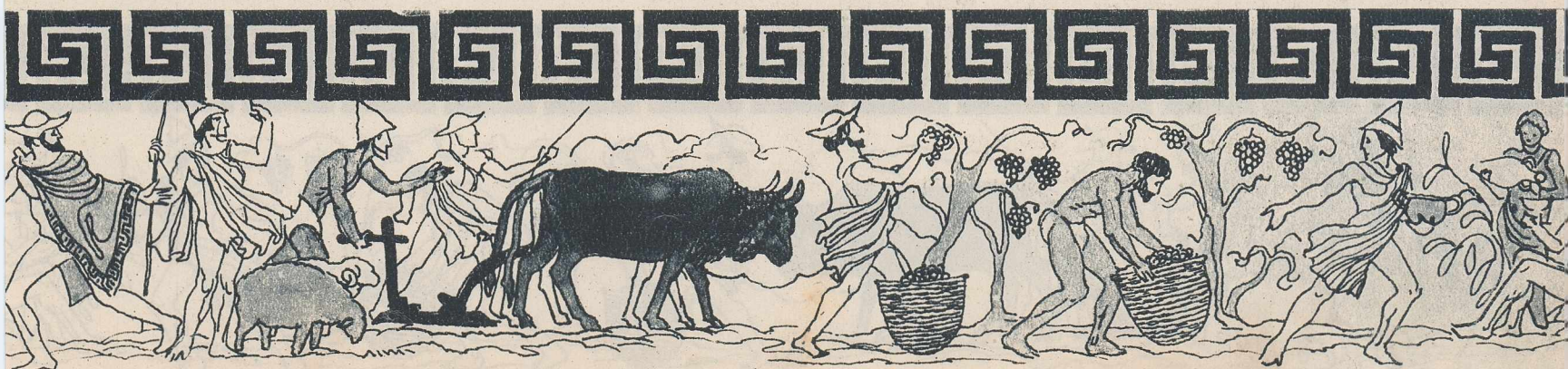
Să nu-ți părăsești casa dragă!

TRYGEOS:

Nu strigați, nu treziți încruntatele bezne!

Chiar din Hades lui Cleon¹⁾ i-ar fi încă lesne

¹⁾ Căpetenia Cleon, adept al războiului, căzuse de curînd într-o bătălie.



Să ne facă zadarnică lupta de-acî...
Și o dată cu Pacea și noi vom pieri.

CORIFEUL:
Cînd Pacea va fi de noi toți apărută
Nu-i forță pe lume din mîini să ne-o scoată!

TRYGEOS:
Potoliți-vă o dată cu danțul și larma!
Deșteptați pe vrăjmași! Ba le dați și alarma...

CORIFEUL:
Tu pui înțelepciune în cuvinte,
Dar, bucuria fură mințile,
Zadarnice ni-s străduințele,
Picioarele ne-o iau mereu-nainte...

TRYGEOS:
Încetați, încetați!
E un joc de copii zvăpăiați...

CORIFEUL:
Încetăm, încetăm...

TRYGEOS:
Numai gura de voi!

CORIFEUL:
Să mai facem doi pași,
Numai doi...
Și-ncă doi...

TRYGEOS:
Nebunia aceasta nu-i bună de loc!

CORIFEUL:
Bucuria prea mare ne mîină la joc.
Vom putea să muncim
Fără griji de război;
Vom putea să trăim
Oameni liberi și noi!

TRYGEOS:
Bucuria de azi o găsec deșuchiată,
Veseliți-vă doar cînd e Pacea salvată.
Atunci vom putea să cîntăm
Și-n voie-om putea să petrecem;
Atunci vom putea să lucrăm
Oricum ne-o fi placul să alegem.
Atunci vom putea naviga,
Știind că ne-așteaptă acasă
Un pat călduros și o masă,
Și plină de dor, dragostea.

CORUL:
O bucură-ți, suflete, zilele tale
Căci ani făr'de număr,
cu traista pe umăr,
Pe-o muche de piatră ai mas.
Ți-a fost suferința tovarăș de cale,
Cules-ai scafeții
Din toate-ale vieții
Și truda ți-a fost de popas.
Cînd inima, mult încercată,
Ne-o fi bucurată de pace,
Grădină în suflet ne-om face
Și blîndă ne-o fi judecata.
O Pace, înfrînge Războiul!
Prin codru și munte,
Ca fiarele crunte,
Am fost pribegiți, rătăciți,
Și-am fost încruntați și murdari ca noroiul,
Cu lancea la pîndă
Goniți de orîndă
Haitași, și mereu hăituiți.
O spune mai repede, spune!
Căci mințile încă ni-s proaste;
Noi, iată-ți dăm brațele noastre...
Așază-te-n frunte, condu-ne!

TRYGEOS:
Ei, atunci să-ncercăm
Toți, și mai repede,
De pe loc să mutăm
Cea dinții lepede.
(a pare Hermes)

HERMES:
Ticălos muritor! Ce-ți trăsnește prin minte?

TRYGEOS:
Precum vezi, vrem să facem o faptă cuminte.

HERMES:
Dacă nu te oprești vei pați-o urf!

TRYGEOS:
Voi avea ce mi-e scris; îmi ajunge și-atî.
Dar... de-oi vrea să-mi ajuți...

HERMES:
Ești pierdut cînd îți spun!

TRYGEOS:
Pot să aflu-n ce fel?

HERMES:
Vei muri chiar acum.

TRYGEOS:
Cum, să mor? Să sfîrșesc cu viața aceasta?
De faină și brînză mi-e văduvă traista ¹⁾!

HERMES:
Iată, ești ca și mort...

TRYGEOS:
Să mă crezi, sînt mirat,
N-am simțit nici dureri și nici cînd s-a-ntîmplat.

HERMES:
Oare nu știi că Zeus, cu al său trăsnet, lovește
Pe oricine porunca i-o nesocotește?
Și că ordinul său e ca Pacea, pe veci
Să rămîină închisă în beznele reci!?

TRYGEOS:
Apoi, dacă-i așa... fie! Viața mi-oi da!

HERMES:
Vei plăti negreșit...

TRYGEOS:
Uite ce te-aș ruga,
Dă-mi trei drahme-mprumut, de-un purcel
să-mi fac rost.
Vreau să fiu inițiat²⁾, să nu mor ca un prost!

HERMES:
O, stăpîne, trăsnește-l!

TRYGEOS:
Te implor, nu-l vesti!

HERMES:
Sînt dator să o fac; îi sînt paznic aci!

TRYGEOS:
Al meu dar oare nu prețuiește tăcere?

HERMES:
Dacă tac îmi pot pierde și rang, și putere.

TRYGEOS:
Vai, slăvitule Hermes!
(corului) Voi de colo! Ce-mi stați?
Oare vreți să pierim? Pentru ce nu-l rugați?

CORUL:
Puternice Hermes din slava-ți divină,
Privește cu milă spre tină;
Și adu-ți aminte, ce vesel erai
Cînd jertfele noastre ospătai.

TRYGEOS:
Ascultă stăpîne, imploră poporul!

CORUL:
O zeule, dă-ne-ajutorul!
Arată-te cît ești de bun pentru noi,
Fii frate la ceas de nevoi!
Tu n-ai să îngădui ca Pacea blajină
Să n-aibă cereasca lumină!
Cu imnuri și daruri, voioși te-om slăvi
Cînd Pacea-ntre noi va-nflori.

TRYGEOS:
Impietrită în piept de ți-ar fi inima,
Implorările lor chiar și munți ar mișca!
(îngrijorat)

¹⁾ Aluzie la proviziile ostășești de război.
²⁾ Inițiere în misterele Eleusine prin care, la moarte,
ajungeai în lăcașul fericirii.

Dar ale lor venerări în curînd vor dispărea,
Căci pe zei îi așteaptă cumplita uitare...

HERMES:
De voi ști adevărul, se poate, apoi,
Ca la rîndu-mi părerea să-mi schimb despre voi.

TRYGEOS:
Ia aminte atunci: Am aflat că Selene
Și cu Helios, cel deopotrivă viclean,
Hotărîră să-ntîndă imperiul persan
Peste toată Ellada...

HERMES:
Și ce vrei să-nsemne...?

TRYGEOS:
E ușor de-nțeles. Va fi răd pentru voi!
Cînd persanii barbari ne-or supune pe noi,
Toate jertfele noastre, le-or lua pentru ei,
Pentru Soare și Lună..., dar nu pentru zei!

HERMES:
Înțeleg, înțeleg... de aceea, de-o vreme
Înt-ascuns își scurtează orbita Selene,
Iară Helios parte din raze și-ascunde...

TRYGEOS:
De-ai știut, Hermes drag, ale lor intrigi pătrunde
Stai alături cu noi, cîntărind cu dreptate
Și ne-ajută ca Păcii să-i dăm libertate.
Că și noi te-om cinsti prin mărețe serbări.
Te-om numi salvator, te-om slăvi prin cîntări.
Și, orașele cele de tine salvate
Cu statui și cu temple ți-or fi închinare;
Vor fi daruri bogate și mari libațiuni,
Vei fi zeu favorit, printre zeii cei buni.
Iar al jertfelor fum l-om-nălța pîn'la cer...
Ca să-ncep... eu o cupă de aur ți-ofer.
(îi dă o cupă de aur)

HERMES:
Pentru aur pasiunea oricînd mi se-aprînde.
Muritori! Sînt mișcat de-ale voastre cuvinte.

TRYGEOS:
Deci la muncă, voinici! Luați unelte de grabă,
Cu puteri reunite vom face ispravă.

CORUL:
Noi, chiar așa
Cum ceri vom face,
Și blînda Pace
O vom salva.
Prin glasul tău
Pe toți ne cheamă...
Și chiar de-i greu
N-om ține seamă.
(încep să scoată bolovanii)

TRYGEOS: (lui Hermes)
Sus cupa, este ora libațiunii!
Seninul Păcii va surîde lumii.

HERMES:
'Nainte, Ellen! Stăruieți fiecare
Cu suflet și-avînt pentru-a Păcii salvare!
Și acela ce vine cu noi să muncească
Războaie să nu mai cunoască!

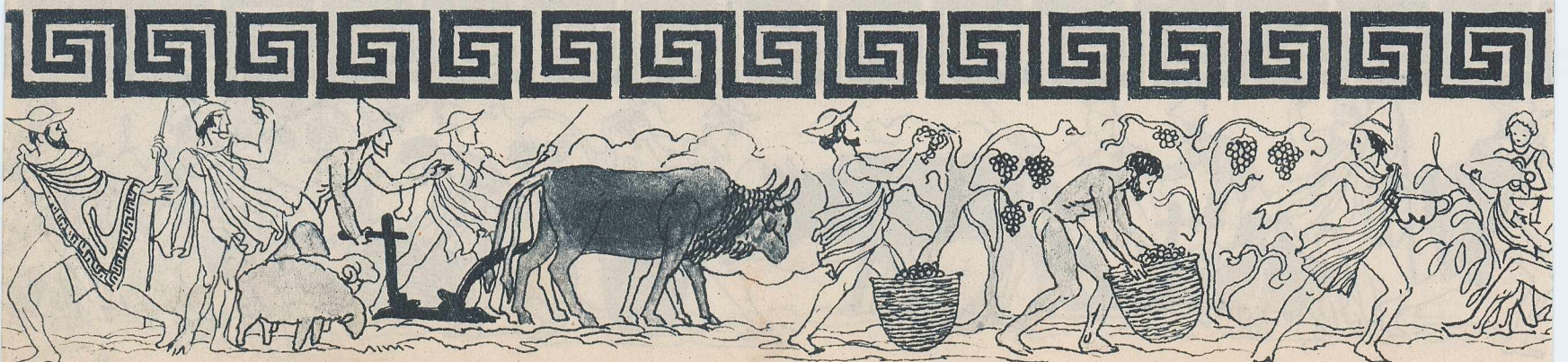
CORUL:
Și viața să-i fie pe veci fericită,
La vatra iubită!

TRYGEOS:
Acei ce războiul mai vor să-l stîrnească,
Să nu-l mai sfîrșească!

CORUL:
Acei ce vrăjmașele arme mai poartă
Pojarul să-i ardă!

HERMES:
Tiranului care visează mărirea
Și Pacea va vrea s-o uzurpe...

TRYGEOS:
Trădarea și ura să-i fie pieirea
Și în Hades adînc să se surpe!



HERMES:
Acel care-i faur de arme și vrea
Prin ele avere să facă...

TRYGEOS:
Să-l prade tilharii de tot ce-o avea.
De foame și sete să zacă!

HERMES:
Și dacă cumva vanitosul neghiob
Ar vrea general să se vadă,
Ori insul viclean și cu suflet de rob
De-acî, dintre noi dezertează...

TRYGEOS:
De roată să fie legați,
De stînci să se farne!
Cu biciul să fie brăzdați,
Să poarte-amintirea în carne.

(cătore cor)

Hai, toți laolaltă, la treabă acum,
Să fie în ceasul cel bun!

HERMES:
Virtos de odgoane-nșfăcați...

TRYGEOS:
O singură mare sfortare!

CORUL:
Hei Rup!

TRYGEOS:
Toți o dată firtați!

CORUL:
Hei Rup!

HERMES:
Mai cu vlagă...

TRYGEOS:
Mai tare!

CORUL:
Hei rup!

HERMES:
Ca un suflet și-un trup!

CORUL:
Hei rup!

Și-nc-o dată... Hei rup!

TRYGEOS:
Nu! Treaba nu poate merge așa
Unii trag hăis, alții cea;
Unii nu trag de loc,
Alții în bătaie de joc;
Unii privesc în pămînt,
Alții se dau în vînt...
Puterile se irosec zadarnic...
Beoțieni, curînd veți plînge amarnic¹⁾!

HERMES:
Opintiți-vă toți, ca un suflet și-un trup...

CORUL:
Hei rup!

Și-nc-o dată... hei rup!

CORIFEUL:
Ia opriți! mi se pare că șchioapătă toate!
Mai sînt unii din noi care pun bețe-n roate.

TRYGEOS:
(unuia care arată rea-voință)

Generale Lamachus²⁾, la noi ce te bagi?
Te pricepi, cum văzui, înapoi să ne tragi!
Și armura ți-e grea și făptura puhavă...
Nu ne ești de folos la asemenea treabă!

HERMES:
Ia-n te uită și alții ce stau la taifas!

TRYGEOS:
Ca-n trecut, argoțienii flecari au rămas.

HERMES:
Dar spartanii? îi vezi cu ce inimă trag?

TRYGEOS:
Toată munca la ei doar plugarii o fac,
Pe cînd cei ce fac arme și-nceruntă privirea:
Ei ar vrea să ne vadă stricată unirea.

HERMES:
Megarienii în schimb parcă sînt mai cu zel,

TRYGEOS:
La folos cei dintîi, dar la muncă, de fel!

CORUL:
Muncim, însă treaba nu saltă!...

HERMES:
Puterile nu-s laolaltă!

CORUL:
Hei rup!

HERMES:
Toți un suflet și-un trup!

CORUL:
Hei rup!

Și-nc-o dată, hei rup!

HERMES:
Se mișcă to lespede mare!

TRYGEOS:
Dar ce uriașă sfortare
Din partea celor ce trag,
Cînd ceilalți mai mult se prefac.
(cătore plugarii atenieni)

Plugari ai Atenei
De pace doriți,
Trageți cu nădejde,
Și nu șovăiți!

CORUL:
Încă sînt vreo cîțiva care trag ca povara.

TRYGEOS:
Ia mai dați-vă ciorilor cei din Megara!
Voi ați fost cei dintîi ce-ați sărit la război...
Poate nu ne certam dacă nu erați voi!
Mai cu foc atenieni și mai mult către mare
Dacă Pacea voiți să vă între-n hotare!

CORUL:
Apropiați-vă cei înfrățiți de un gînd.

HERMES:
Pentru voi zorii Păcii răsar în curînd.

TRYGEOS:
Cu nădejde înainte, feciori din norod!
E a noastră izbînda și meritul tot.

CORUL:
Se urneste, cedează... un pas mai avem
Și a Păcii zeiță-om putea s-o vedem!

TRYGEOS:
Trageți, prieteni și frați, înainte!
Lespedea greu și scrișnînd se desprinde!

CORUL:
Inimă noastră-a-nflorit de lumină:
Iat-o! E Pacea, e Pacea divină!
(apare Pacea însoțită de cele două divinități:
Abundența și Sărbătoarea)

TRYGEOS:
O, minunată zeiță!
Ce iscusite cuvinte,
Ce măiestrită cîntare
Slava ți-o poate cuprinde?
Tu, care umpli de miere,
Rodul smochinei și poama,
Tu, ne-ai adus mîngîiere,
Luînd de pe suflete teama.
Te însoțesc Abundența
Și-ncîntătoarea Serbare...
Blîndă îți este prezența
Ca liniștita-nserare.

CORUL:
N-am mai văzut o făptură la fel luminoasă!
Caldă-i suflare ca mărul în pîrgă miroase.

HERMES:
Nu pot răbda soldătimea duhnîndă
a ceapă,
Traista și straietele lor care put a otcreapă!

CORUL:
Mersu-i e zbor de zefire abia încropite,
Lin ca o caldă aromă de ierburi cosite:
Cîntecul ei îl repetă natura întregă:
Culmea cea verde pe care

mioarele-aleargă,
Codrul tăcut și umbros, în dogoarea

amiezii,
Naiul doinit cătinel la odihna cirezii...
Inima noastră se umple din sufletu-ți

darnic,
Farmecul tău minunat ne îmbată de

farmec.
Dulce e zîmbetul tău ca un sîn de

femeie,
Ochilor noștri-nsetați dăruiește-l să-l beie!

TRYGEOS:
Cetățile noastre dau rînd bucuriei;
Ia uită-te colo ce horă-a frației!

HERMES:
Cum rîd și se zbenguie toți, veselii,
Deși plini de răni și abia oblojiți.

TRYGEOS:
Și acum, să privim la cîțiva spectatori:
Și-i știm ce-nvîrtesc după mutrele lor.
Vezi colo, pe cel care stă abătut?
El scuturi și lănci pînă ieri a făcut!

HERMES:
Dar cel cu hîrletele moare de haz,
Ba-i dă și cu tifla și-i rîde în nas.

TRYGEOS:
Și uite-un cosas cum îl face de ocară
Pe-un gras traficant...

HERMES:
Dar să dăm sfoară-n țară
Că-i vremea ca toți să se-ntoarcă
pe-acasă...

TRYGEOS:
Plugari! Muncitori! Omenire voioasă!
Plecați la ai voștri, la vetre plecați
Și suliiți, și scuturi, și arme-aruncați,
Și luați-vă-a voastre unelte de muncă;
Azi Pacea domnește, și ea dă poruncă!
Vom merge la lucru, la muncă pe-ogoare,
Un imn de izbînda cîntînd fiecare.

CORIFEUL:
Sînt vremile celor săraci și curați,
Să mergem acasă sîntem așteptați.
Ne-așteaptă smochinii crescuți de puieti
Și via ce zace-n mohor și scaieți.

TRYGEOS:
Plecînd fiecare la vatra dorită
Cîntați și-nchinați pentru Pacea iubită,
Căci ea ne-a scăpat de nevoi și-nvrăjbire.

HERMES:
O cît de frumoasă ești tu, omenire,
Unită și bună ca grîul din pîno!

TRYGEOS:
Alerg, nici o clipă să nu mă amîne!
Mi-e sete de muncă, mi-e dor de ogor,
Mi-e inima cîntec și pasul mi-e zbor.

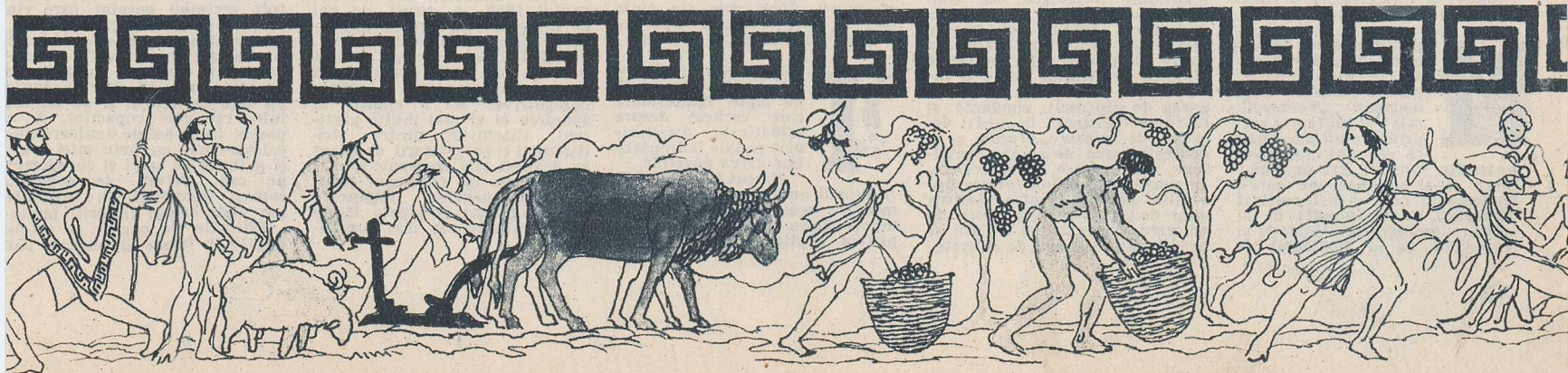
CORUL:
Pe sape și coase
Al cerului soare
Văpăi își aprinde...

În mîndre coloane
Armatele muncii
Pornesc înainte...

Traducere din limba greacă
de Vasile CAMBITZI

¹⁾ Beoțienii voiau continuarea războiului.

²⁾ General atenian, adept al războiului.





Răspundem cititorilor

O PREȚIOASĂ LUCRARE ȘTIINȚIFICĂ



Acad. E. I. Nyárády în Grădina Botanică din Cluj

Tovarășele Popescu Rodica și Vlad Ana, eleve în clasa a X-a C. a Liceului de fete nr. 1 din București, doresc să cunoască unele amănunte asupra primelor două volume ale lucrării „Flora R.P.R.”, pentru editarea cărora tovarășul acad. E. I. Nyárády a fost distins cu Premiul de Stat cl. I-a. Redacția noastră a solicitat tovarășului prof. univ. I. T. Tarnavechi, directorul grădini botanice a Universității „C. I. Parhon” din București.

M-am bucurat nespun la aflarea vestii că distinsului botanist al țării noastre, acad. Erasmus I. Nyárády, i-a fost acordat de către guvernul nostru Premiul de Stat cl. I-a în domeniul științelor biologice și agricole. Aceasta este cea mai frumoasă răsplătă dată prețiosului om de știință de naționalitate maghiară, care și-a pus toate cunoștințele și capacitatea creatoare în slujba patriei și construirii socialismului. Înalta răsplătă i-a fost acordată pentru contribuția dată ca redactor responsabil la editarea volumelor I și II din „Flora R.P.R.”, pentru prelucrarea monografică a familiei Crucifere din vol. III din „Flora R.P.R.” și pentru întreaga sa activitate științifică în domeniul botanicii.

Aprecierea de care acad. E. I. Nyárády se bucură ca unul dintre cei mai buni cunoșcători și perseverenți cercetători ai florei din țara noastră, o arată din plin și faptul că i s-a încredințat sarcina de redactor responsabil la editarea monumentalei opere „Flora R.P.R.”

Această vastă și prețioasă lucrare în 12 volume, cuprinzând într-o formă unitară marea varietate a inventarului floristic al țării noastre, va ajuta foarte mult munca specialiștilor care, în lipsa ei, au fost nevoiți să se folosească de un determinant mic, mult prea redus spre a putea face față în bune condiții cercetărilor floristice și de sistematică ale plantelor.

Primele două volume deja apărute ale lucrării — și la care acad. E. I. Nyárády a contribuit nu numai prin munca de redactor responsabil, dar și prin prelucrarea și redactarea unor însemnate și dificile grupe de plante — prezintă naturalistilor noștri și tuturor celor care se ocupă cu cunoașterea plantelor și folosirea resurselor vegetale, 596 specii din cele circa 3700 care cresc spontan pe toată întinderea țării, cit și alte numeroase forme de plante cultivate. Pentru toate speciile descrise și bine ilustrate din aceste două volume sunt menționate — atât pentru plantele sălbatice, cât și pentru cele cultivate — stațiunile ¹⁾ de răspândire pe provinciile floristice, precum și pe regiuni și raioane. Volumele sînt cu atât mai prețioase cu cât tuturor plantelor pe care le cuprind li se indică și valoarea economică — posibilitățile viitoare de extindere, acclimatizare și folosire industrială.

În ce privește prelucrarea monografică a familiei Crucifere²⁾ din volumul III, realizată tot de acad. E. I. Nyárády — ea a fost o sarcină foarte dificilă deoarece aceste plante prezintă caractere foarte asemănătoare din care cauză sînt greu de identificat și descris. Aceasta ar fi în câteva cuvinte, munca intensă, deosebit de grea dar plină de entuziasm, pentru care academiului E. I. Nyárády a primit Premiul de Stat. Aceasta înaltă prețuire îl face, sînt sigur, să-și sporească eforturile în muncă, iar pe noi, ceilalți botaniști, ne îndeamnă să lucrăm neobosit pentru a merita la rîndul nostru, pe viitor, asemenea răsplătiri.

¹⁾ Locurile unde a fost semnalată existența și creșterea diferitelor plante.

²⁾ Plante care au flori cu patru petale dispuse în cruce.

derente pe lemn, beton, fier. O largă utilizare o are acest material plastic în industria bunurilor de larg consum. De la înlocuitor de piele pînă la talpa de cinci, șase ori mai rezistentă la uzură decît talpa naturală, de la mănuși chirurgicale, pînă la nasturi și fermoare, de la echipament de protecție pînă la jucării și plăci de patefon — vinilin-ul poate fi folosit cu deosebit succes.

Avînd în vedere această largă varietate de utilizări, se poate pune pe drept întrebarea: ce este în fond vinilin-ul și din ce anume se fabrică el?

Vinilin-ul sau policlorura de vinil este o rășină sintetică modernă. Ea se fabrică din două materii prime: acidul clorhidric — un gaz cu miros înțepător, care se obține din sarca de bucătărie — și acetilena — de asemenea un gaz, care se obține fie din carbid, fie printr-un procedeu mai modern pe care îl utilizăm astăzi, din gaz metan. Iată dar că acest material plastic, solid, e născut, cum s-ar spune, din două gaze...

Amestecul de acid clorhidric și acetilena este trecut printr-un aparat încălzit la 160° pînă la 200°C. Din reacția chimică ce are loc, rezultă clorura de vinil, un gaz incolor și cu miros asemănător clorofomului. Prin diferite procese chimice care umează apoi, clorura de vinil este transformată în policlorura acestei substanțe, care ar fi — ca să spunem așa — părintele direct al vinilin-ului. Transformarea chimică se petrece prin unirea laolaltă a mai multor molecule de clorură de vinil într-o singură moleculă de policlorură de vinil, care are însă dimensiuni „gigantice” față de proporțiile

obișnuite, și anume: circa 1/10.000 mm.

Policlorura astfel obținută nu mai seamănă de fel cu clorura din care s-a născut; ea este un



În vitrinele magazinului „Tehnochimia” sînt expuse produse din vinilin.

corp solid, alb, fără miros și neinflamabil. Prin amestecarea ei cu diferite materiale care-i dau elasticitate, rezistență la temperaturi joase, stabilitate la lumină etc., și prin încălzirea la circa 180°C, rezultă vinilin-ul.

Datorită marii importanțe economice pe care acesta o prezintă, precum și datorită faptului că țara noastră dispune de resurse bogate de materii prime necesare fabricării lui, industria acestei rășini sintetice atît de prețioase, va lua o mare dezvoltare.

Numele lui John Brown a devenit simbol al luptei împotriva discriminării rasiale din S.U.A. Faptele vitejești ale lui Brown au fost cîntate de milioane de negri asupriți din țările dolarului. Unul dintre aceste cîntece a devenit imnul militar al armatei statelor nordice în perioada războiului civil din anii 1861—1865. După ce timp de trei secole America de Nord a fost cuibul sclavajului, țării celor mai mari atrocități cărora le-au căzut victimă au mai puțin de 40 milioane de negri războiului civil din 1861—1865 obține, oficial, desființarea sclaviei, țel cărui l-a închinat întreaga sa viață John Brown. Această victorie n-a dus însă decît la eliberarea formală a negrilor. Politica de discriminării rasiale a căpătat noi aspecte, din ce în ce mai sălbatice, atunci cînd ea a devenit politica oficială a monopolizatorilor americani. Dar o dată cu aceasta, lupta împotriva acestei politici devine mai dură, cuprinzînd mase mai largi de oameni cinstiți din lumea întreagă.

OASPEȚI DE IARNĂ

Tovarășul Chivu Gheorghe, mecanic la uzina de apă din Caracal, ne-a cerut să arătăm în revistă care sînt păsările ce vin în timpul iernii pe meleagurile noastre.

La această întrebare a răspuns tov. profesor universitar Raul Calinescu:



În timpul iernii, toate păsările care fac vara podoaba și încintarea pădurilor noastre dispar. Mai credincioase locului în care s-au născut, rămîn să petreacă iarna cu noi

doi cionile, cotofanele, gățele, alunarii, vrăbiile, pițigoi și ciocănitorele. Pe măsură ce iarna se-nțește și gerul devine mai aspru, apar însă noi figuri de oaspeți întrașiți, neobișnuiți pe meleagurile noastre. Ei vin la noi din ținuturile cele mai nordice ale Europei și Asiei, din taiga și chiar din tundră, unde iarna este mult mai aprigă ca la noi și unde hrana lor obișnuită se găsește în această perioadă și mai greu decît de obicei.

Dintre crainicii gerului care poposesc la noi iarna se numără: găța de munte cu cioc subțire și forfecuța roșie, ce culbărește prin pădurile de pin din Siberia. Cîntea de iarnă sosește la noi chiar din octombrie și ne părăsește prin martie. Cînd zăpada e mare și gerul năprasnic vine, împreună cu presurile și sticleții, în grădini și prin sate unde se hrănesc cu diferite resturi aflate în cale. Presura de iarnă ne vizitează și ea în fermele grele. Femelele și păsările mai tinere au o tendință mai accentuată de a emigra spre sud decît masculii adulți, care nu se despart cu ușurință de locurile cuibăritului, alese și cucerite prin luptă.

Dar cel mai interesant dintre toți crainicii gerului care vin iarna pe meleagurile noastre, este mătăsarul, pasăre boreală ce trăiește în ținuturile circumpolare ale Eurasiiei, în pădurile de pin, unde își face în iunie un cuib de licheni și de mușchi între ramurile copacilor. E o pasăre frumoasă de o culoare ciocolatie-roză, cu pete mici roșii și galbene pe aripi și cu un moț pe cap. Priviți de departe, copacii acoperiți cu mătășari par niște arbori înfloriți feerți.

Pilcurile de copaci și tufe bogate în boabe și semințe pot

JOHN BROWN



John Brown

„Am citit în calendar că la 2 decembrie s-au împlinit 95 de ani de cînd proprietarii de sclavi din S.U.A. l-au ucis pe John Brown, luptător pentru eliberarea negrilor din America. Aș vrea să cunosc câteva date din viața sa”, ne scrie tovarășul Gheorghe Bibiu, funcționar la I.T.B.

Intreaga istorie a Statelor Unite este plină de fapte zguduitoare care vorbesc despre sălbăticele discriminări rasiale îndreptate împotriva negrilor.

Născut în anul 1800, în pragul unui veac de mari frământări sociale, încă din tinerețe John Brown a militat pentru abolirea legilor rasiale

și a sclavajului, luptînd activ pentru a pune capăt regimului neomenos la care erau supuși în acea vreme sclavii negri din S.U.A. Mic fermier din statul New-York, Brown organizează școli pentru negri și înlesnește trecerea în Canada a sclavilor fugiți de pe plantațiile din sud. În 1855, împreună cu cei cinci fii ai săi, John Brown se află în fruntea luptei armate a fermierilor care se opuneau extinderii sclavagismului în Kansas. Neavînd însă forțe suficiente, aboliționiștii sînt înfrinți. Brown începe atunci pregătirile în vederea unei răscoale generate a sclavilor negri. Nu izbuteste să dezlănțuie răscoala tocmai din cauza lipsei de organizare a negrilor. Cu un mic detașament el reușește totuși să ocupe arsenalul Harpers-Ferry din statul sclavagist Virginia. În timpul asediului arsenalului au fost ucși doi dintre fiii săi, el însuși fiind grav rănit. Căzut în mina rasiștilor americani, John Brown a fost „judecat” și condamnat la moarte prin spânzurătoare.

Vestea executării lui, în iarna anului 1859, a stîrnit un val de indignare nu numai în rîndurile opiniei publice din S.U.A. dar și dincolo de hotare. Cauza pentru care a luptat John Brown nu a fost părăsită. Dimpotrivă. Ea a ridicat în apărarea ei și mai mulți partizani. Ciocnirile dintre aboliționiștii și proprietarii de sclavi au devenit mai frecvente și mai violente pe tot cuprinsul țării. Mișcarea negrilor împotriva sclaviei începu să capete forme mai combative și mai organizate.

CE ESTE VINILIN-UL?...

Tov. Moscovici Iulius, inginer la Monelaria de Stat, ne-a rugat să-i răspundem: „Ce este vinilin-ul și la ce anume se poate folosi el?” Pentru a-i răspunde ne-am adresat tov. ing. Raul Mihail, laureat al Premiului de Stat și care face parte din colectivul de ingineri, chimiști și tehnicieni ce a realizat acest nou produs românesc.



Mulți dintre noi am admirat diferite produse de marochinărie, puse în vânzare la noul magazin „Tehnochimia” și am rămas surprinși cînd am auzit că ele sînt confecționate din vinilin. Era un nume nou, ca și produsul pe care-l desemna și care a fost realizat de curînd în țara noastră de un colectiv de ingineri, chimiști și tehnicieni de la Institutul de

Cercetări Chimice. Din vinilin se pot fabrica însă nu numai obiecte de marochinărie. El are o nespun de largă utilizare, în nenumărate domenii de activitate. În industria electrotehnică, bunăoară, poate fi folosit mai bine decît cauciucul pentru mantalele izolatoare ale conductoarelor electrice, pentru plăci izolatoare, precum și pentru mantalele cablurilor grele, în locul plumbului. În industria chimică, vinilin-ul poate fi înțrebuințat cu succes la confecționarea de căptușeli, conducte și robinete rezistente la medii deosebit de corosive, precum și la confecționarea de pompe centrifuge, ventilatoare, garnituri etc. În construcții se pot fabrica din vinilin pardoseli, plăci pentru mese de laboratoare, sifoane de scurgere, chiucete, și tot din el se pot obține lacuri de calitate,



Matasarul

reține mai multă vreme stolurile de mătăsari. Triturile subțiri pe care le scot, ajută acestor păsări să nu se rățească de cînd.

UN NOU VOLUM DE POEZII ÎN LIMBA GERMANĂ

Tor. Martin Matsch, mîstru la secția imprimării a fabricii „Industria Bumbacului A” din București, printr-o scrisoare adresată redacției, ne întreabă ce culegere de versuri în limba germană a mai apărut în ultima vreme în R.P.R. și ce cuprinde ea.

Pentru a răspunde acestei cereri ne-am adresat tovarășului H. Lamm, redactor la secția pentru literatură germană din E.S.P.L.A.

Poezia germană din țara noastră s-a îmbogățit de curînd cu culegerea de versuri „In seiner Vielfalt singt das Leben” („Viața în tăria sa”) de Lotte Berg, scriitoarea aparținînd grupului de scriitori germani din Bucovina. Apariția acestei culegeri de versuri ale unei poete de talent, încă necunoscută publicului cititor — îndată după publicarea lucrărilor dramatice valoroase „Giordano Bruno” de Georg Scherg și „Olarii din Agnethendorf” de Erwin Wittstock — arată că literatura în limba germană din țara noastră dobîndește noi izbînzii. Într-o formă artistică simplă, poeziile Lottei Berg merg datorită conținutului lor pătuns de ideile umanismului comunist, drept, la inima tuturor celor care astăzi pun umărul la construcția societății socialiste în Republica Populară Romînă.

Culegerea cuprinde trei cicluri: în primul, „Im Marschschritt der Zeit” (În pas cu vremea), poeta își exprimă în versuri viguroase, pline de sinceritate, atașamentul față de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și de Uniunea Sovietică și creionează cu talent figuri de oameni ai muncii („Fruntașul”, „Tînărul tînător”, „Brigadierii de pe șantierul stadionului”, „Brigada de femei”,

Aparițiile mătăsărilor sînt destul de neregulate și se înregistrează numai în iernile ghele.

Știrile cele mai vechi asupra ivirilor de mătăsari au fost înregistrate la noi în 1877 (Dobrogea). De atunci au fost văzuți în Moldova (1881), din nou în Dobrogea (1898), în Muntenia (1903-1904) — iar mai recent la Mizil și Iași (1924), Craiova, Timisoara și Orașul Stalin (1928), Potești, raionul Tg. Jiu (1937), Lupeni, raionul Petroșani (1951).

În iarna aprigă a anului 1953-1954, mătăsarii au venit la noi în stoluri numeroase, în diferite puncte ale țării, zburînd chiar și mai la sud, în R.P. Bulgaria.

În afară de păsările cîntătoare amintite mai sus, apar la noi și unele păsări nordice de baltă, ca, de pildă, unele gîște și rațe unii corodei și fundaci circum-polari, urmați de ului încațat.

Toate aceste păsări care-și petrec iarna în tinuturile noastre, se retrag primăvara spre miazănoapte.

„Contabilul”). Emoționantă este poezia „Ziua eliberării”, în care poeta înfățișează intrarea trupelor sovietice eliberatoare într-un oraș din Ardeal. O dată cu ea trăim sentimentele unei tinere fete germane, care simte că ostașii aceștia aduc și oamenilor simpli germani pacea și libertatea. Ciclul se încheie cu sonetele „Către poezi”, în care Lotte Berg slătuiește pe poezi să nu încerce să se îndepărteze de viață, căci vor ajunge la împlinire. Poeta și-a încheiat ciclul său tineretii, vieții noi, oamenilor care înalță zîmbic noi drapele victorioase.

Al doilea ciclu „Und es wird Friede sein” (Și va fi pace) are drept motto strofa finală din frumoasa poezie cu același titlu a lui Ilans Kehrer. Poeta își exprimă încrederea de nezdrușnit în superioritatea forțelor păcii.

Din acest ciclu relevăm schița în versuri „O vizită de dușmnică”, în care este demascată în mod convingător falsul principiu burghez al unității naționale.

Același patron care în vremele pentru țările noastre apuse abia își răspunde la salut, vine acum în vizită la tine acasă și caută să-ți trezească mila și solidaritatea.

El e foarte mirat că nu găsește nici o înțelegere din partea ta. Oare nu ascuți știrile la radio? „Ar trebui să știi doar că războiul este iminent și că lucrurile se vor schimba.” El arunca o privire mirată asupra aparatului de radio. Acesta pare și el foarte surprins. El nu știe nimic de toate acestea. E atât de nou! Tu l-ai cumpărat din banii ultimei prime pe care ai primit-o la întreprindere. Și când musafirlul nepoftit vede că tu nu ești de cîștigat pentru cauza lui, declară că de fapt nici nu a făcut niciodată politică și nici acum nu face. „Și tu ești bucurios cînd acest musafir dintr-o altă lume a plecat; deschizi aparatul de radio și ascuți emisiunea germană a postului de radio Romînia, care-ți vorbește despre oameni cu care tu cauți să semeni, care-și consacră toate puterile luptei pentru fericirea poporului.

Al treilea ciclu, „Er und Sie” (El și ea), conține poezii de dragoste și pasturii, care exprimă dragostea de viață și de oameni a poetei.

Poeziile Lottei Berg din această culegere se caracterizează prin plinătatea imaginilor poetice, prin adîncimea ideilor, prin frumusețea limbii, prin emoția artistică pe care o transmite cititorului și printr-o tematică strîns legată de viață, de realitățile noi din patria noastră.

Ajuns la capătul lecturii, cititorul regretă că placheta acestor de versuri nu este mai voluminoasă. El are sentimentul de a se despărți de un prieten, care i-a dat sfaturi prețioase ce-l ajută să meargă pe drumul cel just, drumul care duce spre tinerețea lumii.

CE ESTE NOU ÎN FOLCLOR?

Mai mulți cititori ai revistei, printre care și tovarășul Lavric Ion, tehnician la fabrica „Căminul Quadrat” din București, ne întreabă: „Ce este nou în folclorul patriei noastre?”



Folclorul, ca oglindire artistică a realității sociale, este nu numai un răsunet al trecutului ci, în același timp, și o voce puternică a prezentului. Fiecare etapă de dezvoltare a societății a dat naștere la producțiuni artistice populare specifice, în care se pot recunoaște trăsăturile esențiale ale epocii de zămislire.

Această calitate a folclorului decurge din faptul că el este strîns legat de viața colectivului care îl creează. Folclorul nu este împlinit, ci, prin circulația de la om la om, din generație în generație, suferă schimbări pozitive felului de a gândi și a simți al noilor creatori, încadrîndu-se în noile realități de viață ale fiecărei generații. De aceea folclorul are întotdeauna un caracter puternic de contemporaneitate.

În același timp, prin circulație largă, folclorul este supus unui proces continuu de șlefuire și selecționare, care face ca în decursul multor ani să se ajungă la creații artistice permanente, deosebit de valoroase. Acestea alcătuiesc comoara neprețuită a moștenirii artistice populare în care sînt ogîndite năzuințele spre mai bine și frumos, trecute peste veacuri, ale maselor asuprite.

După 23 August 1944, pe măsură ce aveau loc transformările fundamentale ce au survenit în viața poporului nostru, au putut fi observate cu înlesnire și apariția elementelor noi în folclor. Înnoirea însă nu s-a făcut dintr-o dată, ci cu înecet, ac-

lului conducător al Partidului, exprimînd încrederea și recunoștința poporului muncitor față de avangarda organizată a clasei muncitoare: „Țară nouă construim/ Țară nouă, piept de munte/ Că Partidul merge-n frunte”. (comuna Carbușeni, raionul Tg. Jiu, reg. Craiova)

Urmărind culegerile de cîntece noi populare, vedem cum tematica se îmbogățește necontenit, legată de viață și de frămîntările poporului muncitor, străbătută de bucuria vieții noi, de încrederea în alianța dintre muncitorime și țărănimea muncitoare. Aceste teme sînt realizate în imagini artistice reușite și cu mare putere generalizatoare.

Desigur, însă, că multe cîntece noi nu au fost perfect realizate. Ele trebuie să treacă prin șlefuirea timpului și a circulației, însă unele din ele sînt adevărate creații artistice.

Este surprinzător de sugestivă mișcarea crescîndă a versurilor următoare, în care se reflectă nuanța plină de avînt a țărănimii din gospodăriile colective: „Dudule mașinile/ Și răsună vîle/ Să treiere călăle/ S-adaucă luminile/ Să mărîm hambarele/ Să cuprindă carele/ Cu grîul ca soarele”. (Tg. Jiu, reg. Craiova)

Conținutul nou n-a pătruns numai în cîntecele lirice, unde noul este mai evident și mai des înțeles, ci și în basme, în care aflăm aspecte ale cuceririlor tehnice de azi, precum și în joacă, ghicitori, strigături etc.

Acest nou conținut al folclorului este reflectat și prin mijloacele melodice ale muzicii populare. Melodia cîntecului nou exprimă, prin dinamismul ei, elan, optimism, hotărîre. Imaginile muzicale ale cîntecului nou prezintă un aflu mai larg, o atmosferă mai luminoasă, într-un cuvînt, o nouă ambianță melodică

PE CE SE BAZEAZĂ MULSUL SISTEMATIC AL VACILOR

Tor. Manolescu Marin, frămîntător la fabrica de pâine „Pionierul” din București, dorește să știe care este baza științifică a mulsului sistematic la vaci. Pentru a-i răspunde, ne-am adresat tovarășului conf. univ. dr. I. Fîșleag, de la Facultatea de zootehnie din București.



Știința și experiența zootehnică înaintată, bazată pe concepția micurînistă și pavlovistă asupra posibilității dirijării organismului animalelor și a producției lor, asupra interdependenței dintre mediu și organism și a rolului sistemului nervos în reglarea funcțiilor acestuia, au elaborat printre altele și metoda mulsului sistematic. Această metodă, constînd din mulsul și masajul ugerului, sistematic aplicate, determină multiplicarea elementelor productive ale acestui organ și intensifică activitatea și ritmul lui funcțional, asigurînd sporirea producției de lapte.

Care este baza științifică a principalelor reguli ale mulsului și masajului sistematic? Cunoșcîndu-se că secretația și eliberarea laptelui sînt acte reflexe, regulile stabilite pentru mulsul sistematic se bazează în mare măsură pe cunoașterea, stăpînirea și dirijarea reflexelor condiționate, determinate în mod conștient de om, asupra animalului. Astfel, înainte de muls se face masajul ugerului, operație care determină pe cale reflexă o încordare specifică a acestuia: fibrele musculare și elastice ale ugerului se contractă puternic și acest fapt favorizează mulgerea mai ușoară și completă. Cîm însă această încordare durează puțin timp (5-8 minute), mulsul laptelui trebuie să se facă rapid, energic și fără întreprindere. Dacă aceste condiții nu sînt respectate, încordarea ugerului dispare înainte de terminarea mulsului, și scoateră restului de lapte se face greu și incomplet. Or, important este ca mulsul să fie făcut complet, adică pînă la ultima picătură, deoarece laptele muls la urmă este de 2-3 ori mai gras decît cel obținut în prima parte a mulsoarii.

Mulsul făcut în permanență, la ore fixe și de către același mulgător, creează de asemenea o serie de reflexe condiționate, a căror respectare favorizează elaborarea laptelui și mulgerea ușoară. O altă condiție importantă pentru sporirea producției de lapte este frecvența optimă a mulgerii, adică folosirea numărului cel mai potrivit de mulsoarii pe zi. Acesta trebuie stabilit pentru fiecare vacă în parte, în raport cu mărimea ugerului, cu producția de lapte, cu vîrsta, rasa vacii și stadiul de lactație în care se află. În general însă, mulsul mai des asigură sporirea cantitativă a laptelui și obținerea unui lapte mai gras, datorită faptului că operația mulsului determină o activitate mai intensă a ugerului, ritmul de secreție fiind mai viu atunci cînd ugerul nu este plin. Pentru ca vaca să dea o producție sporită de lapte, pe lîngă regulile principale privitoare la mulsul sistematic mai trebuie îndeplinită o serie întreagă de condiții ca: menținerea lîmstei în grajd, comportarea blîndă, neturajarea vacii în timpul mulsului etc.



Orchestra „Barbu Lăutaru”

centuîndu-se pe măsură ce noile realități devin din ce în ce mai clare în mentalitatea masei largi populare.

Cercetînd folclorul actual observăm că, deși tematica lui este foarte variată, ea se axează totuși pe ogîndirea muncii creatoare al cărei țel este construirea socialismului.

Roșioară fragă / Republică dragă / Fii mîndră și cîntă / Și privește-n luncă / Sute de tractoare / Strălucesc la soare / Ară ne-nceată / Brăde-n lung și-n lat / Și acum țărănul / Își seceră lanul / Spic de grîn bogat / Bucurie-n sat / Uite fabrica / A pornit și ea... (Jilava, reg. București)

Momentul istoric al eliberării țării noastre s-a înscris în cîntecele vie ale poporului: „A venit o zi frumoasă / pentru țărîsoara noastră / frumoasă ca flori de tei / August douăzeci și trei”. (comuna Petroșnița, raionul Caransebeș, reg. Timisoara)

Alte cîntece sînt închinare ro-



TEZAURUL DE LA SINCRAIENI



...S-a întîmplat prin părțile Ciucului, cu mai bine de două mii de ani în urmă. În rîndurile populației dacice, care se adăpseau în aceste locuri, străjuite de codrii fără sfîrșit ai Carpaților, era mare fierbere. Vestea morții lui Burebista era încă vie în amintirea oamenilor, cînd se zvonii că se apropie un trib de războinici, rîvînd la avuții lor. „Să punem grabnic la adăpost comoara” — spuse un dac cu fruntea încrîntată, cu pletele și barba încăruntate de vreme. La vorbele lui înțelepte, fu adus în grabă un vas de lut. Și-ntrii sul oamenii puseră cu grijă comoara — cupe de argint, brățări, agrafe, monede. Apoi, în tăcerea nopții, bătrînul dac, înconjurat de tovarășii lui, alese un ascunziș între stînci și săpară cu toții o groapă în care puseră vasul. Întinericul s-a lăsat ca un val asupra c morii...

...S-a întîmplat într-o dimineață din zilele noastre, la poalele stîncilor înalte ce veghează ca niște uriași cariera de piatră de la Sîncrăieni-Ciuc. Un grup de muncitori de la întreprinderea industrială rațională „7 Noiembrie” luerau la dinamitarea unei stînci. Au aranjat totul, s-au depărtat și în aerul lîmpede al dimineții explozia a răbufnit aprig, prelungindu-și ceoul peste vîrfurile înălțimilor. Curînd, cînd muncitorii s-au înapoiat să



Tezaurul de la Sîncrăieni, care se află azi în Muzeul raional din Miercurea-Ciuc

cerceteze rezultatele, au zărit ceva neobișnuit: ramășițele unui vas mare de lut, și, alături de ele, niște obiecte ciudate, cărora razele soarelui le dădeau strălucirea de oglindă. Uimiți, oamenii au anunțat de îndată autoritățile. S-a constatat că obiectele ieșite la iveală au o mare valoare istorică și s-au făcut imediat cercetări la fața locului, sub îndrumarea lui Kovács Dénés, directorul Muzeului raional din Miercurea-Ciuc. Curînd, în această așezare dacică de la Sîncrăieni, s-au întreprins temeinice săpături arheologice de către Muzeul Național de anticități al Academiei R.P.R., în colaborare cu Muzeul regional.

...Iată cum comoara, îngropată în noaptea de acum două mii de ani, a revăzut lumina soarelui, într-o dimineață din anii noștri...

Tezaurul de la Sîncrăieni se află acum în muzeul din Miercurea-Ciuc. După cum au stabilit cercetătorii științifici, el aparține culturii materiale a populației

dacice, din timpul celei de a doua faze a epocii fierului. După toate probabilitățile, tezaurul a fost îngropat în ajunul unor lupte duse între diferite triburi dacice, după moartea lui Burebista, sau înaintea unui atac din partea unui dușman dinalară.

Tezaurul se compune din cincisprezece cupe de argint, cu și fără baze, două brățări de argint cu capetele în formă de șarpe, o agrafă cu spirală și două monede de argint. Două din cupele de argint indică, prin forma lor emisferică, analogii cu cupele deliene, cunoscute din străvechea așezare dacică de la Crășani. Alte două cupe sînt analoge cu cele cunoscute din tezaurul dacic găsit la Herăstrău și cu cele de la Muzeul Național de anticități din București. Celelalte cupe prezintă analogii cu cele aparținînd culturii greco-romane. În ce privește ornamentele geometrice ale unora dintre cupe, ele sînt cele cunoscute ca aparținînd epocii bronzului și primei faze a epocii fierului.

Brățările de argint sînt caracteristice bijuteriilor dacice de influență greco-seitică, iar prelucrarea lor, ca și a agrafei de argint, arată că au fost confecționate în secolul I înainte erei noastre.

Una dintre monedele aflate la Sîncrăieni este o drahmă din orașul Dyrachium (sec. III-II, înaintea erei noastre), iar cealaltă este o tetradrahmă din orașul Thasos.

Iată cum, datorită eforturilor comune ale muncitorilor și ale

oamenilor noștri de știință, dispar, una cîte una, petele albe de pe harta istorică a țării noastre, dărimînd tezele veninoase ale istoriografilor burghezi.

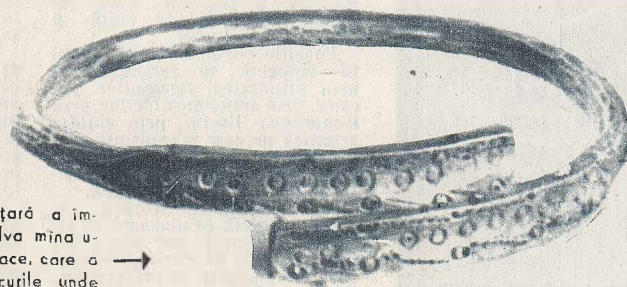
Pe baza tezaurului de la Sîncrăieni și a altor cercetări arheologice întreprinse în ultimii ani în Regiunea Autonomă Maghiară, se pot trage cîteva concluzii foarte importante pentru clarificarea unor probleme de istorie. Astfel, este foarte probabil că în aceste părți ale țării noastre a locuit un trib dacic, care se pare că a făcut parte din marea uniune de triburi dacice cu centrul în regiunea Hunedoara. Aspectul culturii materiale a acestui trib arată o strînsă legătură îndeosebi cu cultura materială a populației dacice de dincolo de Carpați și mai puțin cu cea a triburilor din restul Transilvaniei.

O parte din populația dacică a acestei regiuni, și anume cea din părțile ei estice, nu a fost subjugață de cîmpitorii romani. Acest fapt reiese și din materialul arheologic scos la iveală în ultimii ani, cu prilejul săpăturilor de la Jigodin, raionul Ciuc; material care dovedește continuitatea existenței acestui trib pînă în sec. al III-lea și al IV-lea al erei noastre.

Tezaurul de la Sîncrăieni, ca și celelalte comori arheologice scoase la iveală din adîncurile pămîntului, aparțin astăzi popoului muncitor, ajutîndu-l să-și cunoască istoria străveche.



Cupă aparținînd tezaurului.



Această brățară a împodobit cîndva mina unei femei dace, care a trăit prin locurile unde se află azi raionul Ciuc.

Pe locul în care s-a găsit tezaurul se fac astăzi cercetări, sub conducerea tov. Kovács Dénés, directorul Muzeului din Miercurea-Ciuc.

Ș. I.
Tg. Mureș

Fiii lui Adam Swiridek

Note de drum din Polonia nouă
de V. BÎRLĂDEANU

Ilustrații de N. POPESCU

...Printre furnale plutește neconținut o pulbere vînată, ca o ceață, deasupra furnalelor se înalță un fum dens, cenușiu-albastru, aerul e fierbinte, zgomotul înfundat seamănă cu al bulboanelor unei ape subterane.

Lîngă unul dintre acești uriași de foc, l-am cunoscut pe Adam Swiridek. N-aș putea spune că cunoștința noastră l-a bucurat prea mult. A ridicat viziera cenușie de pe ochii oboșiți, a dat scurt din cap a salut și s-a întors apoi din nou către furnaliști. Le-a dat o comandă, a urmărit executarea ei, apoi s-a îndreptat spre birou. Părea închis, mohorât.

Secretarul comitetului de partid al uzinei, Albert Golemba, ne vorbise înainte despre Adam Swiridek cu cuvinte calde, ca despre unul dintre cei mai vechi comuniști ai uzinei și ca despre unul dintre cei mai buni secretari de organizație de bază. Cam Adam Swiridek nu arăta a fi prea vorbăreț, pentru a afla totuși este ceva despre acest om masiv ca un pisc din Tatra, cu părul cărunt și mare ca o uriașă cunună albă, am fost nevoiți să ne adresăm allora.

— Adam Swiridek? se uită drept în ochii noștri un bătrînel slăbuț și vioi, inginerul Henryk Krassovsky, pe chipul căruia distingeam numai niște ochi imenși și limpezi, în care se reflecta, ca într-un seismograf extrem de sensibil, fiecare mișcare, cât de neînsemnată, a sufletului.

A clipit bătrînelul o vreme din pleoapele subțiri, parcă de țiplă, apoi a început să istorisească cu înțeleală, nevrînd să piardă din timpul atât de prețios:

— Îl cunosc pe Adam de patruzeci de ani, de cînd a venit flăcău de la sat, aici la furnale. În uriașii aștia e și ceva din sufletul lui Adam. Erau ani cînd ne săturam pînă-n gît de viața ciincască cu care ne fericiau capitaliștii. Dar niciodată Adam Swiridek n-a părăsit uzina. Niciodată n-a gîndit că ar putea fi și altfel de viață decît aceea trăită lîngă furnal, în aerul fierbinte ca jarul. A ajuns să cunoască furnalul mai bine decît își cunoaște un medic pacientul preferat. Si-a cîștigat o autoritate și o dragoste în rîndurile furnaliștilor de care se bucură puțin oamenii. Prin anii 1930-1935, cînd concernul care stăpînea uzina a aruncat pe drumuri mii de muncitori, Swiridek a fost unul dintre conducătorii grevelor de protest. În anii aceia Adam mai era încă pradă amăgirilor social-democrate. Dar crunta realitate i-a risipit iluziile. A înțeles adevărul cel mai de seamă al vremii noastre. Si a devenit comunist...

Krassovsky a tăcut o clipă, ștergîndu-și ochelarii aburiți.

— Era greu pe vremea aceea să fii comunist. Nu uita că orașul nostru se afla în acea parte a Sileziei asupra căreia stăpîneau junckerii hitleriști. Partidul lucra în cea mai adîncă ilegalitate. Adam Swiridek și-a pus nu o dată viața în pericol, organizînd sabotarea producției furnalului. În anii domniei hitleriștilor, și mai ales în timpul războiului, furnalul mai mult stătea decît dădea producție... Un maestru atât de experimentat ca Swiridek știa să găsească întotdeauna o mie și una de pricini tehnice care să ceară neîntîrziat noi reparații la furnal...

— Inginerul Krassovsky uită să spună — se amestecă în discuție secretarul organizației de partid a uzinei — că pe Swiridek îl ajutau în găsirea acestor o mie și una de pricini și cîțiva ingineri și tehnicieni... Tot comuniști... Pe unul dintre ei îl chema chiar Henryk Krassovsky...

— Despre Adam Swiridek de acum — îl întrerupse inginerul, azvîrlîndu-i o privire supărată — ce să vă mai spun? Trăiește în anii aceștia, de la eliberarea Sileziei, o a doua tinerețe. Dacă și înainte vreme își legase viața de furnal, apoi acum nici nu mai poți deosebi:

trăiește viața lui sau a furnalului? Sînt perioade cînd zile și nopți de-a rîndul nu-l poți desprinde nici cu macaraua de furnal. Mi-aduc aminte că acum doi ani, cînd s-a automatizat complet încărcarea furnalului, Adam Swiridek — deși n-avea nici în clin, nici în mîneacă cu operația de încărcare — nu s-a mișcat de aici zece zile și zece nopți. După terminarea schimbului, se înhăma la cele mai grele munci legate de punerea la punct a noilor instalații de încărcare automată. Îmi spunea uneori: „Nu e timpul, Henryk, să facem pe bătrîni. E o vreme tînără...”

Am cutezat o întrebare:

— Întotdeauna tovarășul Swiridek o la fel de morocănos?

Inginerul Krassovsky m-a privit drept în ochi.

— Nu...

Apoi a adăugat pe gînduri:

— Sînt doar cîteva luni de cînd... Dar nu mai bine să-ți povestească însuși Adam Swiridek.

★

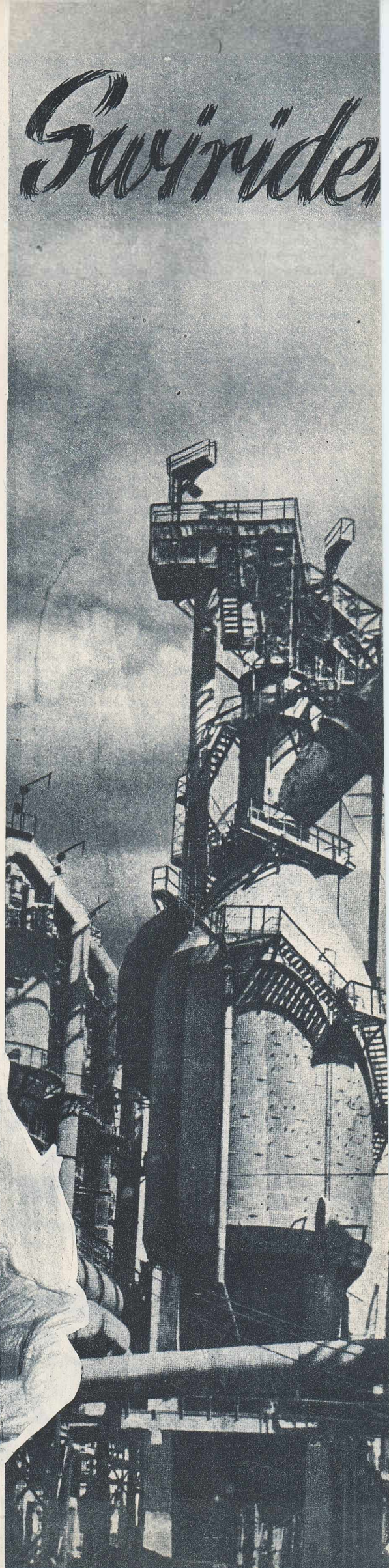
Sînt scriitori care dovedesc o dexteritate deosebită în zugrăvirea tablourilor idilice. În romanele sau nuvelele lor lupta omului pentru o viață nouă e un drum neted, asfaltat, pe care circulă doar timuzine elegante sau, în cel mai rău caz, motocicletele ultrarapide.

E un adevăr banal că realitatea se înfățișează mult mai complexă. Dar cu greu poți bănui uneori ce complexitate ating unele din aspectele luptei pentru un viitor fericit.

Astfel de gînduri îmi treceau prin minte, în timp ce ascultam povestea profunde drame sufletești a bătrînelului furnalist Adam Swiridek, istorisită cu voce domoală, înfundată, de însuși eroul ei.

...Trăia odată în micul orașel silezian o familie ca multe altele: tatăl muncea la furnale, mama spăla rufe pe la casele bogăților, copilul lor, un băiețel blond și bucălat, pe nume Erzy, alerga toată ziua prin curte, se hîrjonea cu alți

Mărimea globală a producției industriale, este astăzi cu aproape patru ori mai mare ca în 1938. Din acest punct de vedere R. P. Polonia se găsește astăzi pe locul al cincilea în Europa după U.R.S.S., Anglia, Germania occidentală și Franța. →



copii de vîrstă lui. Viața curgea în mahalaua mizeră ca o leșie murdară. Puține bucurii, necazuri multe. Dar și mai multe — nădejdi...

Pe nesimțite — așa cum se întîmplă în viață — blondul și bucălatul Erzy a crescut, a devenit un flăcău înalt, spătos, care semăna mult și la chip, și la voinicie cu taică-său.

Într-o bună zi tatăl — care devenise între timp comunist — a scrutat mai adînc sufletul fiului său și a descoperit ceva de care i s-a făcut groază: o buruiană cumplită, care năpădise cu putregaiul ei cîmpul fertil al sufletului tinerească. Erzy devenise hitlerist, membru activ al bandelor de haidamaci din „hitlerjugend“. Otrava infiltrată ani de-a rîndul în școală măcinase tot ce era bun în inima tînarului. Erzy mărșăluia acum, ca un robot, în „pas de gîscă“, la demonstrațiile fasciste, se încingea mîndru cu curele în diagonală, lua parte la devastări și bătăi, aprindea cu plăcere în piețele publice cărțile lui Heine și Mickiewicz, Balzac și Tolstoi.

Zile de-a rîndul tatăl s-a străduit să smulgă buruiana din sufletul lui Erzy. I-a arătat în cuvinte simple, calde, omenești, pe care numai un părinte e în stare să le rostască, prăpastia spre care se îndreaptă orbește. Totul a fost în zadar. Era prea tîrziu. Ceea ce furnalistul nu făcuse ani de-a rîndul — istovit de munca chinuitoare dar, totodată, pătruns și de gîndul ușuratic că viața îl va educa de la sine pe Erzy — nu se mai putea face în cîteva săptămîni.

Erzy a părăsit într-o bună zi casa părintească, înrolîndu-se în rîndurile călăilor SS. Din clipa aceea, furnalistul și-a smuls fiul din inimă. A fost greu, dar a simțit că nu poate alt fel. Tatăl și fiul se aflau pe baricade diferite, față în față.

A început războiul. Erzy a străbătut fronturile cu batalioanele de călăi și țîlhari SS. El însuși devenise un cinic călău și țîlhar.

În anii aceia mama lui Erzy, spălătoreasă care își storsese viața, ca pe o rufă, în albiile bogătașilor, pentru a aduce un codru de piine mai mult și o haină mai bună băiețelului blond și bucălat, s-a stîns de durere și de rușine.

Într-o zi, furnalistul a primit vestea că fiul său a murit pe frontul din Italia. Masacrînd și țîlhărînd. Ca un credincios discipol al fîhrerului. Ca un nemernic. Furnalistul îl socotea de mult mort pentru el.

Au trecut ani. Ani mulți. Silezia a fost eliberată, devenind inima industrială a noii Polonii. Poporul, în bătălii grele, și-a cucerit libertatea, a devenit stăpîn în propria sa țară, stăpîn pe destinele sale. Furnalistul e azi un om bătrîn, înconjurat de dragostea și stima tovarășilor săi. Rana adîncă din inimă s-a cicatrizat. Iubește furnalul. Iubește uzina. Îi iubește pe oamenii uzinei. Și-ar da și viața pentru fiecare dintre ei în parte. Munceste în uzină pînă la



DIN LIRICA POLONĂ CONTEMPORANĂ

P O E Z I A

de Wladislaw BRONIEWSKI

Tu vii ca o noapte de mai, călătoare,
O noapte ce-și face calcușu-nfere flori,
Au vorbele tale mireasmă de floare
Și somnul plutește cu luna, prin nori.

Tu treci liniștită prin noaptea înaltă
În care doar frunza adie ușor,
O ploaie de vorbe duioase te scaldă,
Ești plină de taină, de visuri, de dor.

Puțin, prea puțin ne aduci, poezie!
Vorbele-ți dulci ne-nșală și mint!
Tu adu-ne-n piept răsufierea cea vie,
De umeri ne prinde aripi de argint!

Sînt vorbe puține, șoptite cu teamă,
Sînt searbede, reci, pentru ce-avem de spus.
Tu sună asaltul în goarna de-aramă
Și-avîntă-ne-n luptă cu inima sus!

Da, e pentru om, undeva, bucurie
Și-un trai minunat va afla, fericit.
Cuvinte ca piinea ne dă, poezie,
Rămîi lîngă noi să luptăm îndîrjit!

Nu albe vestale dorim noi, anume,
Căci noaptea nu-năbușe focul cel sfînt.
Tu fii, ca-ntr-o luptă, stîndardul pe culme,
Ca forța ce arde-afîjată de vînt.

Pe buze tu adu-ne alte cuvinte,
Învăță-ne cîntecul simplu și nou!
Iubirea în el să răsune, fierbînte,
Dureri, bucurii să-și găsească ecou.

De-ți trebuie-o harfă, pe ea să răsune
Curatul, înaltul, puternicul cînt,
Noi vinele noastre le-om smulge, și strune
Ți-om face din ele, întinse, vibrînd.

Cu cîntul pe buze să lupți pîn'la moarte.
Al șerpilor glas să-l strivească acest cînt,
E-o viață mai mîndră ca strofele toate,
Puterea iubirii, ne-nvînsă nicîcînd.

Tu dă-ne cuvîntul adînc, poezie,
Pe cel mai adînc, mai frumos, mai curat,
Destramă cuvintele moarte-n vecie,
Așa cum e norul de vînt sfîșiat.

În romînește de
Virgil TEODORESCU

neștire. În asta vede el contribuția sa la triumful vieții noi.

... Sînt cîteva luni de-atunci. Într-o zi bătrînul furnalist a citit într-un ziar o știre despre întemeierea în Bonnul adenaucrist a unei noi asociații revanșarde, „Uniunea germanilor silezieni“, al cărei țel e: „recapătarea pămînturilor germane cotoprite de polonezi“. Cînd a citit numele unuia dintre conducătorii asociației, s-a simțit parcă izbit cu o măciucă în moalele capului. S-a frecat minule în șir la ochi, cîlînd și recitînd numele. Da, -nu putea fi îndoială, era numele fiului său. Erzy trăia. Trăia și își continua mărșăviile. Făcea spume la gură, amenințînd propriul său popor că-l va trece prin foc și sabie. Propriul său popor? Nu, Erzy n-a fost niciodată polonez. S-a socotit, și poate se mai socotește neamț. Dar nici neamț nu e. E la fel de dușman poporului german, pe cît e de dușman poporului polonez. E din scursura fără neam a societății capitaliste, din care monopolizării își recrutează gangsterii și politicienii, scribii și demagogii.

Rana, de mult cicatrizată, s-a redeschis. Furnalistul s-a simțit cuprins de o rușine fără margini. Erzy, fiul lui, e un ticălos, un vrăjmaș sîngeros al noii Polonii. Zile de-a rîndul a umblat prin

uzină ca un bolnav de malarie. Îl treceau friguri. Nu îndrăznea să privească oamenii în ochi. Fugea de toți. Chiar și de cei mai apropiați prieteni.

Într-o seară, cînd vîpăile furnalelor luminau cu lumina lor trandafirică cerul întunecat, s-a apropiat de bătrînul furnalist secretarul comitetului de partid al uzinei, un tînar cu priviri visătoare, cu fruntea boltită de înțelept. L-a întrebat de sănătate. L-a întrebat de mersul producției. Apoi i-a spus așa, ca într-o doară: — Lupta e grea. E grea deoarece e o luptă pentru o viață cum n-a mai trăit omenirea. Se întîmplă, în lupta asta, să se ciocnească părinți și copii. Bătălia asta cuprinde uneori nu numai popoare, ci și familii. E în firea lucrurilor. Pentru asta n-au de ce să se rușineze cei care apără cauza dreaptă...

Secretarul și-a întors apoi chipul, luminat de flăcări, către bătrînul maistru:

— Ai pierdut un fiu, dar ai aici, în uzină, alți zece, o sută, o mie. Cîtor generații de furnaliști care ne fac cinste, nu le-ai arătat calea în meserie și în viață, cu mîinile astea mari și bătătorite! Toți aceștia sînt fiii dumitale...

★

Adam Swiridek și-a isprăvit povestirea. A rămas cu ochii ațîntiți în gol. De pe chipul lui a dispărut expresia închisă, morocănoasă, așa cum se risipește norii de pe cerul de vară, gonii de vîntul înălțimilor.

Am ieșit din încăperea în care stătuserăm de vorbă. Ne-a întîmpinat din nou uzina, cu zgomot și fum, cu vîpăi și oameni.

În calca noastră s-au ivit doi tîneri veseli, cu părul ciufulit. I-au făcut semne de bucurie maistrului:

— 120 la sută pe ziua de azi, i-a strigat cel mai înalt și mai slab dintre ei.

— 125 la sută, a strigat și mai puternic celălalt. L-am întrecut...

Adam Swiridek le-a răspuns cu un zîmbet cald, învăluitor, de părinte. S-a întors apoi către mine:

— Sînt numai cinci ani de cînd i-am învățat meseria...

Apoi, cu veselie:

— Fiii mei...



Ion COSMA: Tărani muncitori români în vizită la un colhoz din U.R.S.S.

GÎNDURI DESPRE EXPOZIȚIA ANUALĂ DE STAT A ARTELOR PLASTICE

de Jules PERAHIM,
artist emerit al R.P.R.,
 secretar al Uniunii Artiștilor Plastici

Gavril COVALSCHI: Muncitori forestieri.



Pita RUBIN:

Vii la joc?

Fiecare expoziție anuală ne aduce — mai cuprinzător și mai adânc decât o pot face toate celelalte expoziții deschise de-a lungul anului — imaginea limpede a respectivului stadiu de dezvoltare în care se află plastica noastră. În 1948, expoziția „Flacăra” a constituit o puternică demonstrație a noii tematici, realiste și combative, a angajării artiștilor noștri în viața actualitate a țării. Prima anuală de Stat a adus lucrările de mari dimensiuni, pictura și sculptura monumentală, întrucât tematica nouă — legată de marile probleme de viață ale poporului muncitor — se cerea exprimată și în ample lucrări compoziționale. În expoziția din 1952 a apărut valoroasa lucrare a lui Gavril Miklossy, „Grivița 1933”, care mărturisea succesele înregistrate în însușirea măiestriei artistice, în împletirea armonioasă a tuturor elementelor componente ale unei opere de artă. Aceasta, ca o urmare firească a creșterii exigenței publicului și a artiștilor noștri față de calitatea expresiei plastice, a înțelegerii necesității de a subordona forma problemelor de conținut ale operei.

Cea de a treia anuală dovedea stadiul evoluat al sculpturii noastre, reprezentată în expoziție prin compoziții monumentale, basorelieuri și alte reliefuri de mari proporții; ea aducea totodată lucrări de diplomă de înaltă ținută, fapt îmbucurător și semnificativ pentru creșterea noii noastre generații de artiști plastici formați în instituturile de artă plastică.

Actuala expoziție anuală ridică o serie de probleme importante legate pe de o parte de treapta de dezvoltare a plasticei noastre, de preocupările de creație ale artiștilor, de modul lor de expresie, iar pe de altă parte de munca de îndrumare desfășurată în anul trecut de Uniunea Artiștilor Plastici. Este limpede că fără o dezbateră temeinică a acestor probleme, fără a căuta să tragem învățăminte din realizările pozitive, dar mai ales din gravele ei scăderi, manifestate în deosebi în ce privește conținutul lucrărilor, tematica lor, arta noastră plastică nu va putea merge înainte.

Ceea ce caracterizează pozitiv expoziția anuală din 1954 este o evidentă creștere a măiestriei artiștilor noștri. Dacă în trecutele expoziții, calitatea expresiei artistice era, din nefericire, un fenomen rar întâlnit, în actuala anuală se poate vorbi despre o creștere a măiestriei plastice — privind în general lucrările expuse — și în același timp, de o treaptă superioară înregistrată în evoluția multor artiști.

Pe panourile expoziției pot fi întâlnite o serie de lucrări valoroase, în care artiștii dovedesc a-și fi depășit realizările anterioare. Vom cita câteva doar: portretul „Ecaterinei Varga” de Ștefan Szönyi, „Odihna pe câmp” din seria 1907 de Corneliu Baba, sculptura în marmoră „Mama” a lui Boris Cragea, tabloul lui M. H. Maxy „Mama eroină Aspra Marin Petriche sărbătorită de familia sa”, „Bucuria lui Polenszki, cioban evi-

dențiat" de Bene Iosif, și, în sfârșit, alte câteva lucrări semnate de Ștefan Barabas, Abodi Nagy Bela, Irimescu Ion, Szobotka Andrei, Duncan Renata. Spațiul nu ne îngăduie să facem o analiză adâncită a acestor lucrări, astfel că ne vom rezuma la prezentarea celor ce ridică probleme mai semnificative.

Portretul lui Szönyi reușește, prin elementele puține și simple ale unei compoziții cu un singur personaj, să aducă un bogat conținut de idei și sentimente. Într-un interior țărănesc, sărac, mai totul cufundat în umbră, o femeie care stă la masă s-a oprit o clipă din scris și privește, gânditoare, în pământ. Atîta tot. Nici un accesoriu de recuzită care să ajute la sugerarea epocii, la conturarea personajului. Din expresia femeii înțelegi însă totul: că e o conducătoare pe umerii căreia apasă grele răspunderi, că e hotărâtă să lupte fără preget pentru cauza ei. Ecaterina Varga, așa cum a înfățișat-o Ștefan Szönyi, întruchipează vitalitatea, forța de neînving a poporului. Îți vine greu să deslușești care sînt mijloacele prin care a izbutit pictorul să sugereze toate acestea, atît de armonios se împletesc ele; e poate încordarea torsului, așezarea miinilor sau expresivitatea figurii (care deși în umbră, își păstrează o mare forță sugestivă).

Toate acestea la un loc, ca și acea lumină roșietică — care, luminîndu-i fața de jos, de la un foc parcă, îi dă figurii o notă romantic-revoluționară — contribuie ca lucrarea să se ridice la o înaltă ținută artistică.

Pictorul Abodi Nagy Bela și-a ales o temă grea, mult încercată în plastică și la fel de des eșuată: „o ședință”. Unii au susținut că acest subiect e pur și simplu antiplastic, dat fiind simetria monotonă a așezării oamenilor într-o sală de ședințe. Lucrarea lui Abodi dovedește fără putință de tăgadă că dacă artistul înțelege în profunzime și concepe artistic tema aleasă, dacă pornește de la problemele de conținut, alegîndu-și mijloacele de expresie în funcție de acestea, nu există subiecte antiplastice. În compoziția lui, totul tinde la exprimarea cît mai limpede a conflictului. Autorul ne-a înfățișat o scenă obișnuită azi în viața noastră de toate zilele: într-un colectiv de muncă, un tovarăș este criticat pentru greșelile sale. Înțelegerea adîncă a esenței criticii, factor determinant al mersului nostru înainte, l-a făcut pe artist să găsească nu numai o diversitate de tipuri umane, ci și o mare diversitate de reacții firești, exprimate de aceste tipuri. Se vede limpede că muncitorul care își critică tovarășul este îndurerat de lipsurile acestuia, că i le arată cu căldură și înțelegere, cu dorința ca acesta să și le îndepărteze. Lîngă cel criticat, se află un muncitor mai în vîrstă, care reacționează la acest fenomen conform mentalității și înțelegerii lui mai puțin îngăduitoare: trăgîndu-se puțin de lîngă cel criticat, el pare că spune: „Dar cum ai putut, omule, să faci așa ceva?” Iar personajul central al compoziției, în jurul căruia se concentrează atenția tuturor celorlalte personaje, a fost surprins de autor într-o atitudine tipică pentru situația dată. Abodi a știut



M. H. MAXY,
artist emerit al R.P.R.

Mama eroină Aspra Marin Petrance
sărbătorită de familia sa

Andrei SZOBOTKA,
laureat al Premiului de Stat

Se naște o idee



Dorio LAZĂR,
laureat al Premiului de Stat

A. Toma

să redea frământarea sa sufletească, lupta care se dă între greutatea de a accepta criticile și posibilitatea lui de a se transforma.

În fața lucrării lui Abodi îți amintești de cuvintele lui Stanislavski, care spunea că în artă nu trebuie să recunoști viața, ci s-o cunoști. Și într-adevăr, din acest tablou străbate viața însăși, cu frământările și complexitatea ei, cu bogăția și diversitatea de fapte, din el nu recunoști, ci cunoști viața. Sînt cu atît mai neplăcute unele scăderi ale măiestriei artistice a autorului, legate mai puțin de meșteșugul plastic în sine, ci de insuficiența servirea a subiectului prin lumină și culoare.

Corneliu Baba ne aduce și el — în lucrarea „Odihnă pe cîmp” — o rezolvare plastică de înaltă ținută, oamenii vii, cu puternică și distinctă personalitate, care nu sînt simple pretexte de pictură. Deosebit de valoroase sînt ilustrațiile sale la romanul „Mitrea Cocor”, în care artistul ne înfațisează o adevărată frescă a epocii respective și prezintă oameni tipizați cu multă ascuțime. Corneliu Baba a realizat un Mitrea autentic, dîndu-i vigoarea pe care o are personajul în roman și ferindu-l de convenționalismul cu care a apărut în film.

Altă caracteristică pozitivă a actualei anuale se referă la calitatea sporită a picturii de gen, care cunoaște o mai mare profunzime, o mai serioasă înțelegere a problemelor. Aceasta se datorește, fără îndoială, cunoașterii mai temeinice de către unii artiști a vieții, a subiectelor atacate. Semnificative în acest sens — și vom da numai două exemple — sînt lucrările lui Bene Iosif („Bucuria lui Polenszki, cioban eviden-



Paul ATANASIU,
laureat al Premiului de Stat:

Prietenie



ABODI Nagy Bela,
laureat al Premiului de Stat:

Critica

țiat”) și Duncan Renata („Nunță într-o gospodărie agricolă colectivă”). Acestea pornesc de la o concepere profundă și artistică a operei, determinată tocmai de cunoașterea serioasă a aspectului de viață înfățișat.

Și peisajul înregistrează o creștere, legată de faptul că unii artiști au depășit faza copierii întâmplătoare a unui colț de natură. Ei dovedesc a gândi peisajul mai bine din punct de vedere compozițional, a alege cu grijă acele elemente care reprezintă specificul respectivei regiuni și, în general, tendința de a îmbogăți peisajul cu mai multe idei și sentimente. Exemple pot fi date mai multe; noi ne vom opri doar asupra lucrărilor artiștilor Lucian Grigorescu, Eugen Popa, Corina Lecca, Ferch Francisc.

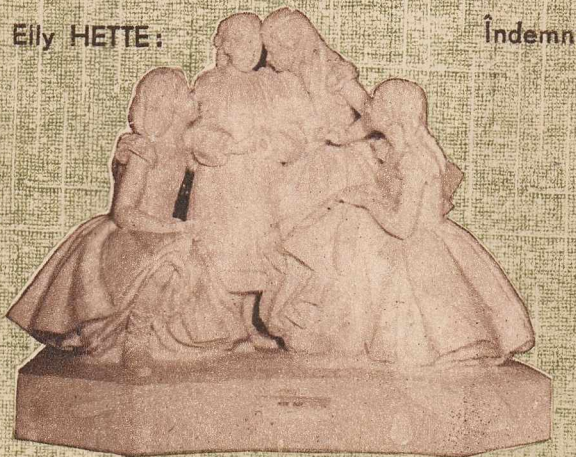
Un pas înainte marchează și portretul, în sensul unui mai evident interes al artiștilor pentru dezvoltarea psihologiei personajului respectiv. În expoziție sînt destul de multe portrete compoziționale, izvorîte tocmai din necesitatea artiștilor de a exprima mai adînc, mai amplu, personalitatea modelelor. Concludente în acest sens sînt — în pictură — portretul făcut de Ciupe Aurel artistului Ștefan Braborescu, portretul unei „Țărancă din Bistri-



Ecaferina Zăinescu MARIN: Dumitru Arjan,
Erou al Muncii
Socialiste



Ioan Panteli STANCIU: Tărăncă din Rădăuți



Elly HETTE: Îndemn

ța" de Titina Călugăru, portretul compozitorului Paul Constantinescu de Oct. Anghelută, iar în sculptură, lucrările lui Ion Irimescu (Pic-torul Luchian), Dorio Lazăr (A. To-ma), Koss Andrei (portretul scriito-rului Koss).

Două valoroase lucrări sculptura-le expun Boris Caragea și Andrei Szobotka. „Mama” lui Boris Caragea, lucrare puternic individualizată, creează imaginea tipică a mamei pătrunse de un calm și un echilibru liniștitor, care privește înainte, oprită o clipă din muncă, cu o ușoară umbră de neliniște pentru viitorul copiilor ei.

„Se naște o idee”, astfel și-a inti-tulat sculptorul Andrei Szobotka interesanta lucrare ce aduce chipul muncitorului înaintat a cărui mun-că practică se împletește armonios cu gândirea creatoare. Muncitorul său, frământat de permanenta trans-formare a muncii, este gânditorul din mâinile cărui ia iese însăși noua noastră viață.

Deși slab reprezentată — și din ează că înainte cu cităva vreme a fost organizată o expoziție anuală de grafică — grafica înregistrează o creștere în ce privește combativi-tatea și umorul caricaturilor lui Cik Damadian, Ion Doru, Eugen Taru, Mihail D. Gion, Iosif Ross.

Toate aceste succese ne bucură pe noi, artiștii plastici, după cum, desigur, bucură că mase tot mai largi ne vizitează expozițiile și ne urmăresc cu exigență creația.

Expoziția anuală este însă, cum spuneam, evenimentul plastic cel mai important al anului, ea tre-buind să reunească cele mai valo-roase creații din respectivul an, ale artiștilor de pe tot cuprinsul țării. Oare această expoziție răs-punde cerințelor poporului nos-tru de a-și vedea oglindite — și în creații plastice — problemele sale de viață, frământările și năzuințele pe care le-a încercat de-a lungul unui întreg an?

Ei bine, eu socot că dacă în expo-ziția plastică a anului 1954 — an în care s-au petrecut atâtea impor-tante evenimente pe plan națio-nal și internațional — ar intra un vizitator străin și neavertizat, el și-ar putea face o imagine falsă despre viața și preocupările po-porului nostru.

Ar putea crede că în acest an, preocuparea centrală a oamenilor muncii a fost nu lupta avîntată pentru dezvoltarea agriculturii și industriei noastre, pentru creșterea nivelului de trai al poporului, ci doar idilicele serbări cîmpenești, aniversările, nunțile și alte petre-cri familiare, care abundă pre-tutindeni în lucrările din expoziție. Fără îndoială că poporul nostru, li-ber și stăpîn în țara sa, a învățat să guste din plin, să se bucure și să se înveselească de rodul muncii sale. Dar artiștii au ignorat în lucră-riile lor să arate tocmai această muncă liberă și demnă — Ches-tiune de onoare și de cinste în orînduirea noastră — care consti-tuie miezul, esența vieții noastre noi, care determină marea frumu-sețe a acestei vieți. Ar putea crede că lupta pe care o dă poporul nostru pentru socialism se des-fășoară lin și liniștit, ca înaintarea unei vesele coloane de manifes-tanți pe un covor presărat cu tran-dafiri, că la noi nu mai există dușmani de clasă și nici conflicte antagonice. Că oamenii se leapădă de vechea lor conștiință burgheză ca de niște strale vechi și uzate și devin, dintr-o dată, purtători ai ideologiei noii lumi socialiste.

Această tendință de a arunca peste viață vălul trandafiriu și fals al idilismului, de a căuta pretutindeni festivalul zgomotos, lipsit de conținut, ocolind patosul luptei dintre vechi și nou, și sărăcind viața noastră de tot ce are ea mai viu și mai semnificativ, constituie cea mai gravă și primej-dioasă scădere a expoziției anuale. Ea dovedește fără putință de tă-gadă insuficiența capacitate a artiștilor noștri de a surprinde aspectele tipice ale vieții noastre noi, scădere determinată de o cunoaștere superficială a acestei vieți, precum și de lipsa unui nivel teoretic bazat pe înțelege-rea adîncă a esteticii marxiste. Dovedește că artiștii noștri sînt legați mai mult de atelier decît de viață, că ei nu știu încă să participe ca artiști-cetățeni la făurirea noilor realități socialiste. Pentru artiș-tii noștri plastici este un fapt îngri-jorător, în momentul de față, neangajarea lor în problemele arză-toare ale actualității, ale realită-ților din patria noastră.

Trebuie să recunoaștem că vina acestei rămîneri în urmă a artiștilor noștri plastici se dato-rește în primul rînd Uniunii Artiștilor Plastici. Sarcina U.A.P. este tocmai de a îndruma creația plastică de pe o înaltă poziție partinică, de a orienta artiștii spre reflectarea conținutului politic al vieții noastre, răsfrînt în multiple aspecte semnificative pe care ea le oferă din belșug. Uniunii îi revenea sarcina de a sprijini efec-tiv însușirea de către artiști a concepției estetice marxiste, care cere artei angajarea deplină în problemele vii ale contemporanei-tății.

Or, se poate spune că în anul ce a trecut Uniunea Artiștilor Plastici a făcut mult prea puțin în această privință, îndrumarea dată membrilor ei alunecînd spre un pronunțat caracter profesiona-list.

De multe ori, în ședințele comi-siilor de îndrumare se vorbea oro întregi despre raporturi coloristice, greșeli de anatomie și despre știința de a reda diferitele materii, lăsîndu-se pe un plan secundar proble-ma tematicii, a exprimării ideilor și sentimentelor umane, principa-lul factor al operei de artă. Despre încetățenirea unui spirit de muncă apolitic, indiferent, al Uniunii în îndrumarea artiștilor sînt grăitoare cele 3500 de lucrări prezentate la anuală, dar mai ales cele aproa-pe 1000 care au fost expuse: fap-tul că, cu toată selecția făcută, în expoziție se află un număr îngri-jorător de lucrări ce păstrează încă din indiferența și izolarea artiș-tilor de fierberea vieții, arată ce repercursiuni a putut avea slă-birea muncii ideologice și poli-tice a conducerii Uniunii Artiștilor Plastici.

Bilanțul pe care expoziția anua-lă îl prilejuieste atît artiștilor, dar mai ales Uniunii, pune cu tărie în fața noastră sarcina de a trece neîntîrziat la găsirea formelor celor mai adecvate pentru îmbunătățirea calității muncii de îndru-mare a artiștilor plastici, pentru a-i da un sănătos conținut politic. Și fără îndoială că, împletită cu eforturile personale ale artiștilor de a intra mai puternic în viață, de a-și îmbogăți cunoștințele ideo-logice, această muncă a Uniunii va putea ajuta pregătirea unei vi-toare anuale mai legată de preocu-pările și năzuințele poporului nostru.

La ora 5...

— Fragmente *) —

de Titus POPOVICI

Ilustrații de D. NEGREA

Vislan fu trezit din somn de zdroncănițurile așii în care cineva bătea cu piciorul.

— Stai că vin! strigă el furios și își căută balatul, dar bubuiturile continuau, zăpăcindu-l.

— Vin, n-auzi? (îpă cu glas subțire, dar fără nici un folos. Atunci își dădu seama că nu mai bate nimeni, dar că geamurile și pereții fac acest zgomot. Se repezi la ușă, pierzându-și un papuc, o deschise larg și-l văzu pe Sendrea, cu fața descompusă. Purta un palton gros și o căciulă în cap. Alături de el erau două geamantane mari, legate cu sfoară groasă.

— Ne atacă nemții și unghiurii! zberă secretarul. Fuge lumea... N-auzi? Trag tunurile din cetate. Fugi! Fugi până mai e vreme! Mai pleacă ultimele trenuri spre Lugoj. Noroc!

Înhățându-și bagajele, împleticindu-se în pulpanele paltonului negru, lung, Sendrea se rostogoli pe scări în jos, în vreme ce Vislan, rezemat de balustradă, îndobitocit, îi făcea un semn gentil, cu degetele. Abia după ce pociu ușa de la intrare, își dădu seama de sensul cuvintelor lui Sendrea și coborî repede scările, lipăind din papucul care-i rămăsese în picior. Strada era plină: automobile încărcate cu geamantane, cu lazi legate de caroserie, goneau nebunește spre gară, oameni împingeau căruioare de copii, în care își puseseră tot avutul.

Vislan se rezemă de peretele casei. Cineva, trecind pe lângă el, îl izbi gata să-l dea jos. Venindu-și în fire, începu să întrebe pe fiecare trecător:

— Pentru Dumnezeu, dar unde mergeți? Dar ce s-a întâmplat? N-auziți?

Nu-i răspunde nimeni și atunci el se repezi în casă, se îmbracă la repezeală, nimerind cu greu nasturii și începu să cotrobăiască după ceva bani. Își aduse însă aminte că ieri făcuse un chef monstru și nu mai avea nici de țigări. Sfirșit, cu mintea năclăită de spaimă, se lăsă jos, pe covor. Dar îndată își ni în picioare. Simți cum părul i se ridică în creștetul capului și-și dădu seama că dacă mai stă o clipă așa, singur, fără să știe ce se petrece, are să innebunescă. Adună la repezeală hărțile mai importante, clișeele scoase la recepția de la prefectură și le vîrî în buzunarul interior al jachetei, apoi smulgînd pledul de pe pat și trăgîndu-l după el goni pe scări, după ce încuie ușa. „Trebuie să fac rost de bani de undeva” — își spunea. Trebuie. Izbindu-se de oamenii care goneau în direcția opusă fugi spre centrul orașului. Își pierdu pălăria, dar nu băgă de seamă. „Cît de prost am fost, se gândi... cît de timpit... Acuma, dacă vin nemții, sînt curățat... Sînt mort”. Schimbăse titlul ziarului, intitulîndu-l „Tribuna democratică”; în fața ocupanților asta însemna desigur trădare și-l aștepta plutonul de execuție. Nu tinuse cont de sfatul baronului Papp: „Așteaptă, frate, să vezi cum evoluează lucrurile, nu te pripî, că trăim momente cruciale”.

Panica orașului îl înnebuni de-a binelea. Peste tot nu se vedeau decît oameni alergînd în neștire, prăvălii cu obloanele trase, soldați înarmați pînă în dinți, gonind spre periferia de la apus. Cu toate că fugea și inima-i bătea să-i sară din piept, auzea frînturi de dialoguri (toată lumea striga, nestăpînită):

— Trenul care duce spre Pîncota pleacă la 12 fără un sfert..

— Nu, mai bine spre Timișoara... Acolo-i garnizoană puternică și din Jugoslavia n-au să vină...

— Domnule, te implor, domnule, împrumutami, vinde-mi un loc în camionul dumitale..

— Eu nu plec!

— Vindem camionul...

— O luăm pe jos, spre Ineu...

— Unde-s rușii? Unde-s rușii?

— Au intrat ieri în București...

— Atunci nu ajung decît în șase, șapte zile cel mult...

— Dar ai noștri de ce nu rezistă?

— Generalul Grințes e trădător! A dat ordin să se retragă regimentele de la graniță!

— Fugiți! Vin Stukasuriteeee!

— Sirena!... De ce nu sună sirena?

— Auuleceee! Parașutiști nemți au căzut în Gai.

Deznădăjduit, înotînd în mijlocul mulțimii, Vislan căută să-și facă loc cu coatele. Pledul verde, cadrilat, i se desfăcuse și-l lîra după el, pe asfalt. Cineva călcă deasupra; Vislan smuci din răsputeri și auzi cum cade un trup greu, apoi o înjurătură de mamă. Aruncă pledul și, trăgîndu-se mai la o parte, încercă să-și capete răsufierea. Varga! Da, el era singura salvare.

Varga nu-și mai lua degetul de pe butonul claxonului. Toți automobilii făceau la fel, așa că un behăit insuportabil, ca urciul unei sirene, plutea peste convoiul care gonea spre gară. Nu mai avea decît un singur gînd: să iasă cît mai repede din oraș, să ajungă pe șoseaua asfaltată și să-i dea drumul din răsputeri. La plecarea fi trăsise o palmă matusii Matilda, care se agăța de el, urlînd:

— Ia-mă și pe mine, nu mă lăsa! Nu mă lăsa, pentru Dumnezeu. Au să mă violeze...

— N-o să-ți strice! o împinse Varga de perete. Ea răcnise scurt, sugrumat; scos din fire, Varga o scuturase de umeri așa de tare, că Tanti Matilda icni și rămase cu gura căscată.

— Să rămii aici, scoaba dracului! N-o să-ți faci nimic! Cineva trebuie să stea acasă! Să nu deschiți, auzi?

Și în timp ce sărea în automobil auzise hohotul ei prelung, deznădăjduit:

— Salva-a-a-t-ooo-uuor!

Trecînd pe lângă fabrică și silit să încetinească din pricina birjii dinaintea lui, Varga văzu o mulțime de muncitori, înarmați. Întoarse spre stînga și oprî automobilul, apoi sărînd jos, încuie portiera și intră în curtea fabricii. Auzi vocea puternică, plină, a unui om pe care nu-l cunoștea:

— Vă amintiți cît am luptat, ca fabrica să nu fie demontată! E a noastră și n-aveau dreptul s-o ducă! Acum, tovarăși, tot pentru că e a noastră, trebuie s-o demontăm. N-o s-o lăsăm fascistilor! Armata Roșie nu e departe. Partidul Comunist cheamă pe toți patrioții!

Varga nu mai ascultă... Partidul Comunist! Le spusese el tuturor, că ăștia vor însemna o forță, dar nimeni nu voise să-l asculte. Baronul Papp parcă se timpise. Imediat după 23 August, boala îi trecuse ca prin farmec și el însuși se schimbă cu desăvîrsire. Dădea ordine militare, și nu admitea nici un fel de replică. Pordea, Guiașu și Motzeanu îl urmau ca niște oi docile: de fapt erau așa de înspăimîntați și de derutați că ar fi făcut orice le-ar fi poruncit un om cu o cît de mică autoritate. Pentru prima dată, atunci Varga își dăduse seama că baronul habar n-avea de politică; în orbirea lui stupidă, nu voia să țină cont nici de comuniști, nici de social-democrați, pe care-i numea „bande ilegale”. În locuința lui făuseră un foarte elegant club al Tineretului național-tărănist și Varga vedea în fiecare zi o mulțime de tineri bine îmbrăcați, uni dintre

ei colegi de-ai lui Mircea, care se învîrteau pe acolo. Din asta înțelesese că baronul nu mai avea nici un fel de încredere în generația veche și voia să-și pregătească o gardă nouă. Surprinse chiar o mică alocuțiune a lui Papp, care vorbea tinerilor despre democrație, despre marile primejdii prin care trecuse el, om bătrîn, ca să pregătească alături de cadrele conducătoare ale partidului, mărețea zi de 23 August. Scîrbit, evitase să mai treacă pe la el. În fond își dădea seama că atmosfera asta încrezătoare, plină de veselie, discursurile despre pace și libertate care apăreau în fiecare zi în fișuica lui Vislan, nu erau decît o mascaradă. Rușii erau încă departe și din zi în zi se aștepta la un atac al nemților și unghiurilor. Așa că ceea ce se întîmplase în dimineața acestei zile de 12 septembrie nu-l uimise prea tare. Acum voia să vadă ce face Dărnescu. Fără să se anunțe, intră în birou și-l găsi pe director cîntînd foarte calm un roman polițist.

Dărnescu îl informă, nepăsător, că lui nici prin gînd nu-i trece să fugă, că ar fi din partea lui o crimă și că, desigur, societatea l-ar trage la răspundere.

— Care societate? întrebă Varga nedumerit.

— Nu știi? Dărnescu începu să ridă gros, ștergîndu-și ochelarii cu o bucată de piele de căprioară. Pînă în ultima clipă americanii au fost interesați în acțiunile noastre. I-am camuflat pe cît ne-a stat în putință. N-ai remarcat nimic? Dar bombardamentul a fost un fleac. O jucărie. Au distrus gara și au „avariat” fabrica. Și pe urmă, ce vrei, noi am rezistat cum ne-au ajutat puterile. Nu ți-a plăcut cum i-am dus pe nemți? Am trăgănat, am trăgănat, în vreme ce voi vă agitați prostește și vă riscați și pielea pe deasupra. Aveam eu informațiile mele, mult mai precise, te rog să mă crezi, decît ale guvernului.

— Și acuma, de ce nu pleci?

— Nu fi prost. Cînd o să se retragă nemții, o să vrea să arunce fabrica în aer. Trebuie să fie cineva care să-i împiedice.

— Și o să fii dumneata acela? întrebă Varga, dar fără ironie. Se aștepta la orice și era sigur că după ce lucrurile o să se limpezească, vor ieși la iveală tot felul de eroi necunoscuți.

— Ce-ai face în locul meu? întrebă el, așteptînd neliniștit și încordat răspunsul lui Dărnescu.

— Aș pleca imediat! spuse acesta rece, sever, privind în altă parte. Dumneata ești dintre aceia... să nu te jignească spusele mele, faci parte din categoria oamenilor de fațadă, care servesc anumite interese de care în fond habar n-au.

— Înțeleg. E clar, făcu Varga, încercînd să ascundă supărarea care-l năpădise. Dărnescu avea perfectă dreptate.

— Știi, categoria aceea care este sacrificată la un moment dat. Oratorii, demagogii, în sensul bun, antic, al cuvîntului. Și Demostene a fost un demagog.

— Da... da...

— Așa că, cel mai bun lucru e s-o ștergi. Ai mașină?

— Am. E afară.

— Ei, se ridică Dărnescu, îți urez succes. Să ne vedem cu bine. Sărutări de mîini doamnei. Și înainte ca Varga, descumpănit, să fi ieșit, reluă romanul polițist de unde-l lăsase. La ușă Varga se oprî.

— Ascultă, dumneata știi ce se petrece în curte?

— Cum să nu. Gărzile patriotice se agită.

— Și asta nu te contrariază?

— Dimpotrivă.

Ajuns lângă automobil, Varga se sperie de mulțimea care invadase strada. Îi fu foarte greu pînă izbuti să-și găsească un loc între celelalte mașini și, enervat de ritmul care îi era impus, claxona mereu, inutil, iar enervarea-i creștea. Cînd trecu peste podul de deasupra liniilor ferate, văzu gara neagră de oamenii care se băteau, încercînd să se urce într-un tren de marfă. „Dacă merge așa, se gândi, o să ajung la Mocrea în zece zile”.

*

Neras și verde la față Suslănescu părea îmbătrînit cu zece ani. Aduse, după o goană nebună prin tot orașul, un moș care avea o taligă pe două roți și biruitor, o strigă pe Mimi, dar aceasta cînd văzu trăsura hîrbuită, gata

*) Din romanul „Străinul”, în pregătire la Editura Tineretului.

să se desfacă în bucăți la cea mai mică izbitură, începu să tipe, îl făcu idiot, neisprăvit, om de nimic. Obosit, el se așezase pe treptele intrării și invectivele ei i se păreau că vin de la mare depărtare. Bătrînul, sugînd un muc de țigare, ridică din umeri:

— Dacă nu vrei, atîta pagubă. Ziua bună...
— Stai! țipă Mimi, scoasă din fire. Cu cît ne duci?

— Pînă unde? mormăi nepăsător bătrînul.
— Pînă la gară, ce dracu!
— Și ce vrei să faci la gară?
— Cum „ce.“ imbecilul? Să plecăm.

Bătrînul rîse, dezvelindu-și gingiile știrbe, galbejite de nicotină.

— Păi, la gară e moarte de om. Tocmai am dus pe domnul Motzeanu și l-am lăsat acolo cu o droaică de boarfe. Cît ai clipi din ochi i-au furat un geamantan și paltonul. Nu se poate la gară...

— Atunci unde să mergem? Unde? Mimi se repezi la Suslănescu și vîrîndu-i mîinile în părul zburlit îi ridică fața spre ea. Desfigurată de spaimă și ură, scrișni:

— Și tu? Taci? Ce facem? Spune ceva, ia o hotărîre!

— Pe mine vă rog să nu mă țineți, că fiecare minută îi bani grei. Așa mă pupă domni, de parcă-s prof. Ei, taliga mea! Îmi aduce multă cinste...

— Unde să mergem? veni Mimi spre el, spune ceva omule, nu mă uit la bani.

Moșul își scoase șapca, își tușină părul soios, se gîndi, apoi ridică din umeri:

— Ce știi eu?
— Mimi, spuse deodată Suslănescu pasionat...

De ce să ne încercăm cu bagaje, cu boarfe? Hai să perim noi doi, are să ne fie mai ușor...

— Idiotule! Boule! scupă ea, nemaiputîndu-se stăpîni. El își culcă iar fruntea udă pe brațe. Totul îi era indiferent. În clipa cînd aflase ce se întîmpla, își daduse seama că el nu va mai scăpa cu viață, că absurditatea existenței lui, în care toate evenimentele se transformaseră, în ceea ce-l privea, în tragedii murdare, fără ieșire, va fi încoronată printr-o moarte stupidă, strivit de un automobil, sau împușcat din greșeală de un soldat român. În vreme ce alergase în toate părțile, îi trecuse prin minte ideea că ar fi foarte bine să plece singur, încotro o vedea cu ochii, să ajungă într-un sat unde, desigur, învățătorul sau popa au să-l ascundă într-o șură cu fîn și o să-i aducă de mîncare de trei ori pe zi. Ceea ce s-ar putea întîmpla cu Mimi, nu-l interesa; cu toate acestea știa că n-o s-o părăsească și că va merge cu ea țînîndu-i-se de poale, ca un copilăș înspăimîntat.

— La gară! porunci ea. Dumneata încarcă geamantanele pe care le-am pregătit. Eu mă duc să mă îmbrac.

Prefectul încerca zadarnic să capete legătura cu generalul Grințes, comandantul garnizoanei. Îl căuta-se în toate părțile, dar peste tot i se spunea că tocmai acum plecase. Iar veștile pe care le primea de la diverșii ofițeri cu care vorbea, erau contradictorii: ba că atacul n-avea decît un caracter strict local, o încercare de a tatona forțele noastre (dovadă că ungurii atacaseră cu trupe de bicicliști); ba că detașamente de tancuri Tiger și Ferdinand își făcuseră apariția și călăreții lansati împotriva lor au fost călcați sub șenile. Belega trîncea telefonul, pe care adjutan-tul, mereu calm și pomădat, îl punea, cu un gest de reproș, în furcă. În clipa cînd aflase de atac, își pusese familia într-o mașină militară, le daduse un sergent înarmat ca să-i păzească și-i expediase spre Ineu, cu o scrisoare către maiorul Maxineanu, în care-l ruga să aibă grijă de familia lui. Îndată după aceea venise primarul, care, țîpînd și bălînd cu pumnul în masă, îi pretinse să-i pună la dispoziție un vagon în care să se

refugieze spre interiorul Ardealului. Belega ridicase din umerii masivi și Chidioșan se făcuse violet la față de minie. Cînd încercă să mai spună ceva, generalul îl dadu pur și simplu afară. Ordonase să se închidă porțile grele ale prefecturii, ca să oprească mulțimea de funcționari care voiau să intre, să ceară mijloace de transport. Pe urmă, în ceasurile care urmară, Belega își dadu seama că totul era un haos, că apărarea nu exista și că zvonurile care circulară despre Grințes, despre atitudinea sa filogermană, nu erau lipsite de temei. Ceea ce-l scotea din fire era faptul că nu putea da de el, nicăieri. Trimisese pînă acum patru curieri călare, dar ofițerii se întorseseră plini de praf, uzi de sudoare, informîndu-l că nici o linie de apărare nu exista, că în cele 24 de zile care trecuseră de la 23 August nu se făcuse nimic, deși era de prevăzut un atac conjugat germano-maghiar. Legătura cu Bucureștiul era iarăși întreruptă și nimeni nu știa ce se petrece acolo: se zvonea că Maniu era prim ministru, alții vorbeau de Brătianu și de un general Sănătescu.

Pe la prînz, Belega se hotărî să lase dracului prefectura și să ia comanda garnizoanei. Era tocmai după scurtul bombardament german cînd aflase că norații azvîrliseră mînunchiuri de grenade și sticle de benzină. Asta însemna că n-au bombe, că în general atacul nu era pregătit. Colonelul Papastate fusese grav rănit, un glonte de mitralieră îi perforase pîntecele, iar locțiitorul lui, maiorul Fundescu, daduse ordin ca toate tunurile să fie imediat îmbarcate și duse spre front, unde voia să le folosească împotriva tancurilor.

— Să se adune toată arhiva și să fie încărcată în camioane, dadu Belega ordin adjutantului și acesta, cu toate că se mira, răspunde regulamente:

— Am înțeles, să trăiți! Bineînțeles nici prin gînd nu-i trecea să se ocupe de treaba asta, ci porunci unui sublocotenent de jandarmi să aducă imediat un camion, spunîndu-i că e ordinul prefecturii. În curte, Belega își trase mînușile, și se pregătea să se urce în mașina de campanie, cînd un ofițer se apropie de el, însoțit de un om înalt, robust, cu părul cenușiu și fața energică.

— Domnule general... începu acesta cu o voce groasă, dar generalul nu-l lăsă să termine:

— N-am timp, doamne! Plec pe front!

— Tocmai de aceea am venit, spuse omul. Vin din partea Partidului Comunist.

Generalul rămase cu gura căscată.

— Și ce doriți? izbuti el să spună, grav.

— Să iau legătura cu dumneavoastră. Gărzile patriotice au 124 de puști, 11 pistoale automate și o mitralieră. V-am ruga să ne dați un ofițer, ca să asigurăm apărarea fabricii.

— Daa, mormăi Belega, ca să cîștige timp, apoi ajustîndu-și chipul, spuse privindul solemn în ochi:

— Veți preda tot acest armament, domnule, unui pluton de soldați pe care o să vi-l dau chiar acum să vă însoțească. Nu admit existența unor grupări civile înarmate. Cum vă numiți?

Sprîncelele omului jucară scurt și fruntea i se acoperi de broboane de sudoare. Își frămîntă degetele, înainte de-a vorbi cu un glas surd:

— Domnule general! Noi vom asigura apărarea fabricii, pînă în clipa cînd o echipă de șoc va face ca întreaga fabrică să devină de nefolosit pentru fasciști. Avem doar experiență în direcția asta, sursele el ironic.

— Veți preda armele, spuse generalul, care simțea că începe să se enerveze. Mai mult ghici decît auzi răspunsul omului: Nu!

— Cum nu? țipă, fără prea multă convingere de altfel, Belega. Cum nu? Ce-aveți de gînd să faceți? Doar înțelegeți și dumneata că cel mult mîine nemții sînt aici.

— Noi vom rezista pînă cînd vom demonta unele instalații, apoi ne vom retrage și vom lupta ca partizani. Nu predăm armele. Din contră, dumneavoastră ați putea să ne dați muniții. Cu asta stăm mai prost.

Belega își dadu seama că se pripise. În definitiv, dacă vor să moară, treaba lor. Totul se revolta însă în el, la gîndul că există, în orașul a cărui responsabilitate o avea, bande civile înarmate.

— Și cine-mi garantează mie că... hm, nu veți folosi armele, în alte scopuri? Ochiul cenușii ai omului fulgerară și generalul ayu impresia absurdă că se va repezi la el. Încercă s-o dreagă printr-un zîmbet, care putea să însemne: înțelege-mă, eu răspund de toate astea... Trebuie să iau toate măsurile necesare, toate precauțiile.

— Și anume la ce le-am putea folosi? întrebă scrișnit celălalt. Se auzi foarte limpede un răpăit de mitralieră, de undeva din apropiere.

Instinctiv generalul își curbă șira spinării și cu pistolul automat atîrnîndu-i de-a curmezișul pieptului, stătea nemîșcat.

— Faceți cum știți, spuse el, faceți cum doriți. Muniție n-am dreptul să vă dau. Succes.

Mașina porni în goană. Jurca privi cum se deschide poarta și mulțimea din fața ei se dă la o parte, speriată, și înjură printre dinți:

— Fire-ai tu al dracului să fii de fascist!

Numai că printr-o minune Suslănescu și Mimi nu fuseseră striviți de valul de oameni care se îndrepta spre periferie. Suslănescu pășea ca într-un coșmar, ridicîndu-și picioarele foarte sus, un mers ciudat și nepotrivit de barză. Spunea mereu, în stînga și în dreapta: „pardon, vă rog faceți loc“ — apoi o întrebă pe Mimi:

— Nu ești obosită, dragă? Ea mergea înainte, cu dinții încleștați, păzindu-se să nu fie strivită (o mașină o atinsese ușor în sold, rupîndu-i rochia: i se vedea chilotul roz și jartiera, dar nu-i păsa). Tălîga i se părea lui Suslănescu foarte grea; îngrămădiseră toate bagajele în fața și el trebuia să apese din toate puterile. Își dădea seama că nu peste mult n-o să mai poată și atunci va fi aruncat de talîga care se va răsturna, ca de-o catapultă. La marginea orașului se întîlniră cu părințele Crăioc. Acesta purta în spate



un balot uriaș, legat într-o plapumă de mătase. Ca să poată merge mai bine își suflecăse pōala sutanci și i se vedeau izmenele lungi, cu dungi albastre. Asudînd și înjurînd ca un birjar, se apropie de ei și, fără să ceară voie, aruncă balotul drept în mijlocul tăligii.

— Bine că vă găsiți, spuse. Că nu mai poci. Faine vremuri am ajuns. Băgă de seamă că Suslănescu e sleit și-i liniștiți.

— Numai să-mi trag răsuflarea o leacă. Pe urmă împing eu... Părintelui, nu-i trecuse nici măcar o clipă prin minte să rămînă aici. Cu toate că era singur, văduv și unicul lui copil, Mihail Dante murise pe front, Crăioacă ținea la viață, din răspuțeri. Văzînd că toată lumea fuge, se hotărîse să nu rămînă nici el. Acuma, nu mai putea de fericit că n-o să meargă singur.

— La gară nu se poate, puică, e o jale să vezi ce-i acolo. Am auzit că un aeroplan a țipat nește bombe și i-o făcut chisăliță pe toți. Om merge încetru om vedea cu zările ochilor, per pedes apostolorum, ca sfîntii părinți. Nici ei n-or avut automobile, iară domnul nu i-au părăsit. Fă loc! Fă loc! striga el mereu, nu vezi că-s om bătrîn și preot?

În fața fabricii, bulevardul se golise și așa, pustiu, părea sinistru. Un camion se opri, scrișnînd din roți și Jurca sări în sus, de pe lăzile pe care venise cocoțat. Doi soldați și un sublocotenent începură să le descare, ajutați de cîțiva muncitori care veniseră în goană, cu puștile în mîni. Jurca, ștergîndu-și sudoarea de pe față, întrebă:

— Tata unde-i?

— Acolo, făcu un semn Horvath, cocîrjat sub greutatea unei lăzi pătrate, cu marginile îmbrăcate în șipci de fier. Cum ai izbutit? — Iacă, clătina din cap Jurca, sfîrșit. Uite aici... Peste două mii de bucăți.

— Asta-i lada cu benzi de mitralieră, spuse sublocotenentul, foarte tînăr și îmbujorat. Eu plec să văd cum ați aranjat pozițiile.

— Voi descărcați-le astea, zise Jurca. Demontarea?

— A început. Ce facem cu piesele demontate?

— Asta e sarcina lui Holtzman, răspuse Jurca și porni cu pași mari. Străbătu curtea pustie de unde șinele fuseseră ridicate și se îndreptă spre aripa distrusă a fabricii. Cînd coti spre direcție se lovi piept în piept cu bătrînul Horvath, care ducea un steag mare românesc.

— Ce faci, baci Horvath? întrebă Jurca nedumerit.

— Cum ce? N-ai auzit? În oraș burgh-zia unguerească se pregătește să scoată steaguile. Mă sui să-l pun pe asta pe fabrică.

Jurca clipi des din ochi și fără un cuvînt îl strînse în brațe pe bătrînul firav, chel, cu o mustață mare, lungă și blondă care atîrna pleoștită.

— Da'ce, mormăia înduioșat bătrînul Horvath... adică noi, da... asta-i problema națională!

Zidul din spre apus al fabricii fusese lovit pe alocuri de bombe și așa zimțat părea un meterez. De-a lungul lui se înșiraseră muncitorii din garda patriotică: cîțiva dintre ei aveau în cap căști de pompier. În centru construiseră din cărămizi un fel de cazemată unde instalaseră mitraliera ZB: un tînăr pe care Jurca nu-l cunoștea se culcase pe burtă și ștergea țeava cu o cîrpă. Răsuna, aproape vesel, glasul lui baci Jurca:

— No, mă rog, noatenilor, săpați, săpați, nu stați la povești, că nu peste mult are să fie călduț aici. Groapa să fie destul de adîncă, dară nu prea, că altfel nu ții la îndemînă să tragi. Săpați mai adînc în colțul stîng, acolo unde rezemați cotul.

Muncitorii loveau pămîntul tare al curții cu cazmale, alții cărau cărămizi și le așezau în fața măștilor, ca un fel de parapete.

— Dumneavoastră ați fost militar? îl întrebă sublocotenentul pe bătrîn, cu mult respect și chiar cu nedumerire. De dimineață văzuse în toate părțile atîta haos, ofițeri superiori fugînd zăpăciți; la orice întrebare, primise răspunsuri anapoda, ordine care se băteau cap în cap. Stătea de la prînz cu plu-

tonul în fața prefecturii, așteptînd să fie trimis în prima linie, dar își dădu curînd seama că nimeni nu știa unde era linia întîia și pînă unde înaintaseră nemții și ungurii; apoi jumătate din pluton îi fusese luat de un căpitan de geniu care alergase să mineze podul de peste Mureș, deși asta era inutil, după părerea lui. Atunci venise drept la el omul acesta îndesat, cu păr cenușiu, care-i comunicase ordinul generalului Belega de-a se pune imediat la dispoziția găzilor patriotice care vor apăra cartierul gării. Fericit, sublocotenentul umblase după el, goniseră amîndoi pînă la depozitul din cetate de unde, după multe tărăgăneli, primiseră un camion cu muniții (asta la intervenția unui maior care părea să-l cunoască foarte bine pe Jurca) și acum, venind aici, găsite ordine, disciplină. Îi plăcea mai ales bătrînul care se plim-ba liniștit, cu mîinile la spate și cu un pistol mare Mauser, în toc de lemn, atîrnîndu-i pe sold.

„Asta trebuie să fi fost plutonier-major,” își spuse el, de aceea îl întrebuse dacă fusese militar de profesie.

— O vreme, tovarășe, răspuse bătrînul surîzînd. Cuvîntul tovarășe îl lăsa uimit pe ofițer. Simți ceva cald oprindu-se în piept. Acum înțelegea că aștia erau comuniștii și, oarecum zăpăcit, începu să se învîrte printre ei, îndreptînd groapa unuia, verificînd dacă mitraliera are destul cîmp de tragere liber, în față.

— Uite acolo, făcu deodată un fochist înalt, arătînd cu mîna spre acoperișul de țigla al direcției. Toți se întoarseră. Un om, micșorat de depărtare, se cățara cu băgare de seamă, apoi desfășură un steag tricolor, îl filfii și-l prinse de horn.

— Asta-i Horvath, bătrînul, dădu din cap Jurca și-l lămuri pe ofițer: In-țelegi, e ungur...

De departe, dinspre podgorii, veneau în răstimpuri rafale de mitralieră. Toți își ciuliră urechile, încordați.

— Au ajuns la podgorii, spuse ofițerul, desfăcîndu-și tocul revolverului. Asta înseamnă că... peste vreun ceas, sau chiar mai repede, sînt aici.

Un freamăt trecu de-a lungul șirului de trupuri în salopete. Cîțiva se repeziră în gropi și înhățară puștile.

— Ho, măi, nu vă grăbiți, făcu bătrînul Jurca, rîzînd încordat...

— Cum să nu ne grăbim, baci Mihai? se întoarse spre el fochistul cu care fusese închis, anchetat și eliberat în 24 august... Că de cînd aștept eu să pot băga un plumb în foalele fasciștilor, pții mamă!

Jurca se apropie de taică-său și-i puse mîna pe umăr.

— Unde-i Holtzman? întrebă el îngrijorat.

— L-am trimis cu mașina lui Dărnescu, în care am băgat piesele demontate. Are să-ți spună unde l-a dus. Bătrînul se posomorî și întorcîndu spre fecior, îl rugă:

— Măi, aș rămîne și eu cu tine, dacă se poate. Că, pricepi, trei ani... tuși încurecat.

— Nu, răspuse Jurca blind. Nu se poate. După cîte am aflat eu... și asta așa... din zvonuri, pînă pe seară nemții ocupă tot orașul. Se bat grănicerii, săracii, ca lei, dar nu mai au muniții...

— De, dacă știu soldații de ce luptă, clătina din cap, didactic, bătrînul.

— Tocmai de aceea. Noi rezistăm aici cît se poate. Sarcina dumitale e să scoți băieții afară din oraș și să te îndrepti, spre Ineu. Planul ții l-am dat.

— Mi l-ai dat, Gheorghită, se posomorî bătrînul, dar mi-l la îndemînă... Că aici n-o să fie umbră...

— Parcă acolo o să fie!... rise Jurca moale. Eu cu Holtzman și cu cei pe care i-am stabilit rămînem aici. Gata, tata...

— Gata, măi, gata... Să aveți grijă de voi.

Peste vreo jumătate de ceas sosi Holtzman, în cămașă, cu fața roșie și transpirată. Își ștergea mereu ochelarii. Îi raportă lui Jurca, țînîndu-și glumeț militărește mîna la tîmplă, că piesele demontate au fost puse la loc bun. Schwartz, foarte palid, încercînd să se stăpînească, trecu pe lîngă ei. Buzele îi tremurau de încordare.

— Hei, Ioane! îi strigă Jurca, ia-ți arma în primire... Acuma să te vad, flacăule.

— Nici o grijă, tovarășe Jurca...

Orașul părea să se fi potolit. Erau cam ceasurile cinci după masă. Soarele, învîluit într-o pinză subțire de praf, sticlea fierbinte, ca de



plumb. Nu bătea nici o adiere de vînt. Dinspre cetate veneau în răstimpuri bubuituri rare de tun. Apoi se auzi o trosnitură uriașă, urmată îndată de altele două și pămîntul bubui, ca sub un galop greu.

— Au aruncat podul în aer, spuse sublocotenentul, care era foarte palid și el. Asta înseamnă că.....

— La posturi! răsună glasul gros, puternic, al bătrînului Jurca. Dă puțin cucherul acela, făcu el un semn spre binoclul care spînzura de gîtul ofițerului. Plimbă lentilele deasupra tăpșanului din față, deasupra gării de triaj, unde un tren de marfă, cu vagoane roșii, era părăsit, apoi mai sus, spre viile confundate într-un fel de pîclă vînată, dar nu văzu nimic.

Înima lui Jurca bătea rar, și el nu auzea altceva decît izbiturile ei, egale. Alergă de-a lungul curții, spre locul unde fabrica fusese bombardată. Aici, printre fierăriile răsucite ca o dantelă, se postaseră cîțiva muncitori și vreo douăzeci dintre tinerii pe care-i eliberaseră din trenul lăsat în gară de nemți.

— Totul e în regulă, tovarășe Jurca, rise spre el un flăcău blond, scuturîndu-și chica netunsă.

Jurca închise ochii. Știa că abia acum vor urma marile greutăți, dar era liniștit, deoarece Armata Roșie nu mai era departe. Cîteva cuvinte dintr-o proclamație a lui Stalin îi răsunară limpez în auz, ca și cum ar fi fost rostite în apropierea lui: „...va fi sîrbătoare și pe ulița noastră!” Da, va fi. Ar fi vrut să se apropie de fiecare muncitor culcat acolo de-a lungul zidului lepros, strîngînd în mîinile asudate patul lucios al armei, și să-l strîngă la piept, tare de tot. Detunături răzlete de armă se auziră tot mai aproape, păreau că răsună chiar de pe strada alăturată... Îi veni să surîdă amintîndu-și

articolele stupide pe care le citise în „Tribuna democratică“; se vorbea acolo de rolul țărăniștilor, de intelectualitatea orașului care s-a opus cu atîta măreț eroism uneltirilor vrăjmașe, și erau înjurați comuniștii, foarte voalat, c drept, dar oricine putea înțelege. „Ei, nu-i nimic, o să ne mai răfăm noi,“ își spuse. Acum important e că aici stau o sută de muncitori și așteaptă să se lupte, că pe fabrică filfilie steagul românesc. Iși scoase ceasul din buzunar. Era timpul să plece, dar îi venea foarte greu, nespun de greu. Se îndreptă spre zid. Taică-său, fumînd din pipă, povestea:

— Da, fraților! așa ne-am bătut atunci... romîni și unguri în Armata Roșie... Odată am să vă povestesc prin cite am trecut, că n-au fost puține. Ridicîndu-și privirile, îl văzu pe fecioru-său, care se oprise lîngă el. Înțelese că a sosit ceasul cînd trebuiau să se despartă și inima i se strînse. Se sculă greoi, împingînd la o parte tocul de lemn al revolverului, care i se bălăbănea pe șold, și tuși. Pipa aprinsă îi fumegea în mîna.

— Dragul tăii, spuse, dar nu mai putu continua. Iși culcă încet capul albit pe urmărul mușchiului al lui Jurca și-l bătă pe spate de cîteva ori.

— Cu bine... cu bine... șopti. Apoi îi strînse mîna lui Holțman.

— Noroc, tovarăși! își ridică pumnul Jurca.

— Noroc! se ridicară voci din toate părțile. Plecară. Impușcăturile se auzeau pîcînd sec, ca niște nucii sparte cu călcîiul.

*

Era ora cinci. Bătrînul Jurca se uita a zecea oară la ceas, cînd sublocotenentul, care nu slăbea viile din ochi, strigă, cu un glas foarte subțire:

— Inamicul!

Atunci păru că oamenii întinși de-a lungul zidului încetaseră să respire. O voce schimbată întrebă în șoaptă:

— Unde? Unde-s?

— Acolo, răspunse sublocotenentul, întinzînd mîna. Vedeti, luați ca reper pomul singuratic de pe creasta dealului. Se văd oameni mișcîndu-se.

Închizătorul unei arme elăntăni, metalic.

— Stai, mă! strigă Mihai Jurca, doar nu vrei să începi să tragi?

— De ce nu, de ce nu? întrebă Schwartz, lîngîndu-și buzele uscate și înăbușînd un sughiț.

— Toată lumea ascultă la mine! ordonă bătrînul. Nu se trage decît la porunca mea. Pînă atunci, stați smîrnă...

— Da, da, încuviință sublocotenentul, care abia mai putea respira din pricina agitației. Iși desfăcu centironul, își deschise gulerul cămășii și, împingîndu-și casca pe ceafă, se duse la poziția mitralierei, îl dădu la o parte pe Frențiu, care-și petrecuse o bandă de mitralieră în jurul umerilor și verifică mecanismul de darea focului.

— Nu vă pripiți, nu trageți în vînt, vorbea monoton Jurca. Lasă-i să se apropie bine, să creadă că nu-i nimeni aici și atunci începem. Alt fel ne fac zob cu tunurile. Auzit?

— Da, îi răspunse cineva.

Bătrînul își scoase revolverul și-l jucă în palmă, apoi se culcă și el în groapă și își potrivea soara ochelarilor în jurul urechilor.

— Nu văd prea bine, zise zîmbînd. Lipit de pămîntul tare, bătătorit, al curții, pîndi zvonul detunăturilor care veneau din cealaltă parte a orașului. Apoi se ridică și fugi de-a lungul zidurilor, pînă în atelier. Aici Szilagy, Murgu și inginerul Soldan scoteau piese din fiecare mașină, îngrămădindu-le într-o ladă mare.

— Grăbiți-vă, zise bătrînul. Vin nemții! Soldan își șterse sudoarea de pe frunte cu mîneca halatului.

— Mai avem aproximativ patru ceasuri, mor-măi el... Patru ceasuri.

— Ținem atîta, declară cu hotărîre Jurca, deși nu era sigur. Dați-i drumul! adăugă. Mașina-i în curte?

— Da.

— Puteți încărca totul deodată?

— Nu. Trebuie două transporturi.

— Noroc.

Peste un minut era iarăși la locul lui. Se zăreau soldații coborînd răzleți printre aracii de vie. Din pricina soarelui care asfințea, nu-i

deslușea prea bine și-i fu ciudă că nu găsise un alt loc unde să se așeze. Asta-i dacă n-ai experiență. Sublocotenentul veni lîngă el și-i spuse:

— Nu ne-am postat bine cu mitraliera. Sîntem drept în fața lor. Razanța e mică.

— Și ce vrei să faci? îl întrebă bătrînul.

— Să mă duc, dacă îngăduiți, pe acoperișul gării.

— Cum ai să te urci?

— O să văd eu.

— Du-te. Stai... Nici nu știu cum te cheamă...

— Sublocotenent Ionescu, se prezentă ofițerul zîmbînd.

— Măi mitralierilor, duce-ți-vă cu tovarășul ofițer unde-a zice dumnealui.

Nemții, văzînd că nimeni nu trage, coborau în grupuri compacte. Ajunseseră chiar la mijlocul delusorului și acum li se deslușea fiecare mișcare. Jurca își dădu seama că voiau să ajungă jos, acolo unde erau adăpostii de un șir de salcîmi. Răsufliă adînc.

— Heei! strigă. Puncți înălțătorul la 500... Ochiți-i bine, dumnezeul mamii lor. Gata? Foc!

Salva poeni foarte strîns și Jurca fu mîndru. Uite, măi, ce bine trag! Privi prin spărtura zidului. Surprînși, nemții se culcaseră îndată, dar cum erau în cîlnul dealului, ofereau o țintă mai bună.

— Foc! strigă bătrînul. Foc!

Umărul lui Schwartz, care era lîngă el, tresărea izbit de reculul armei. Schwartz își înăbușea cu greu o icnătură de greață.

— Măi, nu te lăsa! îl îndemnă bătrînul, apoi îi păru rău. Oare el nu făcuse tot așa la primul atac? Ba mai rău, se scăpase în pantaloni, dar asta fusese acum 30 de ani... ia te uită, tot cam prin septembrie.

Nemții începură să tragă. Gloanțele, bîzînd mușeau din parapet și tîndări de cărămidă zburau în toate părțile.

De sus, de pe coama dealului, soldații se prăvăleau mereu.

— Trageți cum vă vine la socoteală, spuse bătrînul, punînd la ochi revolverul automat. Da, trageți bine!

Auzînd duduitul mașinii, se întoarse și o văzu ieșînd pe poartă și gonînd spre oraș.

De la pîlcul de salcîmi unde ajunseseră primii nemți, pînă la vagoanele care i-ar fi adăpostit, erau vreo sută de metri. În clipa cînd se repeziră înainte, de pe acoperișul gării începu să latre mitraliera. Jurca văzu cum se rostogolesc ca niște gheме patru sau cinci nemți, apoi ceilalți se retrag trăgînd din mers.

De la flancul stîng, acolo unde zidul făcea un cot, răpăiau tot mai des impușcăturile. Acum totul răsună ca o tobă bătută repede, cu degetele. „Numai să nu aducă tunuri, crucea lor, că atunci ne-au dat gata... Se ridică și fugi spre flancul stîng. Pe linie era o locomotivă și în dosul ei se postase o mitralieră germană, care trăgea mereu fără oprire, încît nu se mai putea scoate capul de după gard.

Printr-o gaură mică, atîta cît să pui un ochi, Jurca observă cum, sub protecția tirului, se apropie în salturi vreo treizeci de oameni. Ajunși lîngă linia ferată, se culcară și începură să tragă. Un mecanic de la depou zise:

— Măi, eu zvîrlu o grenadă.

— Poți pînă acolo?

— Pot. Smulse focosul și cum pînînd grenada se ridică și o aruncă. În clipa următoare se frînse în două ca un briceag și căzu grămadă. Se auzi detunătura metalică, apoi zberetele rîniților. Jurca se tîri lîngă el și-i ridică fruntea. Murise. Tăcuse și mitraliera, de pe acoperișul gării. „Ce fac cei din atelier? S-au reîntors, ori...?“ Nu-și termină gîndul. Un vijit puternic despica aerul serii, apoi un obuz de brandt căzu în mijlocul curții. Jurca se trînti pe o rînă. Un băiat tînăr, blond, care era lîngă el, se răsuci, țipă și sări în picioare cu brațul atîrnînd.

— Jos! Jos! îl înhăță Jurca de gleznă.

Printre roțile trenului de marfă din față, văzu cizmele scurte ale nemților și partea de jos a brandtului. Nenorocirea era că nu putea scoate capul să tragă. Tînărul se zvîrcolea jos, lîngă el, mușcîndu-și buzele. Jurca înjură cumplit, apoi culse de pe jos pistolul automat, viri țeava prin spărtura îngustă a gardului, o lărgi. Ochi multă vreme, atent, fără să-i pese de schijele care zburau în jurul lui, apoi trase șase rafale una după alta. Se opri așteptînd. Răsunau numai impușcăturile, nimic altceva. Scoase pistolul și se uită. Doi soldați se întinsseră la pămînt, îi vedea foarte bine pe sub roțile vagonului. În clipa aceea, din dosul locomotivelor se auziră strigăte și, cu pistolul automat rezemat de burta, cîteva nemți se năpustiră înainte. Atunci, de la geamul direcției, răsună iarăși mitraliera.

— Foarte bine! Bravo! țipă Jurca, frecîndu-și mîinile. Uite domnule, soldatu-i soldat! N-a stat pe acoperișul gării, după ce s-a descoperit.

Trăgea mereu, schimbînd repede, cu mîini dibace, încărcăturile. Nu-și dădea seama cît timp trecuse, se înserase de-a binelea și-i era foarte cald, cînd îl văzu pe Soldan, care venea în picioare, descoperit.

— Culcă-te! Culcă-te, omule! zberă Jurca, dar inginerul nu-l ascultă. Il strigă cu mîinile la gură:

— Gata, meștere! Am terminat. Un glonț se înfipse lîngă el și inginerul făcu o săritură așa de caraghioasă, că în jurul lui Jurca toți începură să ridă. De dincolo, nemții nu mai trăgău. Aduc tunuri, se gîndi el. Plecăm.

— Începînd de la dreapta, ieșiți pe bulevard. Pornim spre Micăleca. Iși ridică ochii spre acoperișul direcției. Steagul filfilie încă.

Peste zece minute, în lungul șanțului nu mai rămăseseră decît trei oameni, care nu mai mișcau. Bătrînul îl luă în spate pe tînărul rînit de lîngă el, care repeta, cu buzele albe:

— Lasă-mă.. plecați.. nu vă mai încurcați cu mine...

În fața fabricii, camionul cu care aduseseră muniție duduia, la fel și mașina lui Dărnescu, pe care se cățăraseră o duzină de oameni. Jurca sări pe scară și într-o clipire de ochi văzu pe sublocotenentul Ionescu, cu fruntea udă de sînge, bandajată cu o mîneacă de cămașă, ghemuit lîngă mitraliera pe care o fixase în partea dinapoi a camionului.

— Numai să nu se răstoarne hodoroaga asta, se ruga bătrînul încordat.

— Gata! S-au suit toți! Dă-i drumul!

În clipa cînd mașinile porniră, prin găurile din zidul dărîmat al gării ieșiră în salturi nemții. Un ofițer înalt, cu mînecele suflecate, își propti patul pistolului automat pe burta și trase cîteva rafale în urma lor. Schwartz, care se așezase pe o margine, cu picioarele bălăbănîndu-se, bătă aerul cu brațele, strigă ceva și, răsucindu-se, se prăbuși pe asfalt.

— Stai! nici Jurca, bă-tînd cu tocul pistolului în cabina șoferului, dar acesta apăsase pe accelerator și camionul — legănîndu-se — pornise ca o săgeată. În clipa următoare coti după colțul străzii. Nemîșcat, bătrînul Jurca privea cu ochii larg deschiși în urmă. Vîntul îi țiuia pe la urechi.

Cînd ieșiră pe bariera de răsărit, văzură o flacăra mare, înălțîndu-se ca un stîlp de foc pe fondul întunecat al cerului, și curînd, tot orașul fu cufundat ca într-o baie, în această văpaie galbenă, tremurătoare. Pălălăi de fum se învîrtoșau, zvîrcolîndu-se.

Ghemuiți, striviți unii de alții, muncitorii nu vorbeau. Cucapetele întoarse, priveau flacăra care mistuia orașul.

— Nu-i bai! Venim noi îndărăt! vorbi țirziu, cineva.

O dată cu ultimele resturi ale ariergărzii, soldați prăpădiți de oboseală, zdrențuiți, negri de fum, tîrîndu-și cu greu armele, ofițeri în capul gol călărînd pe deșelate, și civili care goneau împingînd cu deznădejde taligi, cărucioare sau biciclete, muncitorii fabricii se îndreptau spre răsărit.





O POVESTE DESPRE FEMEI



Schiță satirică de Varvara KARBOVSKAIA

Ilustrații de V. TIRONOVICI

Trenul alerga din Moscova spre sud. Într-unul din compartimente s-au instalat în largul lor patru bărbați, așa cum se pot instala bărbații când le este tare cald și nu sînt stînjeniți de prezența unor femei. Trîntiți în așternuturile motololite, căscău și fumau.

Locurile de sus erau ocupate de un bătrînel uscățiv, care se urca și cobora din pat cu o uimitoare ușurință, și de un tînăr îmbrăcat într-un costum deschis, cu o față proaspătă și atrăgătoare, așa cum sînt desenate de obicei chipurile pe afișele de 1 Mai. Paturile de jos erau ocupate de doi pasageri solizi, pe care-i ghiceai dintr-o singură ochire că nu lucrează într-un birou cu mese înghesuite una în alta, ci în cabinete proprii, unde nu e recomandabil să intri fără a fi anunțat în prealabil. Unul dintre ei era un ins impozant, bine hrănit și cu ochelari. Celălalt — nu mai puțin impozant și bine hrănit, dar fără ochelari, cu un cap rotund și chel ca luna plină. Toți patru se urcaseră în tren seara tîrziu și nu reușiseră să se cunoască pentru că se culcaseră imediat.

— Totuși, e ora 11 — spuse bătrînul din patul de sus, uitîndu-se în jos ca o ciocănitoare din scorbura unui copac.

În același timp, pasagerul de jos, înjurînd printre dinți, încerca un pulover nou, scoțîndu-și cu greu capul rotund și chel prin deschizătura puloverului.

— L-ai îmbrăcat pe dos — spuse bătrînul. Cerbii trebuie să fie în față.

— Și sînt în spate?

— În spate.

— Dracu'să-i ia pe cerbii ăștia! Scorneală băbească! Își băgă capul din nou în pulover.

Se auzi o bătaie în ușă și-și făcu apariția o îngrijitoare tînără și drăguță.

— Îmi permiteți să mătur?

— Poftim — răspunse prietenos bătrînelul și adăugă: v-am făcut destulă murdărie.

— Păi, pentru asta există îngrijitoare, ca să țină curățenia — zise pasagerul de jos cu prestanță. De-a latul pieptului său puternic, pe fondul maro al puloverului, se desenau doi cerbi cu coarnele arcuite îndărăt. Omul își ridică picioarele pentru ca îngrijitoarea să poată mătura mai ușor.

— În general, aveți dreptate — zise stăpînindu-se îngrijitoarea. Totuși mcurile nu se aruncă pe jos, pentru ele există scrumiere... Ați observat ce ordine e în trenul nostru? Brigada noastră de femei deține, al doilea an, steagul producției... Cînd să vi se aducă ceaiul?

Îngrijitoarea nici nu închisese bine ușa cînd pasagerul cel spîn, cu cerbii pe piept, zise înadîns cu glas tare ca să-l audă femeia:

— Ce drăguță e!...

Îngrijitoarea trînti ușa. Pasagerul cu cerbii spuse, rîzînd:

— Ați văzut-o? Surprinzînd în-

să privirea plină de dezaprobare a bătrînelului, adăugă: — Nu, se înțelege, femeile, cum se zice, sînt o mare forță — nu neg acest lucru, dar, în unele cazuri, și cred că sînteți de acord cu mine, din partea lor te poți aștepta, ca să spun așa, la un șir de neplăceri.

Și începu să cînte firnîit și fals: „Dragi femei, cît de înșelătoare și schimbătoare sînteți, trampam-pam ta-ra-ram...”

— Păi, da, dac-așa înțelegi d-ta, — zise sec bătrînelul. N-am poftă să mă cert cu d-ta... Cele mai frumoase amintiri din lunga mea viață le am de la femei.

— Dacă-i așa — spuse pasagerul cu cerbii — de ce să ne pierdem vremea degeaba. Fiecare dintre noi să povestească pe rînd cîte o poveste despre femei și vom vedea a cui va fi mai plină de învățăminte.

— Cu gîtlejul uscat, nu e interesant nici să povestești, nici să ascuți așa ceva — observă pasagerul impozant cu ochelari și scoase din geamantan o sticlă de coniac. Propun să bem un păhărel.

— Dăm cuvîntul celui mai în vîrstă — zise pasagerul spîn, adresîndu-se bătrînelului, după ce bău păhărelul și supse o felie de lămîie. Și pentru că nu avem aici în compartiment elemente feminine, propun ca povestirea să fie ilustrată cu toate amănuntele...

— Dac-aș povesti cu amănunte — spuse bătrînul — atunci ar fi un roman în trei volume.

— Oho! — strigară ceilalți trei într-un glas.

— Nu știu cum să înțeleg acest „oho“ al dumneavoastră — zise bătrînul. Îmi voi da silința să fiu scurt. Prima parte a romanului meu cuprinde copilăria și adolescența și este dedicată mamei mele.

— La vezi, nu devia de la temă! — rise spînul, amenințîndu-l cu degetul.

Bătrînul îl privi sever. Ceea ce făcu să dispară dintr-o dată zîmbetul jucăuș de pe fața spînului. Tînărul băgă o bucată de șocolată în gură și începu să privească distrat pe fereastră. Pasagerii de jos se apucară din nou de coniac.

— M-am născut într-un sat nu departe de Nercinsk, unde au fost trimiși părinții mei în 1889 — începu bătrînul. Mama mea a rămas văduvă de tînără și m-a crescut singură. A fost o rușoaică minunată de care îmi amintesc cu mîndrie.

Bătrînul privi chipul impasibil al tînărului, privi în jos la cei doi tovarăși de drum care dădeau pe gît coniacul și-i păru deodată rău că a început să vorbească despre maică-sa. Ridică puțin glasul și zise:

— Întrucît văd că prima parte a romanului meu în trei volume nu vă interesează, trec la a doua parte. Dragoste.

— Să bem pentru dragoste — zise pasagerul cel spîn și ridică păhărelul de argint.

Tînărul zîmbi gînditor. Pasagerul cu ochelari nu făcu nici un gest, bău și apoi mușcă dintr-o bucată de pește afumat.

Bătrînul continuă:

— În acea vreme trăiam la Moscova, unde urmam cursurile Institutului Pedagogic. Acolo am întîlnit o fată.

— Drăguță? — întrebă spînul.

— Da. A fost deosebit de drăguță. Ochi mari, păr bogat și deschis ca inul... Am o fotografie a ei. Este adevărat, fotografia asta e de la vîrsta de 60 de ani, dar trăsăturile feței...

— Poți să nu ne-o arăți — zise spînul. Te credem pe cuvînt.

Bătrînul oftă.

— Ea era studentă. N-am să uit niciodată plimbările noastre studentești, excursiile pe Dealul Vrăbiilor...



— Acolo unde e acum universitatea — completă tînărul.

— Chiar acolo... Eu cu Mașa ne-am iubit, așa cum iubești la 25 de ani: cu sfială, gingășie, pasiune, abnegație și egoism în același timp.

— Eh, spuse pasagerul spîn încîntat. Unde sînt cei douăzeci de ani ai mei?

— N-are importanță — zise bătrînul, insufletit. Dacă iubești cu adevărat, atunci iubești și la șizeci de ani. Eu cu Mașa am terminat Institutul, ne-am luat de mîna și am plecat la țară.

— La țară? Din Moscova? și tînărul fu cît p-aci să cadă de pe laviță peste cei doi pasageri cu coniacul.

— Întocmai, tinere. În sălbăticie, la o școală sătească. Am trecut prin toate: ne-a fost greu și urît, — dar ne-am iubit unul pe altul, ne-a fost dragă munca și am fost fericiți.

— Cu draga ta, și în cocioabă e rai — zise spînul, rîzînd.

Bătrînul îl privi cu dispreț și continuă:

— În sat ne-a prins războiul civil. Am luptat trei ani. Mașa a luptat împreună cu mine.

— Oh! nu-mi plac femeile în uniformă... se strîmbă pasagerul cu ochelari.

— Ea a fost soră de caritate — explică bătrînul, dar la nevoie punea mîna și pe pușcă. După război, eu și Mașa ne-am mutat la Moscova.

— Ei, așa mai înțeleg și eu — zise tînărul cu o voce supărată și pe urmă tăcu încurcat.

— Ei, și cînd vine conflictul? — întrebă spînul. Într-un roman bun trebuie neapărat să fie un conflict. Ați venit la Moscova dumneata, un tînăr comisar — sau ce-ai fi fost acolo — plin de viață și energie, un bărbat frumos și înalt după cît se pare, și Mașa dumitale, care umbra după dumneata, obosită, cu cizme soldățești și manta soldățească. Apoi dumneata ai întîlnit pe strada Petrovka o blondină plînuță și fermecătoare și...

— Eh, scuzați, văd că fantezia dumneavoastră a început să zburde — zise bătrînul cu dezaprobare în glas. Nu a fost nici o blondină plînuță...

— Atunci ce fel de roman este ăsta — se supără spînul. Nici să nu te gîndești să-l scrii: nimeni nu-l va citi. Acum se cere ca în romane să clocotească pasiunea, eroii să leșine de dragoste, dar la dumneata, ce-i?

— La mine n-a leșinat nimeni, zise bătrînul. Eu și soția mea am devenit din nou învățători. Acuma, Maria Vasilievna a mea a primit distincția de învățătoare a poporului.

— Dar dumneata? — întrebă pasagerul cu ochelari.

— Eu, nu.

— Aha! începe să miroase a conflict — se bucură spînul. Dumneata îți invidiezi soția, iar dînsa se uită de sus la dumneata.

Tînărului i se păru





că bătrînul vrea să scuipe pe chelia spinului. Dar, bineînțeles, i se păru numai. Bătrînul spusese liniștit:

— Acum voi trece la a treia parte a romanului meu. Am trei fiice.

— Drăguțe? — sări spinul.

— Unui tată îi e greu să judece, dar lumea spune că-s drăguțe. Cea mai mare e inginer. Va fi numită director de fabrică în locul anui individ.

pe care l-au scos din cauza descompunerii morale.

Cerbi de pe pieptul pasagerului spin tresăriră și păzură că acuși-acuși o vor lua la goană, vor sparge geamurile cu coarnele și o vor porni înapoi spre nord — așa de tare gîfîia spinul.

— Închipuți-vă ce nerușinare — continuă bătrînul. Un muncitor solid, plin de răspundere, — și ce se întîmplă: s-a despărțit de cîteva neveste, pensie alimentară nu le-a plătit și se căsătorește din nou. La fabrică n-a scăpat de el nici o muncitoare cît de cît drăguță. Și acum va zbura cu tam-tam. Rușinos!

Spinul își duse mîna la inimă și întrebă cu glas răgușit:

— Dacă nu-s indiscret, la ce fabrică a fost numită fiica dumin-tale?

— Nu-i nici un secret. — răspunse binevoitor bătrînul. La fabrica de dulciuri...

— Uf! și spinul își trecu mîna peste cerbi. Nu e aia.

— Ce înseamnă „nu e aia”? se miră bătrînul. Fabrica e foarte bună și pentru fiica mea e o cinste mare.

— Bine. Iar a doua fiică? — întrebă pasagerul cu ochelari.

Bătrînul zîmbi subțire și dădu din cap:

— A doua? Vedeți, nu seamănă nici cu mama, nici cu tata. E atît de înțepată! A terminat Institutul de Literatură. Și eu, și maică-sa, visam „acum va scrie un roman sau un poem.” Dar ea s-a apucat de satiră, scrie foiletoane. La început am fost mîhnit — pe satirici îi publici doar pe ultima pagină, nimeni nu-i laudă hieciodată, iar dacă cineva scrie despre ei, atunci scrie numai cu dispreț: căci să vedeți, nu e nici Scedrin, nici Gogol. De parcă în poezia noastră ar fi numai Pușkini! Zău, e întristător! Dar acum ne-am împăcat și sîntem chiar mulțumiți. Prin munca ei aduce un aport destul de mare. N-ați citit acum cîteva zile foiletonul ei despre calitatea producției?

Pasagerul cu ochelari se întunecă, își scoase ochelarii și începu să-i șteargă cu o bucată de flanelă.

— Era vorba de ciorapi, nu-i așa? — întrebă el cu severitate.

— Da, da — se bucură bătrînul. Vasăzică l-ați citit? Directorul unei fabrici de ciorapi — eh, i-am uitat numele — dădea numai rebuturi. Ciorapi cu dungi, pătați, unul mai scurt decît celălalt, cusături cu spirală și dracu' le mai știe! În general l-a frecat bine.

Pasagerul scăpă ochelarii din mînă, dar din fericire nu se sparseră. Se aplecă să-i ridice și, probabil din cauza aceasta, fața i se înroși.

— Aceste foiletoane sînt numai mîzgăleli — zise el mînios. Și nimeni nu se pune în situația

conducătorului de întreprindere. Poate e un om capabil, cu merite, dar trebuie să sufere din cauza călcîiului unui ciorap de femeie.

— Cum? — întrebă într-un glas ceilalți.

— Da, da! — din cauza călcîiului unor babe! Înainte, femeile erau mai modeste, purtau ciorapi simpli și-i împleteau singure, iar bărbații aveau mai puțină bătaie de cap. Dar acum, dă-le „Kapron”! Astăzi, un călcîi de culoare închisă, mîine cu muchia, poimîine călcîiul cu ajutor! Și toate pentru ce? Ca să placă bărbaților! Și nouă ne vine rău doar cînd ne uităm la aceste călcîie!

— Degeaba acuși femeile că vor să se dichisească — zise viclean bătrînul. De ce îl aperi pe acest conducător indolent? Vă este poate... din întîmplare, cunoscut?

— Nu-l cunosc — răspunse tăios pasagerul cu ochelari. Eu am alt profil de producție.

— Încă nu ne-ai povestit despre a treia fiică — îi aminti tînărul.

— Fiica mea cea mică — spusese bătrînul cu tandrețe în glas — termină la primăvară Institutul de agronomie. E preferata noastră. Seamănă leit cu maică-sa și e tot atît de deșteaptă și capabilă. Dar să vezi nenorocire: s-a îndrăgostit de un băietandru, unul din aia care ia numai nota 3. Un lenș din convingere...

Tînărul își trecu nervos toate cînci degetele prin păr.

— Bineînțeles, că dragostea nu ține seamă de note — oftă bătrînul. Dar nici nu-i vorba de faptul că el ia note mici. Se întîmplă ca unii să nu fie printre primii — totuși crește și devin oameni. Asta se întîmplă. Pe noi ne neliniștește altceva. Acest tînăr — noi nu-l cunoaștem încă — este probabil „băiatul mîmichii” sau și mai rău. Nu vrea să învețe. Dar se pregătește — și pare să aibă oarecare posibilități — să se strecoare la aspirantură ca să rămînă la Moscova. Iar fiica mea a hotărît să plece la țară. Și acum, povestea e încurcată.

Tînărul își rodea unghiile în tăcere.

— Ei, acum, spusese bătrînul, cine spune povestea următoare?

— N-am nici un chef — murmură pasagerul cu ochelari.

— Îmi ajunge! — și pasagerul chel se întinse de-i trosniră ciolanele. Am ascultat cu plăcere povestea plină de învățăminte despre cele patru, cum s-ar spune, reprezentante model ale puternicei caste feminine. Cîinste și slavă lor! Dar coniac nu mai este? Păcat! Vom continua plăcerea în vagonul-restaurant.

Trenul se apropia de stație. — Mă duc să respir puțin aer proaspăt — zise bătrînul.

Tînărul sări de pe bancă, își îndesă șapca pe cap și-l urmă pe bătrîn. Îl ajunse lîngă ușă și-i zise cu sfială:

— Am vrut să vă întreb ceva, mă scuzați. Cum vă numiți dumneavoastră?

— Nicodim Ivanovici. Dar de ce?

— A! Ni-co-dim Ivanovici... Nu, iertați-mă, nu e acela — tînărul zîmbi mulțumit și se îndreptă spre compartiment.

— Iarăși nu e acela! — și bătrînul își desfăcu mîinile în lături. Nu știu, de ce, dar astăzi nu ni-meresc de loc la țintă! Ba nu e aia, ba nu e acela!...



CELE DOUĂ PLANURI ALE LUI ANDRÁS-BACI

Szábó András a pornit să ia viața pieptiș, avînd două planuri: să-și crească o mustață deasă și frumoasă ca un husar și să-și dureze o căsuță. Prima dorință i s-a împlinit din tinerețe. Dacă cineva vrea musai să-și lase mustață, lucrul merge ușor; nu-i trebuie pentru aceasta nici bani, nici muncă, ci numai un pic de răbdare. Cu planul al doilea, însă, a fost bucluc. Au trecut ani, chiar zeci de ani, și András-baci n-a putut să pună una peste alta măcar două cărămizi care să se cheme că-s ale lui.

Sigur că nu-s-a împăcat cu soarta; dar ce putea face? O simbric amărită de slugă hotăra fără drept de apel cît de departe puteau să meargă dorințele lui de om sărac, care pe deasupra era și un gur de naționalitate.

Nădejdea totuși nu l-a părăsit. Și totdeauna, cînd își răsucea mustața în fața oglinjoarei rotunde de pe perete, suspina: „Cu cît ar fi mai arătoasă mustața asta, dacă oglinda ar atîrna pe peretele casei mele!”

Dar începînd din acea dimineață de toamnă cînd întîiul ostaș sovietic i-a intrat în casă, András-baci s-a lăsat de suspinat și a început să simtă un temel în tot ce făcea. Atunci a stat de vorbă mult cu eliberatorii și aceștia i-au arătat cum o să înceapă și prin părțile Aradului, ba chiar și în satul Arpășel, o viață nouă. Din acea clipă el a început să fie tot mai sigur că în curînd va ajunge să sape temelia casei mult dorite.

... Cinci ani mai tîrziu, într-o dimineață de mai a anului 1950, András-baci a stat mai mult ca de obicei să se gătească. Mai ales mustața și-a periat-o cu mai multă grijă. Nevastă-sa s-a îmbrăcat și ea frumos. Se găteau doar pentru o mare sărbătoare: era ziua înființării gospodăriei colective „Drumul Victoriei” din Arpășel. O bucurie năvalnică îi umfla pieptul. Chiar și ulița îi părea prea strîmtă. Mergeau pe mijlocul drumului. Din buzunarul de sus al pieptarului își scotea capul un creion bine ascuțit. Creionul acesta, cu care a semnat cererea de a fi primit în gospodăria colectivă, îl mai păstrează și acum și îl folosește numai cînd are de scris lucruri de seamă. Cu acest creion a însemnat el în fiecare an cîte zile-muncă a avut și ce răsplată a primit.

Patru ani au trecut de atunci. András-baci simțea cum se apropie ziua în care vechea lui dorință se va împlini. Și anul acesta a sosit: casa lui se ridică acum, prin puterea unui mare colectiv, și se ridică repede, fiindcă zidarii și dulgherii gospodăriei lucrează la ea voluntar. Își împart munca cum își împart și bucuriile, fiindcă așa e acum rînduiala lucrurilor — și nici nu se poate să fie alt fel!

András-baci are 68 de ani. Sînt 48 de ani de cînd și-a făcut cele două planuri mari ale vieții. 48 de ani a agățat oglinjoara pe peretele casei luate cu chirie. Anul acesta, însă, ea va fi prinsă lîngă fereastră, pe peretele casei care a fost ridicată cu sprijinul colectivizării, de dragul și spre fericirea lui Szábó András.

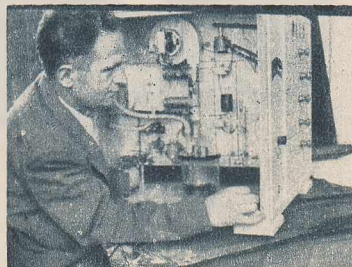


G. KUKTA

UN TERMOHIDROSTAT ORIGINAL

În cercetările științifice în domeniul hîrtiei și celulozei, una din cauzele care pot da erori în determinările analitice este variația umidității relative a aerului. Pentru a obține rezultate comparative, probele respective trebuie menținute în aparate de condiționare, cu umiditate relativă și temperatură constantă (termohidrostate). Unele aparate au inconvenientul că necesită o supraveghere și reglare continuă.

Pentru a remedia aceste neajunsuri,



în cadrul secției de celuloză și hîrtie a Institutului Politehnic din Iași, s-a pus problema realizării unui nou tip de aparat. Avînd în față această problemă, tovarășul prof. V. Diaconescu, împreună cu colectivul de cadre didactice de la catedra de celuloză și hîrtie, a reușit să construiască după multe luni de muncă un termohidrostat în stare să facă față tuturor experiențelor de laborator. Aparatul poate condiționa probe la umiditățile relative ale aerului cuprinse între 20-100 la sută, care pot fi menținute constante cu erori infime, precum și la diverse temperaturi.

Termohidrostatul — construit de colectivul ieșean din resurse locale — nu mai necesită nici o supraveghere, în timpul condiționării probelor, iar rezultatele științifice ce se obțin sînt cu mult mai precise decît cele obținute cu vechile aparate.

Lozăr BENEȘ
correspondent-Iași

INSTITUTUL „DR. V. BABEȘ”



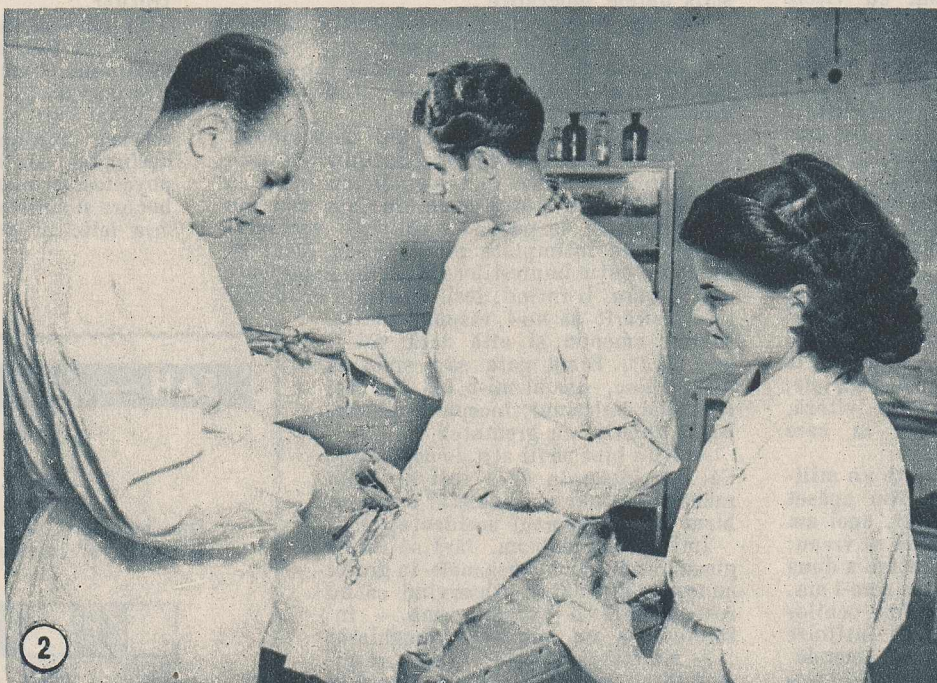
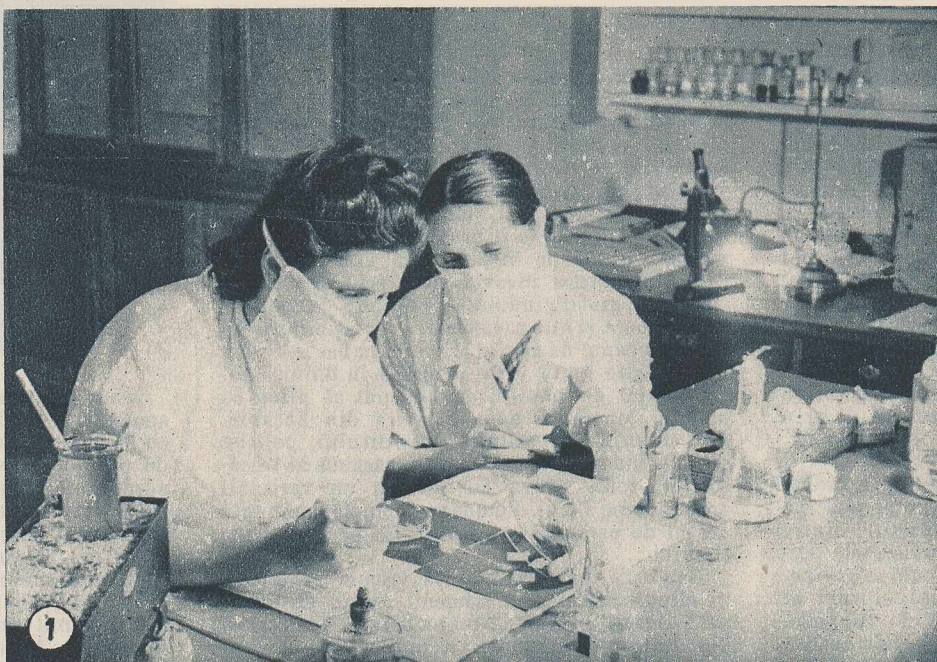
de C. BACIU

Fotografii de Tadeu CIOS

Pe cheiul Dîmboviței, cam în centrul unui șirag de institute de cercetări și de învățămînt, înconjurat de arbori bătrîni, se ridică Institutul „Prof. dr. V. Babeș.” În această clădire simplă, masivă, căreia timpul i-a dat o tentă cenușie, a lucrat marele savant. Aci el a făcut celebre studii asupra leprei, pelagrei, rabiei (turbarii), tuberculozei, sifilisului, nu numai ridicînd pe o înaltă treaptă medicina romîină și făcînd pași înainte în medicina universală, ci și transformînd catedra sa într-o tribună de acuzare a guvernanților burghezomoșieri, care frînau dezvoltarea medicinei noastre. El a arătat — cum spune savantul sovietic Moșcubovski — că „...fără măsuri concrete pentru îndepărtarea mizeriei și fără asigurarea materială a maselor populare toate realizările științei vor fi neputincioase în lupta cu aceste boli.”

Institutul Babeș face astăzi parte dintr-o vastă rețea științifică. Pe frontul cercetărilor medicale ce se fac în țara noastră el ocupă una din cele mai înaintate poziții: e forul superior științific de îndrumare tehnică și metodologică pentru anatomia patologică.

Aci se studiază problema inflamației, adică reacțiunea organismului față de un agent patogen (afară de tumori). Și întrucît aceste inflamații apar în marea, în zdrobitoarea majoritate a bolilor, se poate spune că Institutul luptă împotriva a nenumărate forme în care agenții nocivi caută să pătrundă în organismul viu.



Vin aci biopsii (fragmente de țesuturi provenite din operații chirurgicale) din toate colțurile țării, pentru a li se pune diagnosticul: inflamații de uterine, boli de piele, stomac, leziuni ale faringelui și laringelui, ale oaselor etc. Ele sînt sistematizate, catalogate, formînd o bibliotecă neobișnuită ale cărei volume au pagini de sticlă colorată cu fragmente de organe: histoteca.

Dar principala activitate a Institutului constă nu numai în punerea acestor diagnostice și în formarea histotecei, ci în cercetări din domeniul anatomiei patologice făcute pe baza învățării pavloviene și în general a medicinei sovietice.

Se fac lucrări de histochimie folosind studiile lui G. I. Roskin; se lucrează cu metoda „micului stomac” a savantului Pavlov, se aplică procedee de chirurgie experimentală după Speranskaia, culturi de țesuturi după metoda Filatov și se fac probe de fiziopatologie, urmînd experiențele profesorului Kavețki.

Toate țesuturile sînt studiate îndeaproape, în ansamblul organismului, dîndu-se atenția cuvenită sistemului nervos.

În acest scop e nevoie de material de experimentare: șoareci albi, șobolani, cobai, iepuri, pisici, cîini. Crescătoria e în dezvoltare, ultimele amenajări transformînd-o într-o construcție modernă, bine utilată.

Produsul finit al muncii cercetătorului constă în concluzia științifică, într-o mică pătrundere a unei legi a naturii. Pentru această concluzie se fac experiențe de morfo-fiziologie, analize de chimie și histochimie (chimia țesutului), ilustrate prin microfotografii în alb-negru sau în culori. Înregistrat în tabele, măsurat, numărat, fotografiat, agentul patogen poate fi supus unei puternice ofensive din partea medicinei combative. Pregătirea acestei ofensive a fost făcută aci, în vechiul Institut fondat de profesorul Babeș.

În fotografiile alăturate dăm cîteva aspecte ale acestei munci de cercetare.

1 Se dă „hrana” de plasmă sanguină, inimii unui embrion de pui proaspăt separate de corp, care va continua astfel să trăiască în laboratorul de culturi de țesuturi.

2 De data asta, pe masa sălii de operație pacientul e un cîine. Operează doctorul Paul Niculescu, avînd ca asistent pe dr. Leonida Georgescu și ajutat de laboranta Lița Popa.

3 Doctorul Grigore Pambuccian, în fața aparatului sovietic „Zorkin,” de curînd dus de la Moscova, cu ajutorul căruia se pot fotografia microorganismele.

4 În crescătoria de animale, într-una din boxele iepurilor. E ora mesei și, de undeva din înălțimi, au început să vină arome de varză.



În numele ordinii

— Schiță —

de HUSZÁR Sándor

Desene de A. POCH



S-a întâmplat anul trecut, în 15 aprilie. Dimineața am băut, în fugă, cafeaua cu lapte și am înhățat din mîna mamei pachetul cu sanvișuri, ca pe un băț de stafelă. N-am apucat însă s-o zbughesc, căci mama m-a prins de reverul hainei. Zimbînd cu înțeles, îmi vorbi — așa cum fac mamele după ce copiii le-au crescut aripi și-s gata să-și ia zborul — cu un glas în care citeam mai curînd o rugămintă, decît o poruncă: să fac ce-oi ști, numai ca în seara aceea să nu aibă loc nici o plenară, și nici de cinematograf să nu fie vorba. Și, dacă se poate, întîlnirea cu „știi tu bine cine”, s-o amîn. Pe scurt, să fiu acasă devreme. Grăbit cum eram, am uitat s-o întreb pentru ce anume îmi cere un lucru atît de greu și i-am promis, cu prea multă ușurință, că, negreșit la șapte seara, voi fi acasă.

Dar, ca de obicei, la ceasurile șapte trebuia să fiu încă în redacție. Pregătind un manuscris, dezbăteam de unul singur raportul dintre munca de interes obștesc și treburile mele personale. Am limpezit, teoretic, așa cum se cuvine, problema, dar nu-mi puteam închipui cum ar putea s-o vadă și mama tot atît de limpede. În această privință ea are convingeri de neclintit, care nu îngăduie compromisuri.

În sfîrșit, spre ora opt mi-am isprăvit lucrul și după cîteva minute pedalam cu viteză maximă pe bicicletă.

Era primăvară. Pe marginea șoselei înfrunzeau salcîmii, iar eu goneam pe asfaltul neted. Străbătusem o bună bucată de drum. Ajungînd la periferie am trecut de pe asfalt prin hîrtoapele străduțelor desfundate. Acum pietrișul sărea de o parte și de alta a roților, în scrișnetul ciudat al cauciucurilor. Și eu mă hurducam în scîrșîitul amenințător al șei. Mă temeam să nu sparg vreun cauciuc, ceea ce m-ar fi întîrziat mai mult și mi-ar fi agravat situația față de muștrările îndreptățite ale mamei. Căci muștrările mamei îs mai greu de îndurat decît chelfăneala pe care o căpătăm în copilărie, fără să fi făcut prea mari stăruințe. În sfîrșit, virînd cu o admirabilă îndrăzneală pe trotuar și chinuînd fără milă pedalele, am seos din bicicletă maximum de viteză. Atunci s-a întîmplat însă ceva la care n-avusesem timp să mă gîndesc.

La un colț de stradă, am dat peste un milițian. Mi-a făcut semn să opresc. Am apăsat pe frînă, roata a hîrșîit cîteva metri, apoi am stopat. Abia atunci m-am gîndit, fără să vreau: am ajuns în fața ordinii publice. Pentru a doua oară, în cei douăzeci și ceva de ani pe care-i am.

Ca într-un film, mi-a trecut prin fața ochilor o întîmplare mai veche: prima mea întîlnire cu ordinea publică și prima mea amendă. Aveam 11 ani. Îmbrăcat ca val de lume, o însoțeam pe mama la cumpărături. Intrînd într-o

prăvălie, mama mi-a încredințat coșul cu zarzavaturi. Lucrurile se petreceau la cîteva săptămîni după diktatul de la Viena, cînd abia făcusem cunoștință cu noua putere: lustruita, însăbiata poliție și droaia de funcționari a statului horthyst. Căscam ochii la mulțimea peștrită din piață și, fără să-mi dau seama, rupeam în bucățele o proclamație cu chenarul vrîstat, lipită pe afișier. M-a trezit o mină care mă scutura zdravăn de urechi și un glas care urla, gratificîndu-mă cu epitete ca: haimana, putoare și alte asemenea. În răstimpuri mă izbea cu capul de afișier. Eu nici habar n-aveam pentru care faptă eram răsplătit în halul ăsta. Și, speriat de moarte, am început să plîng cu hohote. Mama se năpusti afară din băcănie, mă smulse din mîinile lustruitului polițist și, în plină stradă, spre hazul neascuns al trecătorilor, rosti cîteva cuvinte cu un veritabil accent de pe Niraj. Pomenea de unele amănunte destul de personale cu privire la părinții polițistului...

Dar asta n-a durat multă vreme, pentru că în clipa următoare a izbucnit glasul de trompetă al polițistului: „Nu te obrăznic, zdreanță din Balcani. Duhnești a opincă!...” A seos apoi un carnetel și un creion și, în murmurul celor de față, în sughițurile mele de plîns, mi-a scris datele biografice...

Așa am luat contact pentru întîia oară cu ordinea publică. Și întîmplarea m-a pătruns atît de puternic, încît multă vreme după aceea îmi tremura cămașa-n spate cînd vedeam vreun polițist...

Senzația asta m-a urmărit ani de-a rîndul. Amintirea dureroasă a primei întîlniri cu ordinea publică mocnea în mine. Și, cu toate că milițianul care stătea acum în fața mea nu semăna cîtuși de puțin cu polițistii vechiului regim, cele întîmplate atunci m-au făcut să nu dau atenție impresiilor culese din experiențe mai recente. Îi întînd, deci, buletinul de identitate, hotărît să nu-i răspund nimic. Plătesc amenda și altă dată voi fi mai atent. Eram gata să-i spun că mă grăbesc, dar el mi-o luă înainte. Răsfoind buletinul, începu să-mi vorbească liniștit, cu greutate:

— Nu-i bine să fii atît de nepăsător. Ce s-ar întîmpla dacă toți ar lua-o razna pe trotuar cu bicicleta? Greu am birui cu transportul accidentațiilor...

Îmi vorbea molcom, fără să ridice glasul, indulcînd consoanele în graiul cunoscut din Sălaj. Observînd că nu rostesc nici o vorbă, urmă — întorcîndu-se un pic — în maghiară:

— Nu știi romînește? — apoi, respîrînd adînc, se pregăti să mă convingă în ungurește de relele pe care le-am făcut.

L-am informat imediat că înțeleg tot ce-mi spune. Convingîndu-se, își luă notesul și, încet, cu băgare de seamă, ca unul care s-a împrietenit de curînd cu scrisul, îmi notă numele. Apoi adresa, anul nașterii și ziua... După ce termină, mă privi întrebător și mă întrebă:

— Te-ai născut în 15 aprilie?

— Da, răspunsei gîndindu-mă că vrea să confrunte spusele mele cu datele din buletin. Dar se întîmplă cu totul altceva.

Milițianul încetă să mai noteze. Închise carnetelul, întinzîndu-mi buletinul:

— Atunci, la mulți ani! Mă rog de dumneata numai ca pe viitor să circuli pe șosea, nu pe trotuar...

Și mi-a strîns mîna.

...Mi-a fost tare rușine; nu-mi mai găseam cuvintele. M-am uitat după el... Nu s-a întors. Era încredințat că nu voi mai urca pe trotuar...

M-am suit pe bicicletă și, în vreme ce mă scutura hurducîndu-mă de-a lungul drumului desfundat și bolovănos, m-am gîndit să-i povestesc și mamei întîmplarea asta. Las' să se bucure și sufletul mamei. Să-i spun cine anume m-a felicitat primul, de ziua mea...

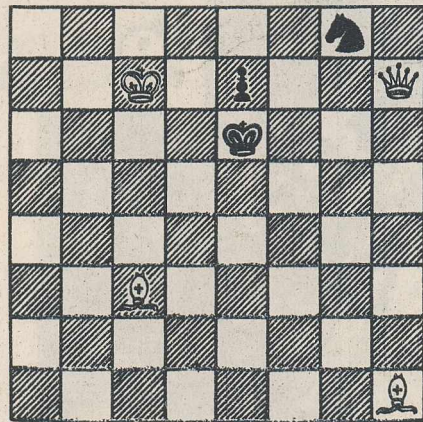
În romînește
de Ștefan LUCA

ȘAH — ȘAH — ȘAH — ȘAH

PROBLEMĂ

de L. I. KUBBEL

Din concursul de dezlegări de probleme-miniatuiri al revistei „Șahmatî v S. S. S. R.”



Mat în 3 mutări

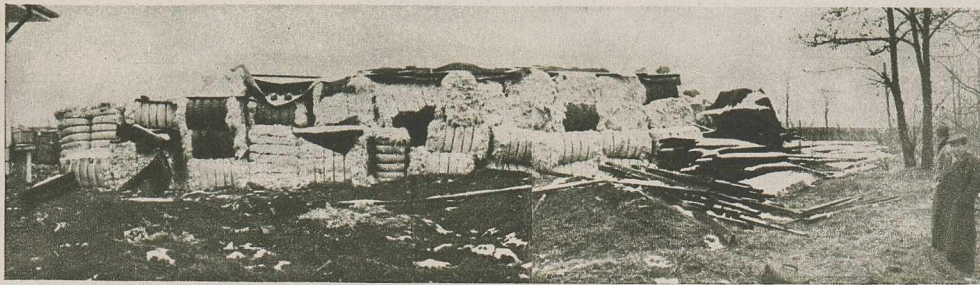
(Controlul poziției. Alb: Rc7, Dh7, Nc3, Nh1. Negru: Re6, Cg8, Pe7).





Peisaj de iarnă din munții Apuseni

OAMENI CARE STINGHERESC...



O SĂ FIE CEVA PIERDERI...

Fotografia noastră nu reprezintă curtea unei întreprinderi de colectare a deșeurilor. Nici rampa unei gări, unde câteva zeci de tone de bumbac stau gata de încărcare. Dimpotrivă, fotografia arată unul din „depozitele” Filaturii „Dacia”.

În august 1953, partidul a hotărât ca poporul să primească mai multe bunuri de larg consum, printre care și țesături. Poporul transformă Hotărârea în fapt. De pe ogoare s-au cules vagoane și vagoane de bumbac. Filaturile lucrează din plin înghițind uriașe cantități de materie primă.

Depozitele fabricilor au devenit neîncăpătoare. Acesta e semn de îndestulare, și e bine. Însă tov. director Nicolae Ungureanu (în fotografie, dreapta) nu are o inimă emotivă, și nu s-a pierdut cu firea. Nu-i loc în magazie? Depozitam bumbacul în curte. Ministerul neputind asigura construirea unui număr suficient de magazii, a dat dispoziție ca bumbacul să fie depozitat afară, pe pardosele bine ferite de umezeala de jos și în același timp să fie acoperit cu prelate impermeabile. Cît de bine e ferit bumbacul de

umezeală și noroi și cît de mult îl îngrijorează aceasta pe tov. director Nicolae Ungureanu, reiese din fotografie.

— Ce să facem? O să fie ceva pierderi...

Această resemnare oblomovistă nu are nimic comun cu grija față de avutul obștesc. Ea aduce mai degrabă a nepăsare, a neglijență, a încălcare a intereselor celor ce muncesc. Iar în regimul nostru, poporul a prins obiceiul să tragă la răspundere pe cei ce-i neocotesc interesele.

AUTOBUSUL-FANTOMĂ

Dacă veți vedea un autobus fără număr, fără indicație de traseu; care, deși e înscris în multe (nu toate!) dintre tablourile stațiilor I.T.B., uneori oprește în stație, iar alteori ba; care vine cînd la o oră, cînd la două, cînd de loc; care stă la capetele liniilor cîte o jumătate oră sau o oră, pentru ca, în sfîrșit — așteptat cu năduf de pasageri — să le dea cu tifla și să se îndrepte în viteză spre garaj, apoi să știți că acela este autobusul 32 — zis „cenușereasa”, zis „autobusul-fantomă”, zis „uite-l, nu e”...

Dat fiind că orice fenomen are o cauză materială, este evident că nici „autobusul-fantomă” n-are caracter mistic. El umblă așa, fiindcă nu e destul de „rentabil” pentru I.T.B. Și nu e rentabil pentru că umblă așa cum umblă, lată de ce ciinele nu-și poate prinde coada, oricît s-ar roti după ea în jurul unui felinar.

Poate că va părea straniu, dar de această problemă răspunde — și foiletonistul pornit pe critică regretă acest lucru — un erou pozitiv. Este tov. Gheorghe Dumitrescu, șeful secției circulației de la Gospodăria de exploatare a autobuselor și troleibuselor (G.E.A.T.). Desigur, el are greutăți multe. Și cînd îl întrebi de ce merg prost autobusele, are de ce să se plîngă: „Ce să te faci, de pildă cu niște taxatori ca Bugan Ioan, Bratoloveanu Nicolae, Coman Nicolae, Timofte Dumitru și alții ca ei, care confundă tașca de taxator cu propriul buzunar!”. „Mai sînt apci și pasageri nedisciplinați care nu

crută avutul obștesc. Pe urmă sînt penele și deteriorările. Cum să-i convingi pe tovarășii de la Sfatul Popular Regional că stricăciunile suferite de autobusele 58, care se hurdacă prin gropile de pe șoseaua București — Domnești, costă mai mult decît ar costa lucrările de reparare și întreținere a drumului — lucru valabil, de altfel, și pentru alte drumuri ca, de pildă, șoseaua Măgurele... Iar colac peste pupăză, din timp în timp la G.E.A.T. se schimbă și directorul, și inginerul șef...”

Or fi adevărate toate acestea, dar ele nu scuză faptul că autobusul 32 circula așa cum circula. Și de acest lucru răspunde direct tov. Dumitrescu care, dacă ar fi luat legătura cu întreprinderile pe care le deservește linia 32, ar fi aflat orele de vîrf în care ar trebui să circule cu regularitate, și nu după nemilosul hazard, mai multe mașini. Sau care, dacă n-ar pune numai problema rentabilității, ci și pe cea a intereselor oamenilor muncii, ar face ca linia 32 să fie o linie obișnuită, cu autobuse pe care să se poată, cît de cît, conta. Și atunci nu s-ar mai spune că numai autobusul 31 e „rentabil”; de fapt — ceea ce tov. Dumitrescu se pare că nu știe — marea majoritate dintre cetățenii care folosesc autobusul 31, călătoresc de la Piața 28 Martie pînă la Piața Stalin, deci pe traseul comun ambelor linii. Ei nu știu, însă, de cele mai multe ori, că există și un autobus 32 care-i poate deservi. Dacă tov. Dumitrescu ar fi cunoscut acestea și-ar fi acționat în consecință, n-ar mai fi apărut în „Flacăra” fotografia unui grup de cetățeni așteptînd zadarnic autobusul-fantomă, iar poza sa din medalion ar fi fost a unui erou pozitiv fără asemenea „pete”...



CIORAPII CU BUCLUC

Ce asemănare este între călciul lui Achile și călciul unui ciorap confecționat de tov. Miluță Buculea? Și unul și altul sînt la fel de vulnerabili...

Dacă la fabrica „Republica” din București ciorapii n-ar trece pe la reparație și controlul tehnic, ci ar ajunge în comerț așa cum îi predă tov. Miluță (vezi fotografia) nu-i greu de imaginat cam cum ar decurge o consfătuire între consumatoare și autorul ciorapilor cu defecte; discuția s-ar desfășura cam așa:

— Pați să ne spui, tovarășe Buculea, de ce au ciorapii defecte? ar întreba femeile.

— Păi, să vedeți...

mașina e complicată și are o mulțime de ace. Blestematele de ace se strîmbă și ar trebui să le îndrept. Cîteodată uit. Pe urmă trebuie să mai îndrept și platinele de cuplare sau de egalizare. Mi se întîmplă să uit și asta. Apoi ar trebui să nu mai introduc în condur ace fără ca mai înainte să le îndrept. Nici pe asta n-o fac întodeauna...

— Și alte cauze nu mai sînt? ar insista femeile.

— Ar mai fi ele... Eu vreau să

fac cît mai multe duzini de ciorapi. Dar sînt de felul meu ghinionist: ciorapii de calitate I nu vor să se fabrice singuri, fără ajutorul meu. Ce să fac dacă am ghinion?



— Nu cumva o fi la mijloc vreo goană după cantitate? ar întreba femeile.

— O fi...stați puțin să-i întreb pe tovarășii mei Nicolae Fotache și Aurel Vătuț, că și ei fac la fel

ca mine, ba chiar și mai și...

Nu vreau să redau concluzia presupusei consfătuiri. Precis însă că, la încheierea ei, nimani n-ar dori să se aște în locul tov. Miluță și al celorlalți maeștri ai ciorapilor cu defecte.

BULEVARDIȘTII

Ți s-a întîmplat, desigur, să vrei să mergi la cinema și să vezi în vitrină, alături de fotografiile imbiatoare, al placardă pe care stă scris fără milă: „Nu mai sînt bilete”.

Dacă ești naiv, te resemnezi și te întorci cuminte acasă. Dacă însă perseverezi, cauți un bilet „de ocazie”. Sînt unii cetățeni cărora tocmai în seara în care și-au propus să vadă un film, li se întîmplă cîte ceva: o migrenă a nevastăii, o ședință sau cine știe ce. Și din această pricină sînt nevoiți să cedeze biletele.

Și mii de tineri frunțași în producție și meșteri ai recoltelor bogate, conducători de întreprinderi și inovatori, activiști și poeți, compozitori și artiști emeriți, laureați ai Premiului de Stat. Viorel Pușcă și Eugen Popovici, ca și toți tovarășii lor de generație, au aceleași posibilități de dezvoltare, primesc același sprijin părintesc al statului democratic-popular. Pentru ei, însă, munca cinstită în fabrică — unul e strungar, iar altul specialist în ascensoare — este... plictisitoare. De aceea ei caută „senzații tari”. Și le găsesc



Sînt însă alții care le cedează din cu totul alte motive: le cumpără fără intenția de a vedea filmul, iar apoi le revînd cu un suprapreț uneori egal cu valoarea biletelor.

Fotoreporterul a surprins doi asemenea revînzători de bilete, în „exercițiul funcțiunii”.

Deși sînt tineri, Viorel Pușcă și Eugen Popovici au năruvuri vechi, putrede. În țara noastră există mii

pe bulevard, alături de elemente descompuse, bulevardiști bețivi, donjuani, scandalații etc.

Societății noastre tinere îi șade bine cu un tineret sănătos și harnic. Viorel Pușcă, Eugen Popovici și alții ca ei, trebuie convingi că viitorul lor nu-i pe bulevarde, ci alături de cei ce construiesc viața nouă.

Andrei BART

UN MARE CREATOR

- 10 ANI DE LA MOARTEA LUI ALEXEI TOLSTOI -



Se împlinesc 10 ani de la moartea lui Alexei Tolstoi, marele scriitor sovietic a cărui operă se bucură de prețuirea întregii omeniri progresiste. Evocarea acestei mari figuri confirmă odată în plus că un artist mare nu poate trăi ca creator decât prin popor, că un artist se verifică prin măsura în care înțelege și plămăiește totodată sufletul poporului său.

Creu și întortochiat a fost drumul scriitorului Alexei Tolstoi. Despre el spunea V. M. Molotov la al VIII-lea Congres Unional al Sovietelor: „Înainte de a vorbi aici renumitul scriitor A. N. Tolstoi. Cine nu știe că el este fostul conte Tolstoi? Și acum? Unul dintre cei mai mari și populari scriitori ai Țării Sovietice, tovarășul Alexei Nicolaevici Tolstoi”.

Alexei Tolstoi a început să scrie cu mulți ani înainte de Revoluție. În poeziile și povestirile de atunci el oglindea ideile și preocupările unor cercuri foarte îndepărtate de mișcarea revoluționară. Totuși, pînă și această parte a operei sale a supraviețuit timpului. Pentru că A. Tolstoi vedea deja realitatea cu ochii acelor povestitori populari care i-au împărtășit în frageda copilărie comoara legendelor populare și i-au învățat să guste, să cîntărească, să măsoare fiecare cuvînt din tezaurul graiului popular.

Mult mai tîrziu A. Tolstoi mărturisea că niciodată n-ar fi putut scrie lucrările sale istorice dacă n-ar fi copilărit la țară, între păstrătorii cei mai vrednici ai limbii și tradițiilor poporului.

Lucrările pre-revoluționare ale lui Alexei Tolstoi, în special povestirile adunate în volumele „Pe Volga” și „Boierul șchic”, înfățișează completa lipsă de perspectivă, viața fără nici un sens a unei clase condamnate de istorie. Dar A. Tolstoi nu regretă trecutul, ci rîde. Rîde de el cu siguranță și voia bună a unui om care știe că ceea ce se duce nu poate fi salvat și nici nu face să fie salvat.

Cînd, după 1918, neîntelegînd încă Revoluția, A. Tolstoi ajunge în emi-

gratie, privelește resaturilor sociale suflate de vîntul furtunos al istoriei, dincolo de hotarele patriei, îl dezgustă adînc. Romanele scrise în acea epocă („Ibicus”, „Un manuscris găsit sub pat”, „Aelita”, „Hiperbolidul inginerului Gaun”) conțin o satiră necru-

lătoare, îndreptată cu ascațișul ei atît împotriva emigranților, cît și împotriva forțelor celor mai reacționare ale vieții publice internaționale, organizaționale ale intervenției antisovietice. Dorul de patrie, nestinsa nostalgie după meleagurile natale, încrederea fermă în virtuțile poporului său, — iată ce desprinde cititorul, dincolo de risul amar al despămîntenitului.

Abia după reîntoarcerea în Uniunea Sovietică Alexei Tolstoi dă operă pe măsura talentului său. Cele patru mari lucrări („Petru I”, „Calvarul”, „Pîinea” și ciclul de piese înfățișînd viața lui Ivan cel Groaznic) sînt foarte diferite, și ca tematică, și ca compoziție, și chiar ca stil. În „Petru I” și „Ivan cel Groaznic” sînt zugrăvite două epoci îndepărtate din istoria Rusiei; în „Calvarul”, autorul pune în toată complexitatea ei problema soartei intelectuale în Revoluție; „Pîinea” e un episod dramatic al războiului civil. Dar, cu toată diversitatea sa, opera post-revoluționară a lui Alexei Tolstoi are o trăsătură comună: eroul ei principal e poporul. Și nu poporul luat ca entitate abstractă, ci poporul făuritor al istoriei, forța motrică a oricărei dezvoltări sociale. De aceea opera lui A. Tolstoi, indiferent de temă, te impresionează prin actualitatea ei.

Se poate spune, pe drept cuvînt, că romanul „Petru I” este o splendidă demonstrație artistică a tezei după care orice lucrare literară, chiar cu un subiect istoric, își extrage valoarea din măsura în care ajută oamenii să înțeleagă și să ia atitudine față de problemele contemporane. Alexei Tolstoi scria romanul „Petru I” în anii în care dezvoltarea evenimentelor de pe arena politică internațională întorcea tot mai evident busola istoriei înspre cuvîntul „furtună”. În aceste împrejurări, era necesar ca poporul să devină tot mai conștient de forța sa. Scriitorul, legat prin toate fibrele personalității sale artistice de năzuințele poporului, a înțeles acest comandament. El singur l-a

format, spunînd: „Prin trecut lovește prezentul și cuvîntul tău va căpăta o putere întreită; trecutul va apărea mai viu, prezentul se va înțelege mai ușor”.

În întreaga operă a lui A. Tolstoi putem observa următoarea particularitate compozițională: deși plectează cu mare îndrăzneală uriașe pînze de epopee, autorul adună mereu acțiunea în jurul unor personaje principale. Dar știe să aleagă și să zugrăvească aceste personaje în așa fel încît destinul lor concret să reflecte ca într-un focar soarta poporului. Astfel se întîmplă, de pildă, cu Petru I. Romanul este totodată și o istorisire a vieții acestuia, și o grandioasă frescă a vieții poporului. A. Tolstoi a ales o epocă de adînci prafaceri sociale, începutul veacului al XVIII-lea, perioadă în care viața țării s-a priment în câteva decenii, Rusia afirmîndu-se pe arena internațională ca o putere de prim rang. Toate acestea n-ar fi fost posibile fără tenacitatea, curajul, uriașa forță de abnegație și înțelepciune a poporului rus. Totodată, însă, toate acestea erau legate și de numele lui Petru. De ce? Pentru că el a înțeles ce are nevoie poporul, ce e necesar de îndeplinit pentru înălțarea patriei. A. Tolstoi nu-l idealizează pe Petru. Cuvintele lui Lenin că Petru I a luptat împotriva barbariei cu mijloace barbare, găsesc în roman o oglindire autentică deplină. Petru I nu este un „reformator iluminat”, ci un țar, un țar autocrat, stăpîn al unui stat feudal. Dar, pe lîngă toate acestea, și în primul rînd, el este un om de geniu, în care s-au întruchipat virtuțile poporului. Iată de ce viața lui n-a putut să fie zugrăvită decît în strînsă legătură cu viața poporului. Iată de ce poporul se regăsește în romanul lui A. Tolstoi într-o epocă diferită, iată de ce „tabloul viu al trecutului” l-a ajutat să înțeleagă mai bine „sarcinile prezentului” și nu încapă îndoială că, în fața unei noi amenințări a reînvierii militarismului german, cu toate pericolele pe care le include acest pas criminal al imperialismului, vechiul roman al lui A. Tolstoi își păstrează, cum s-ar zice, întreaga tinerțe.

Lucruri asemănătoare pot fi spuse și despre trilogia „Calvarul”. Aici acțiunea e circumscrisă în jurul drumului de viață a patru personaje: surorile Katia și Dașa Bulavin și prietenii

de M. NOVICOV lor Ivan Teleghin și Vadim Roșcin. Furtuna revoluției îi aruncă pe cei patru literalmente în patru colțuri ale țării. Să ne închipuim doar: în timp ce Ivan Teleghin e ofițer în Armata Roșie, cumnatul său Vadim Roșcin trece de partea albilor și se încadrează voluntar în armata contrarevoluționară; totodată soția lui Ivan Teleghin, Dașa, devine printr-un complex de împrejurări membră a unei organizații „verzii” a socialiștilor revoluționari, care pregătește un atentat împotriva lui Lenin, iar sora sa Katia e un fel de „secretară” a hatmanului anarhist Mahno. S-ar părea că drumurile celor patru s-au despărțit într-un mod irevocabil și nimic și nimeni nu-i vor mai putea ajuta să se reîntînească. Totuși, la sfîrșitul războiului îi vedem din nou împreună, într-o mare sală din Moscova, ascultînd un raport despre planul de electrificare. Unul din cei patru exprimă în felul următor concluziile unei asemenea experiențe de viață:

— Înțelegeți ce sens capătă toată strădania noastră, tot singele vărsat, toate chinurile neștiute și nemărturisite?

Vom clădi lumea din temelie pentru binele tuturor...

Astfel răspundea la vremea sa scriitorul cunoscutei întrebări a intelectualilor: cu cine sîntem noi? A. Tolstoi sezează că un intelectual crescut și educat în lumea veche este, prin natura sa, șovăielnic. Dar tot în opera sa se poate observa și cealaltă latură asupra căreia insistă A. Tolstoi: intelectualul este legat de lumea veche prin formația sa sufletească și ideologică, dar nu și prin interese. Interesul lui principal este să-și aplice cunoștințele, să lucreze, să fie de folos oamenilor, să fie prețuit de aceștia. Descătușarea poporului, libertatea cucerită de popor, corespunde întru totul cu acest interes al intelectualului. Aceasta e marea descoperire a lui Vadim Roșcin. Și drumul nu este desigur ușor. Intelectualul de formație veche nu se poate împărtași de toată

grandoarea revoluției, de întreaga și neîntrecută fericire a participării active la construirea lumii socialiste, decît cu prețul unor mari renunțări și uneori al unor mari suferințe chiar. Dar trebuie s-o facă. Asta e chemarea lui A. Tolstoi. Trebuie s-o facă, dacă vrea să rămînă intelectual, adică un om al culturii, un om al creației.

Mai este un factor important care întregeste acest tablou zugrăvit de A. Tolstoi. Roșcin și Teleghin, Katia și Dașa, fiecare pe drumul său, descoperă poporul. Dar nu o masă amorfă bătută de vînturile capricioase ale istoriei, ci o masă organizată, conștientă, încordată în urmărirea unui țel precis, clar. Acest aspect nou, uimitor de frumos, al imaginii poporului, A. Tolstoi a știut să-l sublinieze deosebit de plastic dezvoltînd rolul uriaș al partidului clasei muncitoare în împlinirea sarcinilor istorice ale poporului.

„Calvarul” reprezintă un exemplu în acest sens. „Pîinea” al doilea, poate și mai desăvîrșit. În „Pîinea” A. Tolstoi s-a aplecat cu deosebită dragoste, cu venerație am putea spune, asupra chipului lui Lenin și Stalin. Tocmai prin aceste chipuri a reușit el să dea imaginea artistică a forței pe care o reprezintă legătura indistructibilă a partidului cu masele.

În roman este prezentată una dintre perioadele cele mai grele în istoria Uniunii Sovietice: anul 1918, cînd dușmanilor înarmați pînă-n dinți, care atacau din toate părțile Țara Socialismului, li se adăugase încă unul, invizibil, dar cu atît mai periculos: foamea. Partidul s-a adresat atunci forței celei mai de nădejde a revoluției muncitorimii.

A chemat-o să jertfească totul pentru cauză. Și oamenii au răspuns: au stors pentru cauza revoluției socia-



liste picătură cu picătură întreaga energie care le rămăsese. Și au învins.

În apus unii vorbeau despre „un miracol”. De bună seamă aceștia nu înțelegeau nimic. Nu era miracol, ci o realitate de neînvinș — partidul.

Iată doar unul din nenumăratele tablouri din care se încheagă această măreață realitate.

Iarna 1918. Petersburgul. Viscoște. La Smolnii, în cabinetul lui Ilici e tare frig. Dar mai mult decât frigul îl deranjează faptul că s-a stricat telefonul. S-a adresat lui Ivan Gora, sentinela de lângă ușa sa, cu rugămintea de a-l repara...

...Ivan Gora își rezema arma de perete și începu să-și sufle în degete.

Stînd pe divan, lângă o mescioară rotundă, Vladimir Ilici cerceta niște foi de hîrtie scrise. Fără să ridice capul întrebă încet:

— Ei, cum stăm cu telefonul?

— Il dregem îndată. Nu există lucruri cu neputință de făcut.

Vladimir Ilici tăcu o clipă, apoi repetă: „Nu există lucruri cu neputință de făcut”.

Peste cîteva luni un grup de muncitori din Petrograd stăteau la sfat cu Lenin la Kremlin.

Veniseră minăți de o crîncenă „nevoie”. Petrogradul murea de foame. Ce era de făcut. Și, în general, se putea oare face ceva?

...Vorbiți! Pe urmă ne vom gândi ce ieșire să găsim, zise Vladimir Ilici și, ridicîndu-și din nou sprinceană, privi spre Ivan Gora. Nu există pe lume „nimic imposibil”.

Ivan rămase uimit: „Tot mai ține minte!” Se zăpăci și roși amaric...

Apoi delegații au vorbit. Le-a răspuns Lenin, le-a arătat „ieșirea”.

Evident prin luptă, cu prețul unor sacrificii enorme și al unor eforturi supraomenești. Dar...

...Ivan Gora se simți năpădit de emoție, stăpînindu-se cu greu ca să nu cuprindă cu brațele lui pe acest om și să nu-l sărute pe el — prietenul...

— Acum tovarăși — zise Lenin — vom schița un plan concret de acțiune... Luați loc...

Iată „miracolul”, iată secretul invincibilității.

Cititorii lui A. Tolstoi l-au îndrăgit cu deosebire pentru forța artistică cu care a știut să redea acest col mai scump adevăr al vremurilor noastre! Un popor care construiește și luptă, avînd în frunte un partid călăuzit de învățătura lui Marx-Engels-Lenin-Stalin, e de neînvinș. Pentru un asemenea popor nu există lucruri imposibile.

Pentru același adevăr, cititorii romîni se descoperă cu evlavie la a 10-a comemorare a morții lui Alexei Tolstoi.

POPOARELE NU ADMIT REINVIIE

SUB STEAGUL LUPTEI PENTRU PACE ȘI DREPTURILE OAMENILOR MUNCII

I

ntre 9-14 decembrie s-au desfășurat la Varșovia lucrările celei de a 7-a sesiuni a Consiliului General al Federației Sindicale Mondiale.

În sala coloanelor din Palatul Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone s-au adunat 150 de delegați, reprezentînd pe cei peste 80.000.000 de membri ai sindicatelor afiliate la F.S.M. Ca soli ai voinței de pace și viață mai bună a oamenilor muncii din toate continentele, reprezentanții mișcării sindicale mondiale au luat în discuție problemele cele mai arzătoare, legate atît de asigurarea drepturilor oamenilor



Un grup de delegați. Pe primul plan: delegatul sindicatelor din R. D. Vietnam (stînga) și delegatul muncitorilor din Camerun.

muncii, cît și de marea bătălie a popoarelor pentru pace și securitate colectivă.

Conducători de seamă ai mișcării sindicale mondiale, ca Di Vittorio, președintele F.S.M., Louis Sallant, secretarul general al F.S.M., Alain Le Leap, Lombardo Toledano, Nina Popova, Lazaro Pena și alții, au luat parte la dezbateri, chemînd pe toți cei ce muncesc, din toate țările să-și unească și mai



Un aspect din sala de ședințe a celei de a 7-a sesiuni a Consiliului General al Federației Sindicale Mondiale. Giuseppe Di Vittorio, președintele F.S.M., își expune raportul.

strîns rîndurile în aceste zile cînd cercurile imperialiste își întetesc uneltirile lor împotriva drepturilor și libertăților democratice, împotriva păcii.

În numele oamenilor muncii din patria noastră a luat cuvîntul, la tribuna de la Varșovia, tovarășul Stelian Moraru, președintele C.C.S., și tovarășa Liuba Chișinevschi, secretar al C.C.S. care au subliniat, în expunerile lor că sindicatele din R.P.R. vor lupta neîncetat pentru triumful unității și solidarității internaționale a celor ce muncesc, pentru pace și bunăstarea oamenilor muncii.

Într-un impresionant apel adresat oamenilor muncii din Europa în aceste momente de mare răspundere, Consiliul General al F.S.M. le cere să facă totul pentru a zădărnici complotul ațîțitorilor la război:

„Oameni ai muncii, bărbați și

femei din întreaga Europă!... Nu permiteți să fie din nou înarmați călăii, să li se pună în mînă arma atomică. Nu permiteți ca viața voastră și a celor apropiați vouă, soarta bucurilor materiale și culturale ale Europei, să cadă în mîna militaristilor germani, care au comis atîtea crime împotriva umanității... Unindu-vă în luptă veți deveni o forță indistructibilă. Stringeți rîndurile în lupta dreaptă împotriva acordurilor de la Paris și a urmărilor lor, pentru o viață mai bună în Europa, pentru securitatea europeană, pentru pace în lumea întreagă”.

Apelul Consiliului General al F.S.M. a găsit un puternic răspuns în rîndurile milioaneilor de oameni ai muncii de pretutindeni care prin acțiuni pentru pace tot mai concrete și combative, își exprimă adeziunea la hotărîrile luate la sesiunea de la Varșovia.



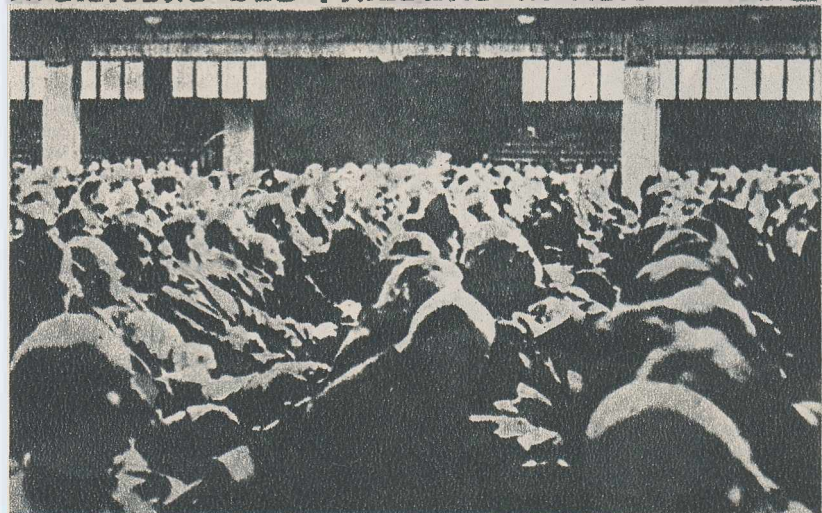
GLASUL ADEVĂRATEI FRANȚE

Votul trădător smuls de Mendès-France în parlament n-a făcut decît să-i îndirjească și mai mult pe patrioții francezi în lupta lor pentru zădărnicea aplicării odioaselor acorduri militariste de la Paris.

Pentru ea glasul lor să se facă auzit de cercurile conducătoare ale țării, docherii patrioți din Le Havre au întocmit o listă cu semnături de protest, lungă de 28 metri, care a fost trimisă Adunării Naționale franceze. Peste 15.000 de muncitori și-au pus semnătura pe acest document al rezistenței populare împotriva planurilor de reinviere a Wehrmachtului.

A SINGEROSULUI WEHRMACHT HITLERIST

DEFENSA A PĂCII ÎN MÂINILE VOASTRE



IMPOTRIVA UNELTIRILOR AGRESIVE ALE IMPERIALIȘTILOR

Miting pentru pace în Hyde-Park din Londra. La tribună eminentul jurist englez Denis Novell Pritt, care a fost distins recent cu Premiul Internațional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare“.



GERMANII CINSTIȚI SPUN NU!

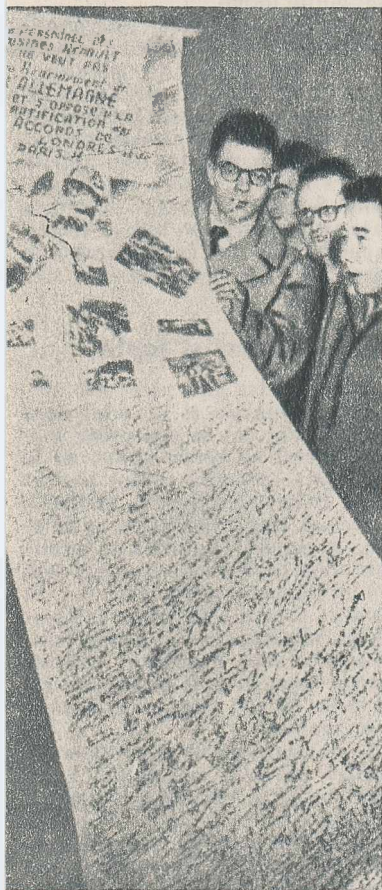
Milioanele de germani cinstiți, care nu au uitat calamitățile aventurii militariste a bandeii hitleriste, refuză să facă jocul noilor hitleri de la Washington și Bonn. Ei se alătură cu fermitate luptei comune a popoarelor pentru a împiedica transformarea Germaniei occidentale în focarul unui nou război în Europa.

În fotografia de sus: o întrunire antimilitaristă la Hamburg (Germania occidentală) sub lozincă: „Luați în mîinile voastre cauza apărării păcii!“.

În stînga sus: Una din nenumăratele demonstrații de stradă ale mamei și soțiilor din Germania occidentală împotriva recrutării de tineri germani ca mercenari ai imperialiștilor americani.



Mișcarea de protest împotriva reînvierii militarismului german cuprinde mase tot mai largi de oameni simpli din Austria.

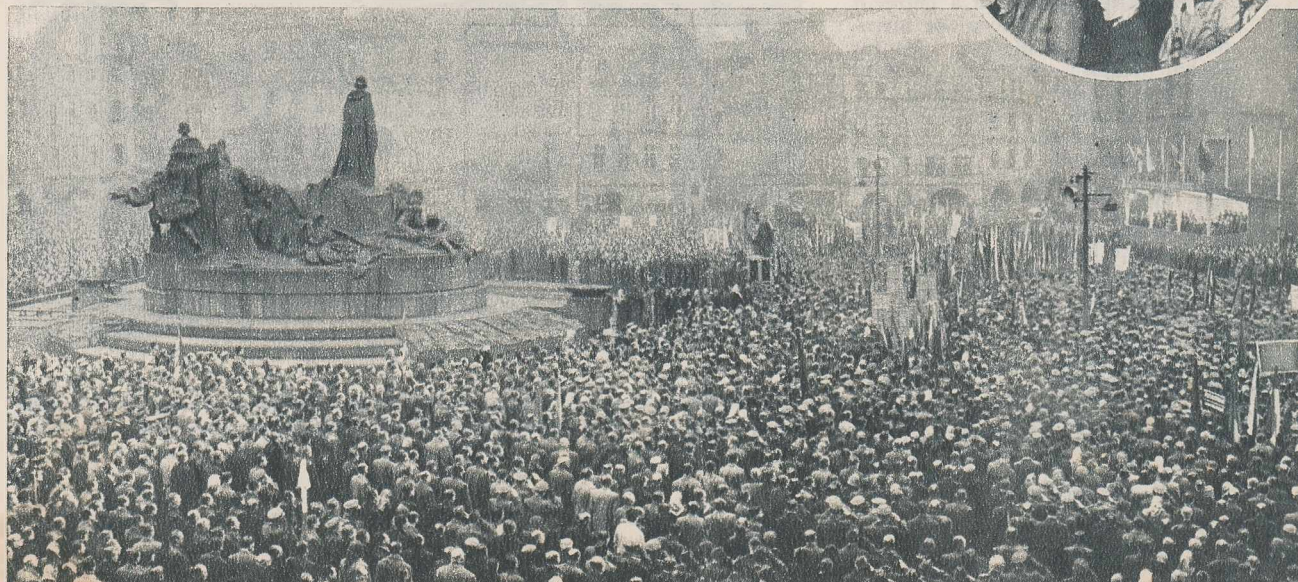


Și cei de la uzinele „Renault“ sînt în acțiune; acești bravi muncitori francezi demonstrează pe străzile Parisului cu o uriașă listă de semnături împotriva reînvierii militarismului german pe baza diktatului american.

VOM APĂRA CU TOATE FORȚELE CAUZA PĂCII

Uriaș miting de masă la Praga. Zeci de mii de oameni ai muncii din Capitala Republicii Cehoslovace s-au adunat în istorica Piață Staromestke pentru a-și manifesta voința neclintită de a lupta mai activ contra refacerii mașinii de război germane și de a fi gata să dea riposta cuvenită oricărui agresor.

Sus, în dreapta: un moment impresionant: participanții la miting își exprimă în unanimitate adeviziunea la hotărîrile istorice luate la Conferința de la Moscova.



„AȘA CRESC OAMENII”

Acesta este titlul unei noi creații a tinerei noastre dramaturgii autohtone în limba maghiară, pe care spectatorii bucureșteni au cunoscut-o sub titlul „Torent de primăvară”. Autorul ei este scriitorul clujean Balla Károly, iar scena pe care piesa sa a prins viață este aceea a Teatrului Maghiar de Stat din reședința raională Sf. Gheorghe (Regiunea Autonomă Maghiară).

Premiera a avut loc la 15 octombrie, dar despre aceasta au vorbit cronicarii. Noi ne mărginim să ne aruncăm privirile în dosul culiselor, să cunoaștem câte ceva despre autor, despre piesă și punerea ei în scenă.

În apărarea creației

În nr. 2 din 1954 al revistei literare „IGAZ SZÓ” (Cuvânt adevărat), editată de filiala din Regiunea Autonomă Maghiară a Uniunii scriitorilor din R. P. R., a apărut articolul cu titlul de mai sus, semnat de Balla Károly. Autorul povestește că, după multe peripeții — cauzate în special de neînțelegerea sau pasivitatea criticilor literari — s-a holărit totuși, în urmă cu vreo trei ani, să scrie romanul la care se gândea de mult. Eroi săi urmau să fie oameni simpli, muncitori, care dimineața se apucă de lucru, îndeplinesc sarcinile, unii mai bine, alții mai rău, și apoi se întorc din nou acasă, continuându-și viața lor cotidiană, cu problemele, bucuriile și necazurile ei. În romanul său, Balla Károly voia să demonstreze acestor muncitori că, dacă în țara noastră toți oamenii muncii care dau în mod obișnuit un randament mijlociu ar produce cel puțin câte 5-10 la sută mai mult, aceasta ar duce la rezultate nebanuite. Pe această bază s-ar putea întemeia o mișcare largă, ce ar da naștere la numeroase realizări, la numeroși fruntași în producție.

Vreme de 3 luni, autorul și-a petrecut o mare parte din timp în Atelierele C.F.R., mai ales la secția cazane, studiind concomitent un teanc întreg de cărți de specialitate. După revizia generală a unei locomotive, el a participat la drumul de probă, pentru a putea fi împreună și acolo cu eroii romanului în pregătire. Multe ore a petrecut Balla Károly și în locuința mecanicului de locomotivă fruntaș Gábor János, modelul eroului principal al viitorului roman.

După ce, însă, la cererea redacției, au fost publicate în revista, „Útunk” câteva fragmente din romanul în pregătire, au apărut asemenea critici, care — după cum mărturișează autorul — i-au tăiat pentru mult timp poarta de a mai scrie. Printre altele i s-a reproșat că... pomenește de „drugi de fier de lungimea brațului”, când drugul de fier începe să se numească astfel, numai de la lungimea de un metru în sus.

Cu asemenea argumente, bazate pe „lungimea drugilor de fier”, au



Fotografia nu reprezintă — cum s-ar crede — o scenă din piesa „Așa cresc oamenii”, ci o consfătuire ce a avut ca scop îmbunătățirea punerii ei în scenă la Teatrul Maghiar de Stat din Sf. Gheorghe. La consfătuire participă directorul teatrului Bokor András, care e regizorul piesei, scriitorul Balla Károly, autorul ei, actori, tehnicieni etc.

snopit „criticii” noul roman, încă înaintea apariției sale.

Până la urmă, însă, scriitorul nu și-a pierdut curajul. S-a hotărât să aleagă calea dramaturgiei pentru a spune ce avea de spus. Astfel a luat naștere piesa „Așa cresc oamenii”.

Dar greutățile n-au dispărut nici acum din calea autorului. Unii propuneau ca piesa să fie împărțită în fragmente, așa încât să rezulte mai multe piese de câte un act; alții preziceau că, așa cum a fost concepută, niciodată nu va putea vedea luminile rampei. Se găseau și unii, mai puțin modeste, care îl sfătuiau pe autor să citească scenele scrise de ei, iar apoi, să-și refacă piesa, după modelul acestora. Dar ceea ce era și mai supărător era faptul că, arborând dictonul latin potrivit căruia când zăngăne armele muzele tac, criticii competenți au amuțit cu desăvârșire, deși era timp de pace...
Printre cei care au boicotat noua

producție a dramaturgiei autohtone în limba maghiară, se aflau și direcțiunile unor teatre maghiare, căci, de!... e mai ușor să treci în repertoriu piese bine cunoscute, jucate și în altă parte, decât să-ți bați capul cu o piesă nouă.

Cel care a venit și de data aceasta în apărarea creației a fost partidul. Datorită grijii partidului, piesa a fost luată în dezbateri la București de către Ministerul Culturii. Au început să-și spună cuvântul apoi, rînd pe rînd, scriitorii cunoscuți. Este adevărat că au mai fost multe de făcut, de îndreptat, dar pînă la urmă piesa a căpătat forma definitivă și a fost introdusă în repertoriul teatrelor.

Autor și ansamblu

Întorcîndu-se spre casă din București, Balla Károly se gîndi să petreacă o zi, două la Sf. Gheorghe,

pentru a asista la repetițiile piesei sale. A venit cu pardeșiu, dar a ajuns să umble cu paltonul împrumutat de la un tovarăș din teatru, căci dintr-o zi sau două cit își pusese în gînd să poposească aci, s-au făcut mai bine de trei săptămîni și între timp începuseră zilele reci de toamnă.

Colaborarea dintre autor, regizor, actori și personalul tehnic în montarea piesei și-a dovedit valoarea, aducînd roade din cele mai bogate. Nu o dată autorul mărturișează câte a avut de învățat din această muncă colectivă și că, de multe ori, sfaturile prețioase i le-au dat tehnicienii, electricienii, regizorii de culise, croitorii din teatru.

La fel vorbește fiecare din realizatorii spectacolului. Regizorul a avut de învățat de la autor, actorii de la amîndoi și așa mai departe. Și numai astfel, printr-un efort comun, au putut fi biruite greutățile începutului.

În timpul repetițiilor, sala devenea desori plină. Printre cei mai însuflețiți spectatori puteau fi văzuți, zi de zi, maestrul de scenă Alexandru Neagu, electricianul-șef Lázár Bartók, regizorul de culise Vereș Imre sau croitorul Bara János. Dar contactul cu spectatorii, cu cei despre care piesa vorbea, a fost făcut prin mai multe forme.

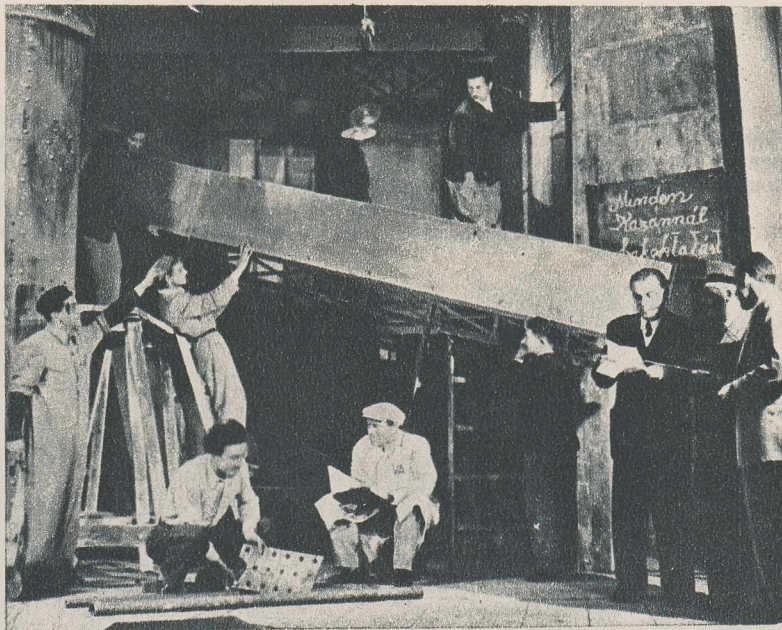
Actorul Király József, interpretul mecanicului de locomotivă Crișan, a făcut cunoștință cu mecanicul de locomotivă Szabó, care i-a explicat multe din secretele profesiei. S-a organizat și o deplasare comună cu locomotiva, pînă la Ciceu. Actrița Takács Amália, interpreta muncitoarei Suzana, a învățat să sudeze de la niște sudori care tocmai lucrau în curtea teatrului, la repararea unui cazan. Și asemenea exemple sînt multe.

Oameni și fapte

Valabilitatea unei piese este, desigur, în funcție și de felul cum a reușit autorul să contureze profilul moral al personajelor, să le dea viață autentică. Eroul pozitiv al lui Balla, mecanicul de locomotivă Crișan, este înfățișat ca un muncitor conștient, înaintat și inteligent, care luptă cu înverșunare pentru introducerea metodelor noi în muncă, pentru calificarea cadrelor tinere, rămînd neînduplecat chiar și atunci cînd dușmanul reușește pentru moment să-i submineze activitatea și să-i creeze o atmosferă nefavorabilă.

Dar autorul nu ne prezintă croul pozitiv în mod schematic, ca o intruchipare a perfecțiunii umane. Și Crișan are slăbiciuni; de pildă, comportarea față de soția sa, așa cum se întîmplă în actul I. Dar spectatorul părăsește teatrul cu convingerea că un asemenea om cum e Crișan, va izbuti să-și îndrepte această slăbiciune.

Și în înfățișarea eroului pozitiv s-au arătat roadele colaborării din-



Personalul tehnic lucrează la aranjarea scenei pentru actul al II-lea. În fotografie: Alexandru Neagu, maestrul de scenă, Lázár Bartók, șef electrician, Zoltán Vereș, recuzitor, Emeric Nagy, mașinist etc.

tre autor și colectivul teatrului. „La început n-am fost într-unul de acord cu interpretul lui Crișan, actorul Király József — ne mărturisește autorul. Îmi reproșea că l-am făcut pe Crișan prea aspru, prea rece. Și a avut dreptate. Actorul m-a făcut să înțeleg că un comunist cum e Crișan, pe lângă dirzenia și combativitatea sa, trebuie să aibă inimă caldă, să se apropie cu mai multă căldură, cu mai multă înțelegere de tovarășii săi. L-am ascultat pe Király și azi figura lui Crișan este mai omenească, mai simpatcă”.

Sînt la fel de omenesci și figurile Anei, soția lui Crișan (Hegyesi Magda), o femeie cam învîtată, fără pregătire politică, dar cu un fond bun și care se străduiește să învețe; cea a lui Müller, (Forrai Ferenc), maestrul secției cazane, un muncitor chibzuit, deștept și energic; a lui Zentko, responsabilul echipei de popici; cea a lui Kovács, un tânăr lăcătuș care devine ziarist etc. Autorul zugrăvește cu veridici-

itate și figurile unor muncitori înapoiți, care, căzînd sub influența dușmanului de clasă, nu văd calea înlăturării temporarelor greutăți economice, sau se împotrivesc introducerii metodelor înaintate, dar care, fiind lămurii și educați cu răbdare de către comuniști, se conving pînă la urmă că partidul nu urmărește altceva decît binele lor, al tuturor oamenilor muncii cinstiți.

Problema conflictului

În cursul repetițiilor, ansamblul și-a propus să-și îmbunătățească neconținut jocul. Una dintre problemele cele mai importante, care-și așteptaseră rezolvarea, a fost scoaterea la iveală, cu forță expresivă, a conflictului, a luptei dintre vechi și nou. Or, piesa nu este săracă în conflicte.

Avem de-a face, bunăoară, cu conflictul dintre soț și soție, Crișan și Ana. Interpretii au reușit pînă la urmă să scoată în relief faptul

că în acest caz lupta are loc între dorința lui Crișan de a o vedea pe soția lui cît mai conștientă și egoismul Anei, izvorît nu din răutate, ci tocmai din atașamentul ei față de Crișan.

Dar conflictul central al piesei are loc între muncitorii înaintați ai atelierelor C. F. R. și forțele întunecate ale reacțiunii, reprezentate în piesă prin Băgdi, Ungureanu și Juglea, acesta din urmă fără a apare pe scenă, cunoscut nouă numai din cele ce se vorbește despre el. Băgdi și Ungureanu, complici ai foștilor spărgători de grevă legionari, care în anii dominației burghezo-moșieresti au acționat sub conducerea lui Juglea, pun la cale fel și fel de acțiuni de sabotaj începînd de la boicotarea calificării cadrelor și pînă la încercările de compromitere a metodelor avansate de muncă. În ura lor față de clasa muncitoare, ei pun la cale pînă și acte criminale, ca accidentarea muncitorului Costea, provocată de căderea unui cazan.

În scena a II-a a actului al III-lea are loc deznodămîntul. Bandiții sînt demascați cu sprijinul unui trimis al Ministerului, care aduce la cunoștința muncitorilor că între timp, aflîndu-se cine este Juglea, acesta a fost dat pe mîinile autorităților.

În text nu se vorbește în discursuri despre problema națională. Totuși, văzînd această piesă, îți dai perfect de bine seama că cei de teapa lui Băgdi, Ungureanu sau Juglea, indiferent de naționalitatea lor, sînt dușmani înrăiți ai propășirii poporului. Iar muncitorii, fie ei romîni, maghiari, sau de altă naționalitate, așa cum sînt Crișan, Müller, Costea, Zentko sau alții, formează un zid de netrecut pentru cei care ar dori să zădărnicească euceririle revoluționare ale poporului muncitor.

Dacă ei mai au unele slăbiciuni asta nu înseamnă că nu se pot debarasa de ele. Lupta împotriva vechiului e tot mai vie. Așa cresc oamenii.

Ștefan IZSÁK



Marinari de pe „Potemkin“ în mijlocul cetățenilor, în port.

Anul 1905... Țarismul și capitalismul rus se cutremurau din temelii. Vulcanul primei revoluții a poporului rus erupsesse înspăimîntător. Vîlvătaia grevelor și demonstrațiilor conduse de bolșevici se întindea mereu... Regimul de teroare țaristă punea mare preț pe sprijinul armatei și flotei. Dar deodată sefnteia revoluției se aprinse și aici: la 14 iunie marinarii de pe crucișătorul „Potemkin“ se revoltară, înlăturară pe ofițerii credincioși țarului și trecură de partea muncitorilor greviști din portul Odesa. Din ordinal țarului, împotriva crucișătorului pe care filia sleagal roșu al revoluției, porni tot restul flotei Mării Negre. Lipsit de alimente și combustibil pentru vas, viteazul echipaj de pe „Potemkin“ se retrase în largul mării. După cinci zile, vasul ancoră în dreptul portului Constanța și-și vesti prezența prin 24 lovituri de tun. Apariția lui umplu de spaimă autoritățile romînești și pe ofițerii de marină țariști aflați atunci în port; vasul venise, deși guvernul burghezo-moșieresc român, satisfăcînd cererea guvernului țarist, dăduse cele mai severe ordine pentru prevenirea apariției unui astfel

POTEMKINIȘTII ÎN ROMÎNIA

de oaspete nepoftit. Dar dacă soșirea potemkiniștilor stîrni atîta panică printre reprezentanții burgheziei și moșierimii, apoi ea fu salutată cu nemărginită bucurie de masele muncitoare care, cu puțin timp înainte, își arătasera prin hotărîte mitinguri, intruniri și demonstrații, solidaritatea cu lupta revoluționară a proletariatului rus.

În fața acestei situații, cuprins de panică și executînd servil ordinul primit din partea țarului, guvernul burghezo-moșieresc al lui Grigore Cantacuzino refuză categoric potemkiniștilor aprovizionarea pe care o cereau, propunîndu-le să se predea. Exprîmînd protestul energic al maselor muncitoare, editorialul ziarului „România Muncitoare“ scria atunci cu revoltă: „Guvernul român a săvîșit cea mai mare infamie pe care o poate săvîșii guvernul unei țări neatîrnate...”

Adunarea echipajului de pe „Potemkin“, convocată de comitetul revoluționar, respingînd propunerea de predare hotărî plecarea vasului din portul Constanța. Neizbutind să obțină provizii nici din portul Feodosia, marinarii fură nevoiți să se întorcă din nou la Constanța, pentru a relua tratativele cu guvernul român. Diplomații țarului presară asupra guvernului burghezo-moșieresc român, cerîndu-i să nu admită debarcarea potemkiniștilor sau, dacă o admite, să-i extrădeze după aceea. Guvernul recurse atunci cu mîrșăvie la cîțiva dușmani ai clasei muncitoare strecurati în conducerea cecurilor socialiste, „pentru a convinge echipajul să se predea“, promițîndu-i, însă — sub presiunea maselor populare și a opiniei publice progresiste mondiale — că nu-l va extrăda. Și astfel, în ziua de 25 iunie 1905 glorioșii marinarii ruși s-au despărțit de crucișătorul lor drag și au debarcat în Constanța. Despre primirea ce li s-a făcut de către o uriașă mulțime de oameni ai muncii din Con-

stanța, a scris însuși potemkinistul Lîsev în memoriile sale.

Cu toate garanțiile date, guvernul burghezo-moșieresc român intenționa să-i azvîrle pe vitejii marinari în ghearele ohranei țariste. S-a lovit însă de zidul de apărare pe care poporul nostru muncitor l-a ridicat în fața potemkiniștilor. În țară s-au format comitete de ajutorare și apărare a glorioșilor luplători, iar din Elveția, unde se aflau atunci, V. I. Lenin și N. K. Krupskaja, purtîndu-le o grijă deosebită, au inițiat o colecție de fonduri în toate țările europene.

Cu un entuziasm de nedescris au fost apoi întîmpinați potemkiniștii, în toate localitățile din țară unde au fost împrăștiati să lucreze. Cei care au intrat ca muncitori în industria petroliferă din Valea Prahovei, au jucat, conduși de bolșevici, un rol deosebit de important în mișcarea muncitorească locală (Cîmpina, Bușteni). Ei au organizat la Cîmpina un club muncitoresc, în cadrul căruia se făcea o activă propagandă revoluționară printre muncitorii romîni. De asemenea, potemkiniștii de aci au contribuit la înființarea primei uniuni sindicale a metalurgiștilor din Cîmpina, precum și la organizarea unei serii de greve.

Sămînța revoluției, sădită de potemkiniștii de pe Valea Prahovei în rîndurile muncitorilor romîni, a prins rădăcini adînci. Aceasta s-a vădit și cu prilejul înmormîntării potemkinistului Lîsak, căzut victimă unui accident de muncă la societatea „Steaua Romîna“, prilej cu care a avut loc o puternică demonstrație cu caracter revoluționar. Pe carul fanebru al lui Lîsak se afla inscripția „Proletari din toate țările, uniți-vă!“, iar la coborîrea sicriului în mormînt, s-au cîntat imnurile „A pierit în împilare“ și „Internationale“. Cîrînd, pentru această demonstrație, potemkiniștii de aci au fost arestați, iar sindicatul a fost dizolvat.

În timpul răscoalei din 1907 s-a

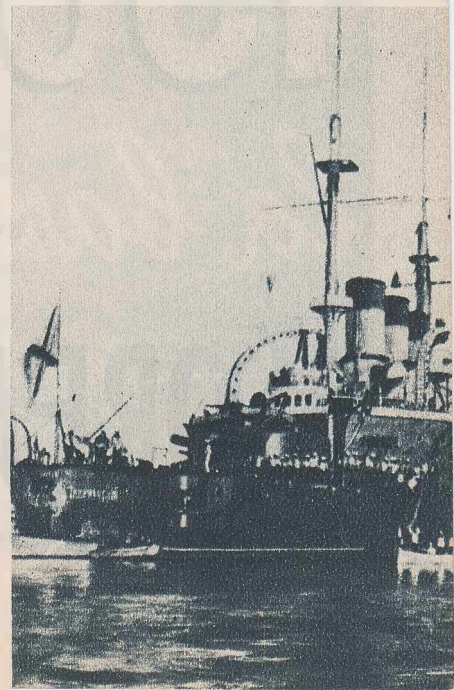
abătut un nou val de arestări asupra potemkiniștilor de pe Valea Prahovei; ei au fost din-nou ridicați, ca instigatori ai țaranilor; iar Dobrogeanu-Gherea și alte elemente oportuniste din conducerea mișcării muncitorești au luptat din toate puterile lor pentru îndepărtarea marinarilor revoluționari de pe Valea Prahovei.

La fel de activi în timpul răscoalelor țărănești, ca și tovarășii lor de pe Valea Prahovei, au fost și potemkiniștii aflați în alte părți ale țării. În ce privește grupul de la Tulcea, el a dus o intensă activitate, îngrijindu-se de trecerea clandestină din Rusia a materialului de propagandă revoluționară.

Acestea sînt numai cîteva cuvinte despre eroismul potemkiniștilor și despre felul cum și-au continuat ei, alături de clasa muncitoare din țara noastră, lupta revoluționară începută în anul 1905, la Odesa.

Conf. univ. Gh. GEORGESCU-Buzău

Iunie 1905... Eroicul crucișător „Potemkin“ a ancorat în portul Constanța.





A durat câteva minute pînă ce-au socotit că s-au șters destul pe picioare pentru a putea intra. De fapt, operația durase cam prea mult, mai mult decît era nevoie. Dacă ar fi venit de unul singur, Radu poate că nici n-ar fi

intrat; s-ar fi mulțumit să dea țircoale clădirii, să privească prin geamurile mari ale ușii și... să amîne înscrierea pentru a doua zi. Dar pentru că venise împreună cu Cornel, trebuise să-și învingă stinghereala. Și doar zăbava de câteva minute în fața ușii mărturisise emoția celor doi copii.

— Intrăm, Radule? Cum spunea tovarășul profesor că-l cheamă pe antrenor?
— Să intrăm. Pe antrenor îl cheamă... stai puțin... a, da, Walter Müller...

... Emoția primului contact cu bazinul acoperit de la Floreasca a trecut repede, după ce și-au lăsat hainele în vestiarele încăpătoare de la subsol și au făcut primii pași pe mozaicul umed din jurul frumosului bazin de înot.

— Radule, i-a șoptit Cornel prietenului său. De ce o fi așa de albastră?

— Ei, și tu! răspunse Radu cu superioritate. Foarte simplu. Apa e... apă ca toate apele, dar faianța care captușește bazinul îi dă culoarea asta...

— Da'o fi caldă? Că altfel... Și ochii albaștri ai lui Cornel priviră pe fereastra aburită, care lăsa să se străvadă cernerea lină a fulgilor de nea.

— Sigur că da. N-ai văzut coșul cel mare ca de fabrică, de afară? Da' duduital de jos, de la subsol, nu l-ai auzit?

Păi, aicea-s cazane nu jucărie. Dacă ar vrea, ar încălzi apa asta pînă la fierbere...

... Sper că n-o să „vrea“ să fiarbă... tocmai cînd om fi noi înăuntru, zîmbi Cornel, și, lufndu-l de mîna pe colegul său, o porni spre una din numeroasele grupe de copii care se bălăceau în apa limpede, albastruie.

Pe una din laturile bazinului, vreo zece fetițe ca de 12-13 ani fac o „treabă“ oarecum curioasă: stau în apă cu mîinile prinse de bara care împrejmuiește bazinul și... dau din picioare. Un minut... două... trei, pînă cînd Radu, scos din răbdări, îi șoptește lui Cornel:

— Oare așa o să dăm și noi din picioare, o oră întreagă în fiecare zi? Plictisitoare treabă!

Dar antrenorul grupului, tovarășul A. Schwartz, a auzit aceste cuvinte și în câteva vorbe le-a lămurit celor doi copii în semnătatea acestui „joc“ în creșterea vitezei înotătorilor, mai ales în stilul liber. De altfel, acest răspuns el nu-l dă pentru prima dată. Și Vasilica Strat, fiica unui fierar de la I.T.B., și Cornelia Dengher, al cărei tată lucrează ca șlefuitor la o fabrică de oglinzi, și celelalte colege ale lor de la Școala elementară nr. 14 i-au pus aceeași întrebare. Și de fiecare dată antrenorul le-a demonstrat, cu cronometrul în mîna, importanța bătăii picioarelor în mărirea vitezei de înaintare a înotătorului....

— Dar noi știm să înotăm, i-au ripostat cei doi, plini de încredere în sine. Eu, a „exemplificat“ Radu, era cît pe ce să cîștig un concurs astă-vară, la strand. Dar am avut — ghinion! reluă el cu o voce mai puțin sigură. Tocmai la sosire am înghițit așa o gură de apă, că... nu mi-a mai fost sete o săptămînă după asta.

— Ei vezi, i-a răspuns antrenorul, ce înseamnă să știi să respiri în apă? Asta o să învățați aici și voi, ca și ceilalți 200 de copii de la centrul de perfecționare al micilor înotători. Dar, fiindcă veni vorba, ce sînteți voi de vă plimbați așa, ca inspectorii? Ia ștergeți-o la grupa voastră!

— Nu, tovarășe antrenor, că am cerut voie să stăm azi toată dimineața aici, la bazin. Știți, continuă Cornel, sîntem veniți pentru prima oară și am vrea să vedem tot ce se face pe aici; ne-a spus tovarășul antrenor că se



Am ajuns la timp! Ieri se supărase tovarășul antrenor pentru o biotă întârziere de 3 minute...

lucrează la bazin nici mai mult, nici mai puțin decît 15 ore în fiecare zi...

Atenția celor doi a fost repede atrasă de un spectacol mai distractiv decît antrenamentul micilor înotători. De pe trambulină își luau vînt și săreau în apă o serie de tineri și tinere, mulți dintre ei nu mai în vîrstă decît cei doi eroi ai povestirii noastre.

— Ce frumos! Parcă zboară. Hai, Radule, să-i vedem mai îndeaproape.

S-au așezat lîngă un copil care, liniștit, își aștepta rîndul la trambulina de pe care săreau în apă cei de la centrul de sărituri condus de antrenorul Horacek și de Alexandru Lascu, fost mulți ani la rînd campion al țării.

— Ești și tu săritor? Cîți ani ai, că pari cam mititel?

— Ți se pare că-s mititel, sări ca fript micul sportiv. Am 10 ani! Și-s vechi săritor. Astă-vară, la Lugoj, am primit și o diplomă, mi-a apărut și numele în ziar. N-ai auzit de mine? Rotman... Avram Rotman...

— Ei, da, scuză-ne în cazul ăsta. Da' mai sînt și alți băieți de vîrsta noastră la centru?

— Da, sigur. Alexandru Decuseară și Artur Horacek nu-s mult mai mari ca noi. Știți ce frumos sar? O plăcere să-i vezi. Mîine-poimîine frații Wittemberger n-o să mai cîștige așa de ușor campionatele...

Între timp, pe apa lină a bazinului au prins să șerpuiască cordoanele cu plute care-l împart în culoare.

— Să știi că vedem un concurs! se bucură Radu.

— Nu, i se răspunse. Nu știi că după „ora noastră“, a copiilor, vine o oră rezervată înotătorilor din secțiile de natație ale asociațiilor?...
— Și iată că, după unele discuții cu micuții care nu se prea îndurau să părăsească bazinul, intrară în apă cei din asociații. Fi care asociație cu antrenorul său, pe culoarul său.

— Vedeti, spuse cu reproș în voce Radu, adresîndu-se antrenorului Iosif Enăceanu de la Știința. Nici ai dumnea-voastră nu-s mult mai mari ca noi, dar pe ei nu-i puneți să bată ore întregi din picioare sau să facă vechea „figură“: capul în apă, capul afară...

— Păi de, răspunde zîmbind antrenorul. Voi sînteți abia la... alfabetul înotului. Ai mei sînt la... gramatică. Uite, Constantin Marinescu este, la 15 ani, deținător al cîtorva recorduri de copii, iar Gavrilă Blajek a înotat zilele trecute 1 minut și trei secunde pe suta de metri.

— Și ăsta-i un timp bun?
— Ehe! acum cîtiva ani cu timpul ăsta se cîștiga titlul de campion național. Și pentru că antrenorul îi părăsise și-și vedea de treabă, cei doi au fost nevoiți să privească... fără comentarii la temele tehnice și tactice pe care le executau înotătorii avansați. Dar tot nu i-a răbdat inima ca la sfîrșit să nu întrebe:

— Tovarășe antrenor, da' noi, după ce terminăm cu perfecționarea, ce facem?
— Depinde de... voi. Cei mai sîrguincioși, o să fie repartizați la noi, în secțiile diferitelor asociații, și cine știe! poate că unul dintre voi, pînă o ajunge medic... sau poate inginer...

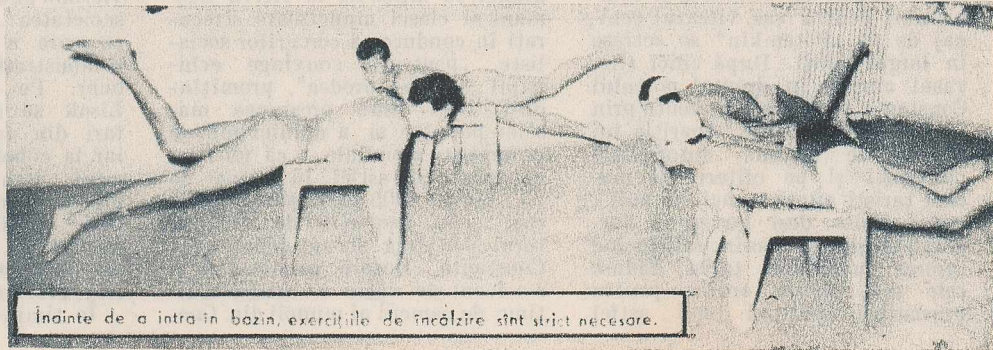
— Nu, că eu mă fac agronom, sări Radu.

— Iar eu, tehnician petrolist, îl completă Cornel...
— ... Mă rog, fiecare o să deveniți ce doriți. Dar pînă atunci, spuneam, se prea poate să ajungeți și campioni de înot... Uite, ca Felix Heitz, sau ca Vladimir Marchițiu, care tocmai intră pe usă. Ei sînt acum în lotul R.P.R. și o să-i vedeți la antrenament.

... Înainte de a intra în apă, înotătorii din lot au început să facă o serie de mișcări de gimnastică.

— Ce fac, tovarășe antrenor, îl întrebară micuții pe tov. Emeric Freund, antrenorul colectivului Dinamo. Doar sînt campioni de înot, nu de gimnastică.

15 ORE la bazinul FLOREASCA



Înainte de a intra în bazin, exercițiile de încălzire sînt strict necesare.

— Da, dar își fac încălzirea.

— Încălzirea? Păi, de ce se încălzesc înainte de a intra în apă? N-or să răcească?

Antrenorul zâmbește. Apoi, după ce le arată că întreg lotul se antrenează în comun, fără a se împărți pe colective, sub conducerea celor mai buni antrenori din țară, tovarășul Freund le explică celor doi copii și rostul încălzirii.

— Vedeți voi, copii, într-un fel respiră omul când stă, și într-altfel când muncește sau depune orice alt efort. Inima lucrează și ea mai puțin când te odihnești și mai mult când lucrezi, alergi sau înoți. Or, în apă nu numai că depui un efort crescut pentru a înainta, dar în plus pierzi și o cantitate mai mare de căldură decât în aer. Așa că sportivul trebuie să-și obișnuiască organismul cu efortul, să nu treacă deodată de la repaus la efort... Ați înțeles?

— Da, răspuse Radu, dar nu înțeleg de ce Marchițiu, care știu că înoată „liber” și „fluture”, face antrenament la „spate”, iar Felix Heitz, care-i campion și recordman în stilul bras, face antrenament înotînd în stilul liber...

— Exact, voiam și eu să întreb, continuă Cornel, l-am văzut chiar săptămîna tre-

cută pe Enache, campionul și recordmanul țării la 100 și 200 metri spate, cum concursa într-o probă de 200 metri liber...

— Asta e o metodă nouă, pe care am introdus-o și noi. Când înoți în mai multe stiluri, capeti o dezvoltare armonioasă, nu unilaterală și, în același timp, dai un randament mai mare în stilul tău. Uite, Marchițiu, de când înoată în toate stilurile, a reușit să coboare sub 1 minut și o secundă cu 100 metri liber și ca mine îl vedem înotînd și sub un minut. Ba, o să vedeți mai tirziu, când și-o începe antrenamentul lotul de polo pe apă, cît accent vor pune pe înotul în toate stilurile. Așa i-a învățat antrenorul maghiar Vertessi, tovarășul acela, cu părul alb, pe care-l vedeți de partea cealaltă a bazinului...

Cei doi copii au rămas din nou singuri. Atenți, ei urmăresc antrenamentul celor mari și ochii lor strălucesc de speranța de a se vedea și ei, peste cîțiva ani, la fel ca înotătorii frunțași care evoluează sub ochii lor.

— Cornele, rupe Radu tăcerea, după un timp. Să vezi că, pînă om ajunge noi mari, o să fie mult mai greu să intri în lot. Acum performanțele nu sînt grozave, dar pînă

atunci... Nu vezi ce rapid crește?

— Da, dar nu uita că cei din lot, cînd erau ca noi n-au avut un bazin acoperit, ca să poată înota în el, chiar și atunci cînd afară e un ger de crapă pietrele. Acum, de cînd îl au, nu vezi ce mult au crescut performanțele? Pe cînd noi,ăștia tinerii, pornim avînd toate condițiile, așa că atunci cînd o să fim mari...

— Aoleu, e ora douăsprezece și jumătate. Și, pînă una-alta, la două avem școală. Repede, acasă!

Cu toată graba, însă, cei doi au mai zăbovit un pic în fața afișierului din hol, privind programul zilnic al bazinului acoperit.

— Vezi tu, Cornele, tot timpul e planificat, la secundă. După masă vin copiii care au avut școală dimineața, apoi cei din asociații care au avut dimineața serviciu, pe urmă din nou lotul... 15 ore pe zi, asta nu-i jucărie!

Într-adevăr, nu-i jucărie. Ziuă întreagă, uriașă hală de înot clocotește de muncă, de activitate febrilă, frearmată de energia celor pentru care înotul a devenit un tovarăș bun, o pasiune, așa cum, pentru alții, este fotbalul sau oricare altul dintre numeroasele discipline sportive.

V. ARNĂUTU



BĂTAIE CA ÎN CODRU

În țările din America Latină scandalurile, bătăile, împuscăturile de pe terenurile de fotbal sînt întîmplări frecvente. În paginile ziarelor, asemenea relatări sînt obișnuite și de multe ori cititorul trece cu vederea peste aceste mici întîmplări „cotidiene”. Sînt însă cazuri cînd cronicarii sportivi găsesc lucruri noi, senzaționale. Așa, de pildă, i s-a întîmplat unuia dintre cronicarii ziarului uruguyan „El Plata”, apărut la 20 octombrie a.c. El a găsit un subiect interesant: „Bătăie între fotbalistii din echipa „Nacionale”, care fără îndoială că a atras atenția cititorilor.

Iată ce s-a întîmplat la unul din antrenamentele echipei de fotbal „Nacionale”. Pe terenul de antrenament, 22 jucători își desfășurau pregătirile jucînd la două porți. Printre aceștia se aflau majoritatea jucătorilor din reprezentativa Uruguayului: Santamaria, Cruz, Souto, Carvallo, Mendez ș.a., toți jucători ai aceleiași grupări. Meciul la două porți a fost foarte îndrîjit. La un moment dat Mendez a intrat în careu, a vrut să tragă, dar fundașul „advers” Bancot îl trînti la pămînt. Mendez n-a stat mult trîntit și, după ce s-a ridicat, s-a năpustit cu o furie turbată asupra colegului său de echipă. Un schimb puternic de pumni și cei doi jucători au căzut la pămînt. Veritabil meci de box. Atît au așteptat ceilalți jucători.

„Sennalul atacului” fusese dat și acestora nu le rămînea altceva de făcut decît să-și caute perechile cu care se vor răfu. Între jucători s-a încins o bătăie „ca în codru”. Eroii principali au

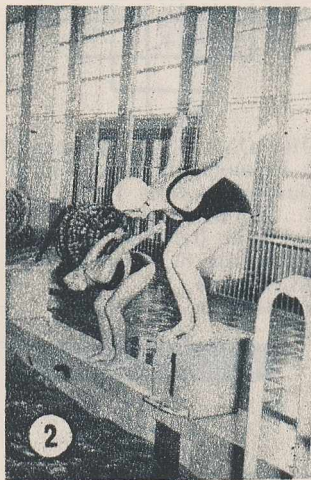
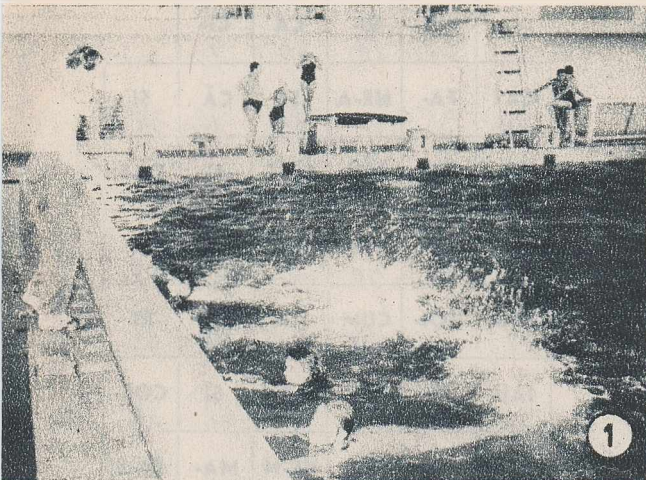
fost internaționali Souto, Santamaria, Carvallo și Cruz. Cei 1000 de spectatori, veniți să urmărească antrenamentul de fotbal, au privit cu o deosebită plăcere acest... divertisment. Aceștia, ca și antrenorul Pedernera, cunoscînd temperamentul fotbalistilor-boxeri, au ezitat să intervină.

Dacă între membrii aceleiași club se petrec asemenea fapte, vă închipuiți ce se întîmplă într-un meci de campionat, cînd lupta se dă între jucători a două cluburi diferite, ca să nu mai vorbim de meciurile internaționale.

Autoritățile sud-americane nu depun nici un efort pentru a curma aceste incidente, care firește nu au nimic comun cu terenul desportiv. Mai mult chiar, printr-o reclamă deșantată și manevre de culise ei cultivă și întrețin o veșnică concurență între cluburi și jucători.

Semnificative au fost declarațiile arbitrilor austriaci Frantz Grill, care a activat un timp ca arbitru la meciurile de campionat desfășurate pe terenurile sud-americane. Legat de fotbalul sud-american, am vrea să mai notăm un fapt petrecut cu vreo doi ani în urmă în senatul brazilian. Aci, senatorii brazilieni au cerut reintroducerea luptelor cu taurii, a acelor vestite „corridas”, pe motiv că aceste demonstrații sînt de multe ori mai puțin singeroase decît... un meci de fotbal. Acesta a și fost motivul pentru care arbitrul austriac Steiner a refuzat anul acesta să traverseze oceanul, pentru a arbitra pe terenurile Americii de Sud. Nu se poate spune că hotărîrea sa a fost lipsită de temei...

I. O.



- 1 „Bătăia picioarelor” constituie un exercițiu destul de monoton. Dar cît de mult folosește ea în concurs!..
- 2 Antrenamentul devine parcă mai eficient atunci cînd ai și sprijinul unei sportive frunțașe ca Lucia Cucu, campioană de mare fond a țării.
- 3 Tehnica startului e o problemă destul de dificilă atunci cînd nu ai încă experiența necesară. Numai că antrenorul știe acest lucru și, în cînd, micuțele înotătoare nu vor mai trebui să fie împinse cu mina în apă.

78

PENTRU PACE

(12 puncte)

1	L	A		L	U	P	T	A		A	C	T	I	V	A	
2		P	E	N	T	R	U		A	P	A	R	A	R	E	A
3	P	A	C	I		H	E	S		P	A	R	A	T	I	
4	A	R	O	L	I		T	A	C	I	T	F				
5	R	A	N	A			H	T	A	S	T					
6	A	T	O	M	I	C	A		A	R	A	T	A	T	O	R
7	D	O	M	I	N	A				L	I	D	I	C	E	
8	A	R	I	C	I					I	V	I		P		
9			C	A	M					S	E	C	E	R	A	
10			L	A						T	I	G	O	R		
11	R	A	S	E						A				B	A	
12				A	H	V	A	L	A					E		
13														S		
14														O		
15														A		
16														D		

ORIZONTAL:

1) Notă muzicală — Numai prin acest mijloc poate fi cucerită pacea — Așa cum trebuie să fie lupta pentru apărarea păcii. 2. Prepoziție — Sistem defensiv prin definiție, despre care se spune că totuși cel mai bun e atacul (art.). 3. Pentru apărarea ei luptă oamenii cinstiți din toată lumea (genetiv). — Nederanjați, cum ar vrea să-și urzească imperialiștii uneltirile lor războinice. 4. Un ceas pe dos — Leonte Ionescu — Scriitorul roman cel mai... tăcut. 5. Mama cicatricei — Cuvânt pe care nu cade accentul tonic — Ceasă. 6. Armă de exterminare în masă, pentru interzicerea căreia luptă iubitorii de pace din lumea întreagă — Indicator. 7. Verb care formează însuși scopul acțiunilor imperialiste — Orașel cehoslovac distrus de barbarii naștiți în timpul ultimului război. 8. Animal cu o bună apărare — Iși făcu apariția. 9. Aproximativ — Unealtă agrară, simbol al muncii pașnice. 10. De ros — Părăsesc — „Cneazul...“ operă de Borodin. 11. Teoria despre superioritatea uneia asupra alteia, stă la baza doctrinei fasciste — Apăsător, cum e poporul muncitor din orice țară capitalistă — Postav țărănesc. 12. Fir — O dată pe an (fem.) — Să știe acum. 13. Construim cu trănicie — Pronume — Înainte vreme țărani muncitori, lipsiți de pământ. 14. Fruntaș japonez al luptei pentru pace, laureat al

Premiului Internațional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare“ — De acolo vine lumina și pacea — Cel mai prețios capital. 15. Pentru ridicarea celor tinere se depun toate eforturile la noi (art.) — Oraș în Italia. 16. Cunoscută luptătoare pentru pace din Franța (2 cuv. — y=i).
 VERTICAL: 1. La 23 August o fac iubiții ostași ai Armatei Populare — Orașel francez care a avut aceeași soartă ca și cel cehoslovac de la 7 orizontal. 2. Cel care apără pacea — Nu cred flămnizilor. 3. Privitor la economie — Așa sînt oamenii muncii din țările capitaliste din cauza crunței exploatare. 4. Iucian N. Ionescu — Relațiile dintre statele care merg pe drumul păcii — Posed dublu. 5. Folositor — De aici pornesc sentimentele adevărate — Cunoscut scriitor progresist sudamerican, vajnic luptător pentru pace. 6. Pere! — Uite — Sunet (fr.) — Ren! 7. Inlocuitorul unuia în concepția ațîțătorilor la război — Pronume — Așa e întregul sistem capitalist. 8. Pronume demonstrativ rusec — Denumirea dată ținuturilor căzute pradă cotropirii imperiului otoman de pe vremuri. 9. A în-sănătoși (fig.) — Pronume — Stau. 10. Iau — Dosar. 11. Orînduirea socială în putrefacție — Primesc ca „ajutor“ în loc de alimente, statele înglobate în planul de „ajutorare“ american. 12. Cale pe care se pot rezolva cele mai spinoase probleme

internaționale — Plasture din ceară galbenă, amestecată cu terebentină și diferite substanțe farmaceutice. 13. Din nou — Cum s-au dovedit a fi agresorii americani în tratamentul pe care l-au aplicat prizonierilor de război coreeni — Organizația internațională a tineretului iubitor de pace. 14. Maldăr — Pronume — Cum sînt, în relațiile dintre ele, statele din lagărul păcii (sing.) — Epocă. 15. Alexandru E. Teodorescu — De scris sau de bătaie — Celebru cîntăreț negru, luptător neîmfriecat pentru pace și libertate, laureat al Premiului Internațional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare“. 16. Pronume demonstrativ (pop.) — A drege — Pășune.

ROMB GEOGRAFIC

(4 puncte)

ORIZONTAL: 1. Consoană. 2. Promontoriu. 3. Afluent al Dunării. 4. Oraș în R.P.R. 5. Raion în nordul țării. 6. Păstor (tr.). 7. Lac în raionul Brăila. 8. Vreme (mold.) 9. Consoană. Vertical la fel.

MONOVERB

3-6 (2 puncte)

A.S

METAGRAMĂ

(3 puncte)

Mici arbuști, rîuri secate
 În nisipuri mișcătoare.
 Astea-au fost; dar azi măi frate
 Mii de oi se mișcă-n soare.

ȘARADA

(3 puncte)

Capul meu era tribut,
 — Mal demult a dispărut —
 Fie-n iarnă, fie în mai
 Picioarele-mi stau pe cal.
 Corpul dacă mi-l sudați
 Munte sînt și în Carpați.

ÎN ATENȚIA PARTICIPANȚILOR
 LA CONCURSUL NOSTRU DE JOCURI

Pentru a veni în ajutorul participanților la concursul nostru de jocuri distractive, în numărul viitor al „FLACĂRII“ vom publica un material larg de lămurire a tehnicii dezlegării diferitelor categorii de jocuri.



În prima serie a concursului (Nr. 1 din 1 ianuarie 1955) am publicat jocul „Carte de vizită“. Pentru dezlegarea acestuia, aducem la cunoștința participanților la concurs că textul respectiv conține o urare de Anul Nou.

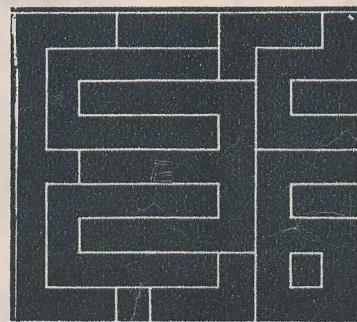
VERSURI ASCUNSE

(8 puncte)

	CE	ZIS			
	34	11			
	MA	UI	CA	CI	
	32	17	40	9	
CĂ?	FA	NE-A	ȘI	CĂ	ȘI
16	35	10	33	12	39
FRA-	TE	FRU-	SÎNT	A-	CĂ!
33	18	37	14	41	8
TĂ	MI-	NĂ-	NI-	MU-	EU
36	15	30	7	38	13
ZĂU,	VOI-	CUM	MA	CAP	RE
19	6	24	45	29	42
IAU	BI-	MA,	AS-	ȘI	COȘ-
22	27	24	1	-	16
CĂ-MI	A-	SÎNT	NE-N	MA-	TA-S
25	20	5	28	44	2
	SEA-	STĂ	EUI	BUC	
	23	20	3	47	

RECONSTITUIRE

(5 puncte)



Din cele treisprezece fragmente ce alcătuiesc acest dreptunghi, să se reconstituie literele ce compun numele unui clasic al literaturii noastre.

REDACȚIA : BUCUREȘTI Căsuța Poștală 56
 PIATA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni : 9 lei
 6 luni : 18 lei
 un an : 36 lei



cabinetul tehnic al uzinelor „23 August” a venit unul dintre inovatorii tineri. In fata inginerului Gheorghe Ichim și a tehnicianului Tudor Manea, mistul strungar Marcu Reichman prezintă prima lui inovație: un dispozitiv pentru alizarea ghidurilor la tacheții motoarelor românești „23 August”.

Fotografie de Tadeu CIOȘ



FLACARA

Nr. 2 (51)